

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

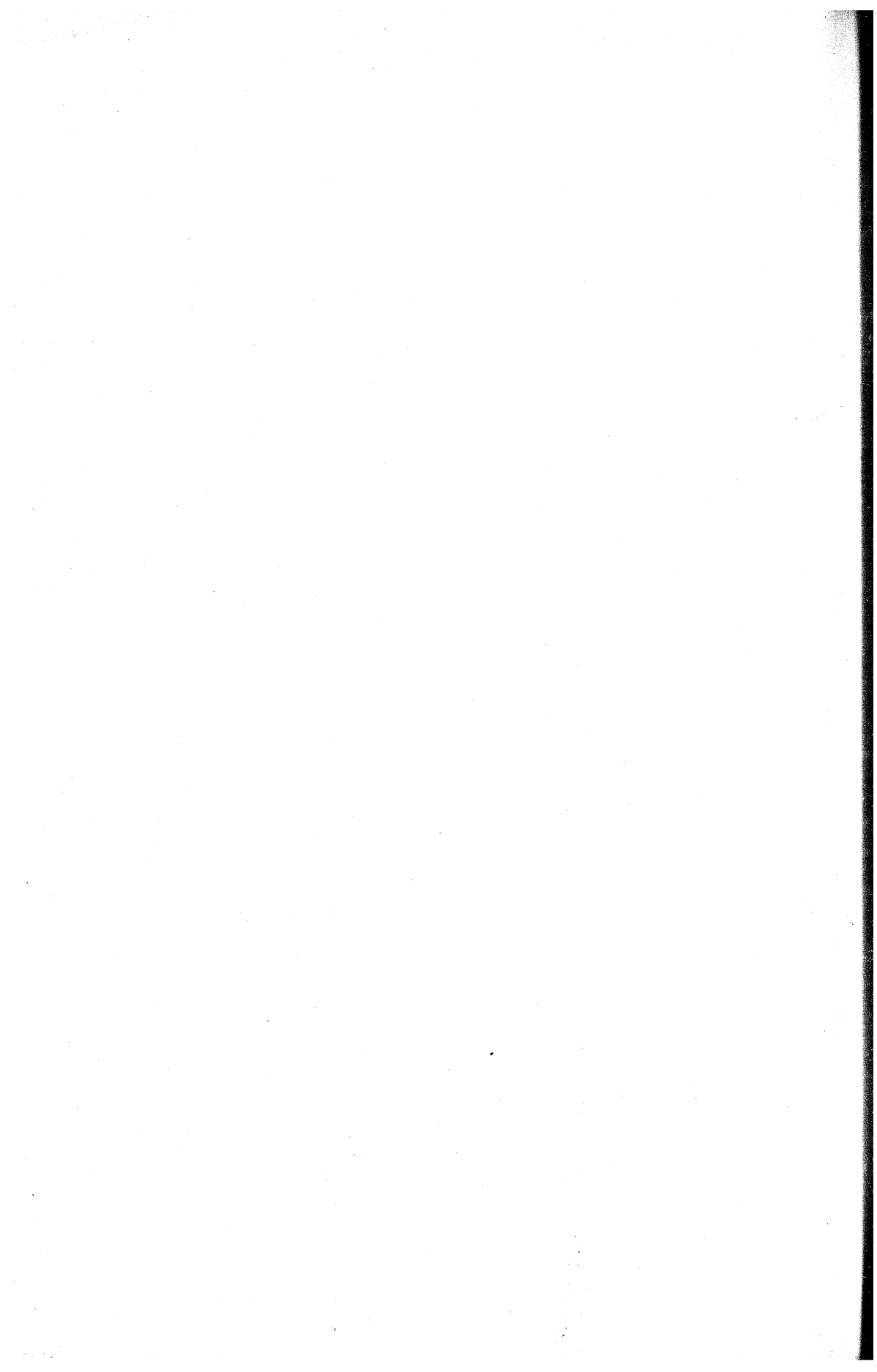
ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๔

กรกฎาคม — สิงหาคม ๒๕๑๗

บรรณารักษ์นานาชาติแห่งกรุงเทพ ฯ เยี่ยมห้องสมุดโรงเรียนวัดโสมนัส

The School of Wat-Som-ma-nas Library visited
by the ILB. President and Participants

๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๗

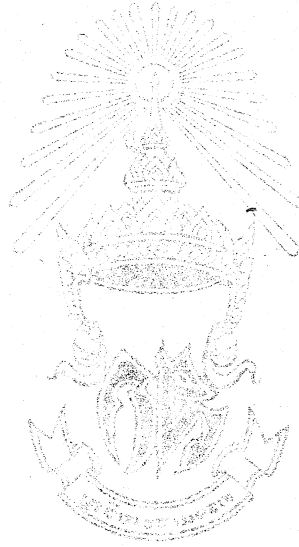
วันเฉลิมพระชนมพรรษา

แห่ง

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ข้าพระพุทธเจ้า สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ขอถวายพระพร

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆԱԾՈՒԹՅԱՆ

ՄԻՆԻՍՏԵՐՈՒԹՅԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆԱԾՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆԱԾՈՒԹՅԱՆ

ՄԻՆԻՍՏԵՐՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆԱԾՈՒԹՅԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆԱԾՈՒԹՅԱՆ

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๔

กรกฎาคม — สิงหาคม ๒๕๑๗

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สารบัญ

	หน้า
การมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ	นิตยา จุฑามาศย์ ๒๘๓
บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย	จำนง สังขรักษ์ ๒๘๒
การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท	บพิตร สำเร็จสุข ๒๘๕
ทัศนคติของชาวบ้านช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชน	บำรุง สุขพรรณ ๓๑๖
การพัฒนาห้องสมุดในลาว	ชลัช ลียะวณิช ๓๒๔
ประกาศของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ	๓๓๓
บทบรรณาธิการ : ห้องสมุดประชาชน	๓๓๗
แผนข่าว	๓๔๑
ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์	๓๕๖

T.L.A. BULLETIN

Volume 18, Number 4

July – August B.E. 2517 (1974)

C o n t e n t s

	Page
Presentation of the International Librarians of Bangkok's 1974 Annual School Award <i>Nitaya Chutamataya</i> . . .	283
Library Role in Thailand Educational Reformation . . <i>Chamnong Sangkharak</i> . .	292
Printed Material Using to Promote the Education in Rural Area <i>Bopitra Sumrejsuk</i> . . .	299
People Attitude Helps to promote Rural Development . <i>Bamroong Sukphan</i> . . .	316
Marcus's Laos and Library Development <i>Shalash Liyavanija</i> . . .	324
Publicity of the National Book Development Committee : 1974 Book Contest	333
Editorial : Thai Public Library	337
News	341
Librarian Relation Center	356

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสัปดาห์ ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประจำกองบรรณาธิการ

นางแม่นมาส ขวลิต
นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
ม.ล. จ้อย นันทวิจิตร
นางรำภา กุลสมบุญ
นางจุฑามาศ สุวรรณโครธ

นางนวนิตย์ อินทรามะ
นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์
นางสาวลมูล รัตตากร
นางสาวกาญจนา โสภโณตร
นายชลัช ลีระวนิช.

เจ้าของ :
ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา :
สำนักงาน :

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ตึกอรรถกถาเลขที่ ๒๔๑ หน้าวัดบวรนิเวศ
ถนนพระสุเมรุ บางลำพู กรุงเทพมหานคร โทร. ๘๒๕๕๒๘
โรงพิมพ์ไทยเชม ถนนเฟื่องนคร กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๒๐๔๔๘

พิมพ์ :

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต.

T.L.A. BULLETIN

Official Bi-monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablanya

Editorial Staff

Mrs. Maenmas Chavalit
Mrs. Kulasap Kesmankit
M.L. Joy Nanthivashrin
Mrs. Rampee Kulsomboon
Mrs. Chutamart Suwanakroth

Mrs. Navanit Intrama
Miss Tongyod Pratoomvongs
Miss Lamoon Ruttakorn
Miss Kanchana Sophanodorn
Mr. Shalash Liyavanija

Owner

Thai Library Association
Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoranives, Bangkok Metropolis, Thailand

Printed at Thaikasem Press, Fuangnakorn Road, Bangkok Metropolis, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner)

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๗

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายกสมาคม

อุปนายก คนที่ ๑

อุปนายก คนที่ ๒

เลขาธิการ

เหรัญญิก

บรรณารักษ์

ปฏิคม

นายทะเบียน

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

ประธานแผนกหาทุน

ประธานแผนกจัดพิมพ์

ประธานแผนกนิเทศก์ห้องสมุด

ประธานแผนกห้องสมุดโรงเรียน

ประธานแผนกวิจัย

ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์

ประธานแผนกชมรมห้องสมุด

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

— นางแม่นมาส ขวลิต

— นางจรรวณ สันธิโสภณ

— พล.ต.ต. ม.ล. มานิจ ชุมสาย

— นางธรา กนกมณี

— นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

— นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์

— นางสาวไข่มุกด์ มลิณทะเลข

— นางจุฑามาศ สุวรรณโคธ

— นางจรรวณ สันธิโสภณ

— นางสาวสา วงศ์ยังอยู่

— นายชลัช ลีชะวันิช

— นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

— นางจุฑามาศ สุวรรณโคธ*

— นางศศิวงศ์ ปังตระกูล

— นางรำภา กุลสมบุรณ์

— นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

— นายสุข พงษ์สถิตย์

— นางสาวนิลวรรณ ปั่นทอง

— นางสาวกาญจนา โสภโณดร

— ดร. ประดิษฐ์ เชื้อวสุกุล

— นางจิตตรา ประนิช

— นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

— นางอัมพร บันศรี

— นางนวนิตย์ อินทรามะ

— นางสถาพันธ์ บุญสะอาด*

— นายวิทย์ พิณคันเงิน*

— นางสาวนิตา สุรวดี*

* กรรมการบางคนเปลี่ยนแปลงตั้งแต่มกราคม ๒๕๑๗ เนื่องจากคนเก่าลาออก.

OFFICE BEARERS OF THE T.L.A. 1973-1974

President	– Mrs. Maenmas Chavalit
First Vice President	– Mrs. Charuwan Sindusopon
Second Vice President	– M.L. Manich Jumsai
Secretary	– Mrs. Thara Kanakamani
Treasurer	– Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	– Miss Tongyod Pratoomvongs
Registrar	– Mrs. Chutamart Suwanakroth
Chief of Reception Committee	– Miss Kaimook Milintalake
Chief of Foreign Relations	
Chief of Library Training	– Mrs. Charuwan Sindusopon
Chief of Public Relations	– Miss Rasa Wongyoungyu
Chief of the T.L.A. Bulletin	– Mr. Shalash Liyavanija
Chief of Fund Raising	– Dr. Damrong Bejrablaya
Chief of Publication	– Mrs. Chutamart Suwanakroth*
Chief of Library Clinic	– Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Development of School Libraries	– Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Research Project for Library Technique and Information Science	– Mrs. Rampee Kulsomboon
Chief of Gift and Exchanges	– Miss Katalee Sombatsiri
Chief of Provincial Library Club	– Mr. Sook Pongsatidya
Member	– Miss Nilawan Pintong
Member	– Miss Kanchana Sophanodorn
Member	– Dr. Pradisth Cheosakul
Member	– Mrs. Chittra Pranich
Member	– Mrs. Kulasap Kesmankit
Member	– Mrs. Amporn Punsri
Member	– Dr. Navanit Intrama
Member	– Mrs. Supapan Boon Sa-ard*
Member	– Mr. Wit Pincannern*
Member	– Miss Vanida Suravadi*

* These bearers have been officially changed since January 1974 according to the former resignation.

การมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ

นิตยา จูฬามาศย์

หลังจากที่ได้มีประกาศรับสมัครโรงเรียนระดับประถมศึกษาเข้าเสนอรับทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติได้ประมาณหนึ่งเดือน มีโรงเรียนประถมศึกษาที่สนใจต่างก็ยื่นใบสมัครรับทุนนี้ ๑๘ โรงเรียน กลุ่มบรรณารักษ์นานาชาติได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง ซึ่งมี มิส ลิน เฮอร์ริค (Miss Lynn Herrick) เป็นประธาน ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือก ผลที่สุดได้ประกาศมอบรางวัลพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติประจำปี ๒๕๑๗ ให้แก่โรงเรียนวัดโสมนัส เพราะปรากฏว่าโรงเรียนนี้ได้เสนอโครงการมาได้ละเอียดและวางแผนงานได้เป็นอย่างดี (โปรดอ่านรายละเอียดข้อเสนอรับทุนของโรงเรียน).

พิธีมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติได้มีขึ้นที่ตึกกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๗ นายสมาน แสงมลิ รองอธิบดีกรมสามัญศึกษาได้รับมอบเช็คเงินจำนวน ๕,๐๐๐ บาท จากนาย เอกคอค จาด้า (Mr. Ekok Djaka) นายกกลุ่มบรรณารักษ์นานาชาติ และนำไป

มอบให้แก่นางสมลักษณ์ นรพัลลภ ครูใหญ่โรงเรียนวัดโสมนัส ต่อจากนั้นคณะผู้แทนบรรณารักษ์นานาชาติพร้อมทั้งแขกผู้มีเกียรติได้ไปเยี่ยมห้องสมุดโรงเรียนวัดโสมนัส ทางคณะครูของโรงเรียนพร้อมทั้งครูใหญ่ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี จัดให้มีการรับประทานอาหารร่วมกัน.

การมอบทุนพิเศษครั้งนี้นับว่าเป็นผลดีในการส่งเสริมเรื่องการจัดดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียน เป็นวิธักระตุ้นให้โรงเรียนมีความคิดริเริ่มปรับปรุงห้องสมุดของตน อันจะเป็นผลดีต่อการศึกษาของอนุชนคนไทย หวังว่ากลุ่มบรรณารักษ์นานาชาติคงจะดำเนินการเรื่องนี้อีกในปีต่อไป.

ต่อไปนี้เป็นโครงการของห้องสมุดโรงเรียนวัดโสมนัส ที่เสนอเพื่อขอรับทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ.

ข้อเสนอรับทุนพิเศษของกลุ่มบรรณา-

รักษ์นานาชาติ

โรงเรียน

วัดโสมนัส

ที่อยู่

ตำบลวัดโสมนัส อำเภอป้อม-
ปราบศัตรูพ่าย จังหวัดกรุง-
เทพมหานคร

ครูใหญ่

นางสมลักษณ์ นรพัลลภ

บรรณารักษ์

นางเพ็ญจันทร์ เลิศสมบุรณ์

๑. อธิบายสภาพของโรงเรียนโดยสังเขป

โรงเรียนตั้งอยู่ที่ถนนกรุงเกษม ริมคลองผดุงกรุงเกษม ผังตรงข้ามกับทำเนียบรัฐบาล ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหญิงและชาย รวม ๑,๐๗๙ คน ครู ๔๔ คน ภารโรง ๓ คน จัดการสอนตั้งแต่ชั้นประถมต้นถึงชั้นประถมปลาย ส่วนการจัดชั้นเรียนมีดังนี้ คือ:—

ป. ๑ — ป. ๔ ๓, ๓, ๓, ๓ รวม ๑๒ ห้องเรียน.

ป. ๕ — ป. ๗ ๔, ๔, ๔ เฉพาะชั้น
ป. ๖ นั้น แบ่งเรียนเป็น ๒ ผลัด รวม ๑๖
ห้องเรียน.

รวมห้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมต้นถึง
ชั้นประถมปลายเป็น ๒๘ ห้องเรียน.

อาคารเรียนมี ๒ หลัง ซึ่งตั้งอยู่คนละ
ด้านของสนามบริเวณหน้าวัดโสมนัส อาคาร
เรียนทางด้านทิศตะวันตกเป็นอาคารหลังเก่า
๒ ชั้นแบบทรงไทย มี ๖ ห้องเรียน อาคาร

เรียนหลังที่อยู่ด้านทิศตะวันออกเป็นอาคาร
คอนกรีต ๓ ชั้น มีห้องเรียน ๒๐ ห้อง เป็น
อาคารหลังใหม่ซึ่งทำพิธีเปิดป้ายนามอาคาร
เรียนนี้ว่า “โสมนัสวัฒนาวิ” เมื่อวันที่
๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ (เหตุที่ตั้งนามอาคาร
เรียนนี้ว่า “โสมนัสวัฒนาวิ” ก็เนื่องจาก
ว่าพระอารามนี้ เป็นพระอารามที่พระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔
ทรงสร้างเป็นพระราชอุทิศแด่สมเด็จพระ-
นางเจ้าโสมนัสวัฒนาวิ ทางกรมสามัญศึกษา
จึงขอพระบรมราชานุญาตขนานนามของ
อาคารเรียนหลังใหม่นี้ว่า “โสมนัสวัฒนาวิ”
เพื่อกวายเป็นอนุสรณ์แด่สมเด็จพระนางเจ้า
โสมนัสวัฒนาวิ).

๒. สภาพของห้องสมุด ตลอดจนวัสดุ และบริการของห้องสมุดที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน

ห้องสมุดในปัจจุบันเป็นห้องขนาด ๖ x
๑๑ เมตร โดยแบ่งกันส่วนหนึ่งเป็นห้อง
พยาบาล ดังได้แนบผังห้องสมุดปัจจุบันมา
ด้วยแล้ว แต่ในปีการศึกษา ๒๕๑๗ นี้ ทาง
โรงเรียนได้ร้งงบประมาณในการจัดห้องสมุด
จากกรมสามัญศึกษา เป็นแบบห้องสมุด
ประถมศึกษาแบบ A และใช้ห้องเรียนขนาด

การมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ

๒๘๕

๖ x ๑๑ เมตร โดยแยกเป็นเอกเทศไม่แบ่งกันเป็นห้องพยาบาลเหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน.

ดังนั้นโครงการที่จะปรับปรุงห้องสมุดของโรงเรียนจึงยังมีอีกหลายประการที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้เข้าระดับมาตรฐานต่อไปในอนาคต ถ้าหากว่าโรงเรียนจะมีโอกาสได้รับทุนพิเศษมาช่วยอีกด้านหนึ่ง ก็คงจะทำให้โครงการปรับปรุงห้องสมุดของโรงเรียนนี้เสร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมายได้รวดเร็วกว่าและจะได้เป็นประโยชน์ต่อครู — นักเรียน ตลอดจนชุมชนได้ดีขึ้น เพราะทางโรงเรียนมีโอกาสปรับปรุงห้องสมุด ตามงบประมาณของเงินบำรุงการศึกษาจากนักเรียน เณรแล้วรายละเอียด ๒ บาท นักเรียนชั้นประถมปลายมีประมาณ ๖๕๐ คน ทางโรงเรียนก็จะมีโอกาสได้ใช้เงินเพียงประมาณปีละ ๑,๒๘๐ บาทเท่านั้น ส่วนชั้นประถมต้น นักเรียนมีประมาณ ๕๐๐ คน ไม่ได้เก็บค่าบำรุงการศึกษา เนื่องจากเป็นการศึกษาภาคบังคับจึงทำให้การปรับปรุงให้ได้ผลตามโครงการ เป็นไปอย่างช้ามาก.

ในปีการศึกษา ๒๕๑๗ นี้ ทางโรงเรียนจะได้รับห้องสมุดระดับประถมศึกษา แบบจากกรมสามัญศึกษา ดังมีรายการจัดทำครุภัณฑ์ ดังนี้ :—

๑. โต๊ะรับจ่ายหนังสือ ขนาด .๖๐ x ๓.๐๐ ม.^๒ สูง ๘๐ ม. พร้อมเก้าอี้จำนวน ๑ ชุด.

๒. ตู้บัตรรายการ ขนาด .๓๘ x .๙๒๕ ม.^๒ สูง .๙๐ ม. จำนวน ๑ ตู้.

๓. บ้ายประกาศ ขนาด .๕๐ x ๑.๑๕ ม.^๒ ติดสูงจากพื้น .๙๐ ม. จำนวน ๑ ที่.

๔. ตู้เก็บหนังสือ ชนิดบานเปิดไม่ล็อก ขนาด .๓๕ x ๓.๐๐ ม.^๒ จำนวน ๑ ตู้.

๕. ที่วางหนังสือพิมพ์ ขนาด .๘๐ x ๑.๐๐ ม.^๒ สูง .๘๐ ม. จำนวน ๑ ที่.

๖. ชั้นวางหนังสือ ชนิด ๒ ทาง ขนาด .๕๐ x ๒.๔๐ ม.^๒ สูง ๑.๗๐ ม. จำนวน ๑ ชั้น.

๗. ชั้นวางวารสาร ขนาด .๖๔ x ๒.๔๐ ม.^๒ สูง ๑.๐๐ ม. จำนวน ๑ ชั้น.

๘. ตู้เก็บหนังสือ ชนิดบานเลื่อนกระจก ขนาด .๓๕ x ๓.๐๐ ม.^๒ สูง .๘๕ ม. จำนวน ๓ ตู้.

๙. ชั้นวางหนังสือ ขนาด .๓๕ x ๓.๐๐ ม.^๒ สูง .๘๕ ม. จำนวน ๑ ชั้น.

๑๐. ชั้นวางหนังสือ ขนาด .๓๕ x ๒.๔๐ ม.^๒ สูง ๑.๗๐ ม. จำนวน ๓ ชั้น.

๑๑. โต๊ะอ่านหนังสือชนิดเหลี่ยม ขนาด .๗๕ x ๑.๒๐ ม.^๒ สูง .๗๐ ม. จำนวน ๕ ตัว.

๑๒. โต๊ะอ่านหนังสือชนิดกลม ๑.๐๐ ม.
สูง .๗๐ ม. จำนวน ๒ ตัว.

๑๓. โต๊ะแสดงนิทรรศการ ขนาด
.๗๕ x ๑.๕๐ ม.^๒ สูง .๙๐ ม. จำนวน ๑ ตัว.

๑๔. เก้าอี้อ่านหนังสือ จำนวน ๔๔ ตัว.

๑๕. โต๊ะวางพจนานุกรม ขนาด .๔๐ x
.๖๕ ม.^๒ สูง .๘๕ ม. จำนวน ๑ ตัว.

(ได้แนบผังโดยสังเขปไว้ด้วยแล้ว).

ส่วนครุภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม จะได้นำไป
ปรับปรุงใช้ใน ห้องหัตถศึกษา และศิลป-
ศึกษาต่อไป.

ปัจจุบันจำนวนหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด
มีดังนี้ :—

๑. แบบเรียน	๘๐๐	เล่ม
๒. หนังสืออ่านประกอบ	๔๐๐	เล่ม
๓. หนังสือสังคมศึกษา	๖๗	เล่ม
๔. หนังสือวรรณคดี	๑๒	เล่ม
๕. นิทาน	๑๙๐	เล่ม
๖. นวนิยาย	๕๖	เล่ม
๗. หนังสืออ้างอิง	๓๐	เล่ม
รวมทั้งสิ้น	๑,๕๕๕	เล่ม

รายการขอรับวารสาร ประจำปี มีดังนี้:—

๑. ชัยพฤกษ์	๑	เล่ม
๒. ชัยพฤกษ์ วิทยาศาสตร์	๑	เล่ม
๓. ชัยพฤกษ์ การ์ตูน	๑	เล่ม

๔. วิทยาศาสตร์ ๑ เล่ม

๕. อ.ส.ท. ๑ เล่ม

๖. เด็กก้าวหน้า ๑ เล่ม

๗. อนาคต ๑ เล่ม

๘. วารสารกรมสามัญศึกษา ๑ เล่ม

๙. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ๑ เล่ม

ในด้านบริการ เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้

ห้องสมุด ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนภาคเช้า และ
ตอนพักกลางวัน โดยความควบคุมของ
บรรณารักษ์ห้องสมุด และนักเรียนที่ทำหน้าที่
เป็นเวรผลัดเปลี่ยนในการให้ยืมและเก็บ
เข้าที่ รวมทั้งช่วยเรื่องความสะอาด.

ให้นักเรียนยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านใน
วันจันทร์ พุธ ศุกร์ และให้ยืมในชั่วโมง
ต่าง ๆ ตามความต้องการของครูประจำวิชา.

๓. โครงการใช้เงิน ถ้าโรงเรียนได้รับ
ทุน ๕,๐๐๐ บาท.

จุดมุ่งหมายของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา
ของนักเรียนตามหลักสูตร และตามนโยบาย
ของโรงเรียนที่วางไว้.

๒. เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยรักการ
อ่าน และการใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์
ทางการศึกษา และเกิดอารมณ์ในด้าน

สุนทรียภาพ อันจะก่อให้เกิดแนวความคิด
ในทางสร้างสรรค์.

๓. เพื่อให้ห้องสมุดเปรียบเสมือนเป็น
แหล่งกลางในการที่จะส่งเสริมการศึกษาของ
โรงเรียน ในเรื่องการพัฒนาทางการเรียน
ให้เจริญงอกงามและกว้างขวางยิ่งขึ้น และ
ช่วยพัฒนาในด้านการสอนของครู.

๔. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้า
และวิจัยด้วยตนเอง จนเกิดเป็นนิสัย อัน
เป็นแนวทางส่งเสริมการศึกษาในระดับสูงต่อไป
ในอนาคต.

๕. เพื่อจัดบริการและกิจกรรมต่าง ๆ
ในอันที่จะส่งเสริมนักเรียนและครูให้ได้รับความ
รู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์
และความเคลื่อนไหวของสังคมภายในประเทศ
และของโลก.

๖. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการสอน
ของครู โดยการให้ความร่วมมือในการสอน
ของครู (เช่น จัดชั่วโมงให้มีการสอนภายใน
ห้องสมุด เช่น ชั่วโมงวิทยาศาสตร์ สังคม
ศึกษา และอื่น ๆ เป็นต้น).

๗. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักการรักษาสิ่งที่เป็น
สาธารณสมบัติ.

๘. เพื่อฝึกให้รู้จักการใช้ห้องสมุดและ
รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์.

๔. ลำดับขั้นในการดำเนินงานตาม โครงการโดยละเอียด

๔.๑ จัดบุคลากร.

— จัดครูที่ผ่านการอบรมบรรณารักษ์
ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย วุฒิ
ป.ม. เข้ารับหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ประจำ
๑ คน.

— จัดนักเรียน ช่วยในด้านบริการต่าง ๆ
เกี่ยวกับห้องสมุด ผลัดเปลี่ยนกันวันละ
๓ คน และบริการในเรื่องรถเข็นห้องสมุด
๒ คน.

— การโรง จัดทำความสะอาดในห้อง
สมุด ๑ คน.

๔.๒ จัดการสำรวจ ประเภทของหนังสือ
วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุด
เดิมและสำรวจความต้องการของครู นักเรียน
ที่ต้องการหนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ที่จะเพิ่ม
เติมในปีการศึกษา ๒๕๑๗.

๔.๓ จัดซื้อ.

— และจัดหาตามวัตถุประสงค์ใน
ข้อ ๔.๒.

๔.๔ จัดเก็บ.

— ตามประเภท และหมวด และจัดทำ
บัตรรายการตามหลักวิชาของห้องสมุด.

๔.๕ จัดการประชาสัมพันธ์ เพื่อช่วยให้

ครูนักเรียนมีความสนใจห้องสมุดที่ได้รับการปรับปรุงใหม่ โดยวิธี :—

ก. ติดป้ายโฆษณาชักชวนเข้าห้องสมุด.

ข. จัดแสดงนิทรรศการ โดยเฉพาะหนังสือใหม่ และจัดให้มีการเล่าเรื่องหนังสือที่คัดเลือกเป็นอย่างดี มาเล่าเฉพาะบางตอน แล้วให้รายชื่อหนังสือที่สัมพันธ์กับเรื่องนี้ เพื่อสร้างความสนใจ.

ค. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น มีการประกวดการอ่านให้ฟัง เพื่อช่วยให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้งในรสของคำร้อยกรองหรือบทกวีนั้น ๆ.

ง. จัดรายการประกวดการเล่านิทาน แก่ผู้ที่มีความสามารถในการเล่า คือมีน้ำเสียง น่าฟัง รู้จักใช้ถ้อยคำเหมาะสม มีลีลา และ ท่วงทีที่ரியดี มีวิธีการเล่าชวนให้สนใจที่จะติดตาม ตามตอนต่อไป.

จ. จัดหาชีวประวัติของมีนักประพันธ์ที่ชื่อเสียง หรืออยู่ในความสนใจของประชาชน มาแสดงผลงาน เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจติดตามบทประพันธ์ในโอกาสต่อไป.

๔.๖ จัดด้านบริการ.

ก. แนะนำการใช้ห้องสมุด โดยเฉพาะนักเรียนเข้าใหม่ จัดให้มีการปฐมนิเทศ ห้องสมุด ให้รู้จักการใช้ห้องสมุดให้เป็น รู้จักการระวังกษา การหยิบเปิดหนังสือ ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ การเลือกหนังสือ ตาม

ประเภทวิชา การร่วมมือในการรักษาความเป็นระเบียบของห้องสมุด ความร่วมมือในระเบียบการยืม.

ข. จัดรถเข็น นอกจากใช้งานในห้องสมุดแล้วมีโครงการ ในโอกาสต่อไปที่จะให้บริการให้นักเรียนเข็นไปยังอาคารตึก ๒ ชั้น ที่อยู่ห่างไกลกับนักเรียนมาใช้ห้องสมุดไม่สะดวกจะได้มีโอกาสขอยืมอ่านในช่วงพักกลางวัน โดยใช้ห้องเรียนหรือตามระเบียบเป็นที่อ่าน หรืองบประมาณที่จะพึงจัดได้ก็ควรเพิ่มรถเข็นไปตามชั้นต่าง ๆ ในระหว่างพักกลางวัน เพื่อให้นักเรียนจะได้อ่านได้ทั่วถึง เพราะห้องสมุดมีเพียงห้องเดียว ไม่เพียงพอ กับปริมาณของนักเรียน.

ค. จัดมุมห้องสมุดแบบบ้าน โดยให้เด็กมีโอกาสได้นั่งหรือนอนอ่านตามอรรถาัยสำหรับเด็กชั้น ป. ๑ — ป. ๒ จัดตู้หนังสือแบบเตี้ย ๆ เปิดตลอดเพื่อสะดวกในการหยิบอ่านมีหมอนอิง หรือหมอนหนุนขนาดเล็ก ๆ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเปลี่ยนอิริยาบถตามสบายเพื่อเหมาะกับวัยของเด็ก หนังสือที่จัดไว้ก็ควรเป็นหนังสือของเด็ก ๆ โดยเฉพาะ.

ง. จัดบริการให้ครู และนักเรียน หรือผู้ปกครองนักเรียน ขอยืมหนังสือได้โดยใช้บัตรยืม ตามกำหนดเวลา.

จ. จัดบริการให้ครูและนักเรียนขอยืมหนังสือประกอบการเรียนการสอน ตลอดจน

การมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ

๒๘๕

วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ลูกโลก ภาพนิ่ง ภาพเลื่อน แผ่นเสียง แอบบันทึกเสียง ฯลฯ ไปตามห้องเรียนในชั่วโมงอื่น ๆ เมื่อโรงเรียนมีสิ่งเหล่านี้ได้ครบตามโครงการนอกเหนือไปจากงบประมาณนี้ต่อไป.

จ. จัดหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ และ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตามความต้องการของครู ในชั้นสำรวจดังกล่าวข้างต้น.

๔.๗ จัดการซ่อมแซม จัดซ่อมหนังสือ เช่น ซ่อมสัน, ซ่อมปก, ซ่อมบัตรรายการ ให้หนังสืออยู่ในสภาพที่ดี โดยครูและนักเรียนมีส่วนร่วมกันช่วยในกิจกรรมนี้ โดยครูทำการสาธิตให้นักเรียนมีความรู้ก่อนลงมือปฏิบัติ.

๔.๘ การสรุปผลงาน โดยใช้แบบสอบถาม ครูและนักเรียนเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป.

๕. กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นขั้น ๆ

๕.๑ บุคลากร เลือกตัวบุคคลเพื่อดำเนินงานตามโครงการไว้แล้ว.

๕.๒ การสำรวจใช้ระยะเวลา ประมาณ ๔ สัปดาห์.

๕.๓ การจัดซื้อ ใช้ระยะเวลา ประมาณ ๒ สัปดาห์.

๕.๔ การจัดเก็บ ตามหมวดหมู่และบัตรรายการ ในระยะเวลาประมาณ ๘ สัปดาห์.

๕.๕ การประชาสัมพันธ์ ๒ สัปดาห์.

๕.๖ การจัดซ่อม ๖ สัปดาห์.

๕.๖. การสรุปผลงาน ๑ สัปดาห์.

โครงการนี้จะใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ ๒๓ สัปดาห์.

๖. การจัดใช้เงินที่ได้รับ

๑. ค่าซื้อหนังสือประมาณ ๓,๐๐๐ บาท.

๒. ค่าบัตรต่าง ๆ (บัตรรายการ บัตรกำหนดส่ง บัตรหนังสือ บัตรวารสาร).

๓. ค่าเครื่องใช้ในการซ่อมหนังสือ ๒ รายการ ๕๐๐ บาท.

๔. ค่ารถเข็น ๘๐๐ บาท.

๕. ค่ารับหนังสือพิมพ์ และวารสารเพิ่มเติม ประมาณ ๗๐๐ บาท.

รวม ๕,๐๐๐ บาท.

เนื่องจากห้องสมุดปัจจุบันมีหนังสืออยู่น้อยมาก ฉะนั้นโครงการส่วนใหญ่จึงมุ่งไปในด้านการจัดซื้อหนังสือ และรับวารสาร หนังสือพิมพ์เพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอับความต้องการของนักเรียน และเนื่องจากจะต้องรอรายการสำรวจ ความ ต้องการ ของ ครู และนักเรียนที่ต้องการหนังสือเพิ่ม จึงจัดแยกประเภทหนังสือไว้ก่อนดังนี้:—

รายการของที่ซื้อ	สถานที่หรือบริษัทที่จำหน่าย	ราคา
<u>แยกประเภทของหนังสือ</u>		
๑. หนังสือค้นคว้าอ้างอิง เช่น สารานุกรม พจนานุกรม และอื่น ๆ.	วัฒนาพานิช ไทยวัฒนาพานิช ราชบัณฑิตยสถาน ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ สำนักพิมพ์ก้าวหน้า แพร่พิทยา โอเดียนสโตร์	งบประมาณ ๓,๐๐๐ บาท
๒. หนังสือแบบเรียนต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแบบเรียนบังคับใช้ และแบบเรียนที่อนุญาตให้ใช้.	บรรณกิจเทรดดิ้ง ดวงกมล สุวรรณสาส์น นิพนธ์ ฯลฯ	
๓. หนังสือที่ให้ความรู้ ความบันเทิง เช่น นวนิยาย, นิทาน และหนังสือสำหรับเด็กเล็ก.		
๔. หนังสือสำหรับครูใช้ค้นคว้าหาความรู้เพื่อประกอบการสอน.		
<u>รับวารสาร เพิ่มเติม</u>		
๑. หนังสือสยามรัฐ รายปี.	ร้านบริการหนังสือพิมพ์ สำนักพิมพ์ก้าวหน้า	งบประมาณ ๑๐๐ บาท
๒. เด็กก้าวหน้า.	ไทยวัฒนาพานิช	
๓. ชัยพฤกษ์วิทยาศาสตร์.		
๔. ชัยพฤกษ์ การ์ตูน.		
๕. ชัยพฤกษ์.		
รายการ รถเข็นหนังสือ.	ร้านศิลปสมัย หรือร้านแข่งธง	๘๐๐ บาท
รายการ อุปกรณ์ซ่อม และบริการต่าง ๆ.	สมาคมห้องสมุด หรือร้านจิตรอร่าม	๕๐๐ บาท

๗. บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ

ที่จะหาได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากเงินที่

ได้รับ

บุคลากร

— จากวิทยากร.

จากบรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ.

ศึกษานิเทศก์.

ครู.

นักเรียน.

เงิน

— จากงบประมาณ ปีละ ๕๐๐ บาท.

— จากเงินค่าบำรุงการศึกษา ๑,๒๘๐ บาท.

วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ

— ลูกโลกแผนที่ จากเงินในหมวดวิชา

สังคมศึกษา ๕๐๐ บาท.

— ค่ากาบ, ค่าเทพ, ค่ากระดาษทำบัตรต่าง ๆ ถ้าใช้เงินจากโครงการไม่พอ อาจมาขอใช้ในวัสดุสำนักงานของทางโรงเรียน ซึ่งได้งบประมาณ ปีละ ๕๐๐ บาท.

— หนังสือ อาจขอจากนักเรียน—ครู—ผู้ปกครอง จากชุมชนในแหล่งนี้ และได้รับบริการจากหอสมุดแห่งชาติ จากวิทยุศึกษา ประชากรศึกษา ไทยวัฒนาพานิช กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา จากธนาคาร

ออมสิน บริษัทเอสซี ฯลฯ และอาจจะได้จากโครงการที่จะจัดให้มีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างห้องสมุดโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันในเมื่อมีหลายเล่ม เพื่อจะได้มีโอกาสได้มีซื้อหนังสือต่าง ๆ เพิ่มขึ้น.

แผนที่, จุลสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับต่างประเทศ.

— ขอจากสถานทูตต่างประเทศ ฯลฯ

Summary in English

THE PRESENTATION OF THE 1974 ANNUAL SCHOOL AWARD

Nitaya Chudhamataya

The 1974 annual award for school libraries in the Bangkok metropolitan area was presented to the School of Wat Som-ma-nas, District of Pom-prab-sat-tu-pai, on June 12, 1974 by the International Librarians of Bangkok.

The School of Wat Som-ma-nas was chosen from among 18 schools which applied for the award. The project proposed by the School of Wat Som-ma-nas is "most complete in detail and superior in plan" according to Miss Lynn Herrick,

the Chairlady of the Selection Committee and Librarian of the U.S. Recreation Services Library.

The award of 5,000 baht was presented by Mr. Ekok Djaka, President of the International Librarians of Bangkok to Mr. Samarn Saengmali, Deputy Director General of the Department of General Education, Ministry of Education. And Afterwards The award was handed over to Mrs. Somlak Norapanlop, the Principal of the School.

บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย

จำนง สังขรักษ์

บทนำทางการแสวงหา

ในปัจจุบัน นับได้ว่าเป็นยุคสมัยแห่งการตื่นตัวทางการศึกษา ประชาชนต่างเรียกร้องให้รัฐจัดบริการการศึกษาให้มากขึ้น และรัฐก็พยายามทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากเพื่อการนี้ โดยสร้างโรงเรียน, ขยายการศึกษาภาคบังคับ, เพิ่มและขยายวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย, ระดมการผลิตครู ฯลฯ โดยคิดว่า นั่น คือการสนองความต้องการที่จะเป็น “ผู้มีการศึกษา” ของประชาชน โดยทั้งที่รัฐและประชาชนมิได้วิเคราะห์อย่างจริงจังว่า การศึกษาคืออะไร ควรเป็นไปอย่างไรและเพื่ออะไร ผลลัพธ์ที่ได้มาก็คือความไม่สมดุลย์ทางการศึกษา นักเรียนตกชั้นจำนวนมาก นักเรียน มศ. ๕ ตกค้าง นักเรียน จบ ป. ๔ อ่านหนังสือไม่ออก บัณฑิตว่างงาน ปัญหายวดยาวอาชญากร ฯลฯ ซึ่งนับวันแต่จะทวีจำนวน สร้างปัญหาและภาระให้กับ

สังคมอย่างไม่สิ้นสุด สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความผิดพลาดและความล้มเหลวในความเข้าใจและการจัดการศึกษาทั้งสิ้น^(๑) และเป็นการสูญเสียโอกาสการศึกษาที่น่าวิตกอย่างยิ่ง.

โดยเหตุนี้จึงได้มีการตระหนักว่า การจัดการศึกษาที่ได้เน้นถึงแต่ความสำคัญของระบบโรงเรียนตลอดมานั้น เป็นการจำกัดที่ผลิตผล และได้หันมาให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการยิ่งขึ้น^(๒) นับเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งในด้านความเข้าใจ ความมุ่งหมายและวิธีการ. บรรดานักการศึกษาต่างได้พยายามแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ต่าง ๆ กัน หน่วยราชการ องค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องและเห็นความสำคัญของการศึกษาก็ได้จัดให้มีการอภิปรายขึ้นหลายครั้งหลายครา แต่ก็ยัง

(๑) นิโคลัส เบเนนเทท์ “วิกฤติการณ์ในระบบการศึกษาของไทย” *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ๕ (๑๑): ๓๘-๕๒ กันยายน ๒๕๑๖. และไพฑูรย์ สินดารัตน์ “การศึกษาปัจจุบัน: แนวโน้มแห่งการทำลายบุคคลและสังคม” *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ๔ (๕): ๒๐-๒๘ ตุลาคม ๒๕๑๕.

(๒) ศึกษาธิการ, กระทรวง แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙) หน้า ๒.

สรุปผลลงเอยไม่ได้ การศึกษาในประเทศไทยจึงยังคงเป็น “ชุมชนอันสับสน” หรือ “การแสวงหาโฉมหน้าใหม่” อยู่ตลอดมา.

พิจารณาจากความเป็นจริงในแง่ของเศรษฐกิจและลักษณะของสังคมไทย ซึ่งเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและมีการศึกษาอยู่ในขั้นต่ำและมีลักษณะขัดแย้งอย่างมากมายระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท.^(๓) การจัดการศึกษาเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้นย่อมไม่เพียงพอแก่การที่จะให้ประชาชนสามารถปรับปรุงการดำเนินชีวิตของตน และสังคมให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ และยกระดับเศรษฐกิจขึ้นมาได้ การลงทุนเพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณทางการศึกษาโดยทุ่มเทไปในการสร้างโรงเรียน หรือขยายการผลิตครูเป็นต้นนั้น จึงออกจะเป็นการลงทุนที่ขาดเหตุผล เพราะไม่คุ้มค่าและไม่อยู่ในภาวะที่ฐานะของประเทศไทยเราจะเอื้ออำนวยให้

แต่การยกเลิกระบบโรงเรียนโดยสิ้นเชิงก็มีใช้ว่าจะเหมาะสมกับประเทศไทย^(๔) ดังนั้น ไม่ว่าจะการศึกษาในระบบหรือนอกระบบโรงเรียน จึงน่าที่จะได้รับการพิจารณาและให้ความสำคัญอย่างจริงจังบ้าง ๆ กัน.

ห้องสมุด : ทางออกที่ถูกลืม

ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา ได้มีการกล่าวถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้นั้นมาก ทั้งในการประชุมสัมมนาและที่เป็นบทความในเอกสารต่าง ๆ แต่ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงการใช้ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องจักรกลต่าง ๆ แม้กับท้องถิ่นชนบทที่กันดารและยากจน^(๕) ซึ่งออกจะเป็น “ความฝันอันสูงสุด” ที่ห่างไกลกับความเป็นไปได้เหลือเกิน^(๖) (และแม้จะเป็นไปได้อาจจะมีปัญหาอีกหลายอย่างติดตามมาซึ่งได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการบำรุงรักษาซ่อม-

(๓) อนุช อภาภิรม “หลักทางสังคมและข้อคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตรไทย” ใน *ประมวลบทความเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร* กรมวิชาการ, ๒๕๑๑. หน้า ๒๓๐-๒๓๔.

(๔) อุทัย ดุลยเกษม “ทางเลือกในการลงทุนด้านการศึกษา” *ปาจารยสาร* ๕ (๖): ๔๖-๔๘ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๑๕ และ รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ “จุดจบของระบบโรงเรียน” *ปาจารยสาร* ๒ (๓): ๑๐-๑๒ มกราคม-มีนาคม ๒๕๑๕.

(๕) วิชาการ, กรม *รายงานการสัมมนาเรื่องการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้น* ๒๕๑๕. หน้า ๑๕๐.

(๖) นิโคลัส เบเนนเทท์ “ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา” *ศูนย์ศึกษา* ๒ (๑๕): ๕๕ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๑๕ และบุญถิ่น อัตถากร “ปฏิกริยาจากบุญถิ่น อัตถากร” *เล่มเดียวกัน* หน้า ๑๕-๑๗.

แซมและติดตั้ง ปัญหาเกี่ยวกับผู้ผลิตและผู้
เสนอรายการ และอย่างน้อยที่สุดคือปัญหา
เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือเหล่านั้น ซึ่งจะมี
สักกี่คนที่มีความรู้ความชำนาญ และจะต้อง
มีการอบรมกัน) แต่ส่วนที่จะเป็นไปได้และ
ให้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าไม่ว่าในการศึกษา
นอกหรือในระบบโรงเรียนคือ ห้องสมุดนั้น
กลับถูกมองข้ามไป ทั้ง ๆ ที่ห้องสมุดก็มีอยู่
บ้างแล้ว เพียงแต่สร้างเพิ่มเติมขึ้นอีกจำนวน
หนึ่งและปรับปรุงให้สามารถดำเนินงาน
อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น เท่าที่เป็นอยู่ใน
ปัจจุบันห้องสมุดได้รับความช่วยเหลือจาก
รัฐน้อยมาก การที่ห้องสมุดโรงเรียนประถม
ไม่ได้รับงบประมาณ หรือการที่ห้องสมุด
ประชาชนได้รับงบประมาณประมาณปีละ
๑,๘๐๐ — ๒,๐๐๐ บาท^(๑) ย่อมแสดงให้เห็น
อย่างชัดแจ้งว่า เราได้ละเลยในอันที่จะคิดถึง
และให้ความสำคัญกับห้องสมุดมากเพียงใด.

ขอให้เข้าใจว่า การกล่าวเช่นนั้นมิได้
หมายความว่าห้องสมุดจะเป็นสิ่งพิเศษหรือ
ก้ำกึ่งสับสนในการดำเนินงานตามแนวทาง
ปฏิรูปการศึกษา แต่ถ้าพิจารณาในแง่ของ
ความเป็นไปได้และการให้ประโยชน์อย่างยาว
นานคุ้มค่าและเหมาะสมกับฐานะเศรษฐกิจ
ของชาติที่มีภาระที่จะต้องรับผิดชอบอีกหลาย

ด้านแล้ว ห้องสมุดย่อมมีภาษีและมีเหตุผล
(Relevance) ที่น่าสนใจกว่านวรรรมและ
เทคโนโลยีอื่น ๆ อยู่หลายประการ ประการ
แรก การที่ห้องสมุดเปิดโอกาสให้ทุกคนได้
ใช้อย่างเท่าเทียมกัน นั่นคือ การให้ความ
เสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาแก่ทุกคน
ประการที่สอง ผู้ใช้ห้องสมุดมีโอกาที่จะ
เลือกศึกษาในเรื่องที่ตนพอใจหรือสนใจได้
อย่างกว้างขวางเป็นการสนองความแตกต่าง
ระหว่างบุคคลได้อย่างตรงจุด ประการที่สาม
ห้องสมุดย่อมจัดหาหนังสือและวัสดุทัศนวัสดุ
ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
ประการที่สี่ บรรณารักษ์ห้องสมุด (ที่มี
ประสิทธิภาพ) ย่อมจัดบริการและกิจกรรม
ในอันที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้ใช้ได้
อย่างเหมาะสม ประการที่ห้า การที่ผู้ใช้
มีโอกาสดูตลอดเวลาย่อมทำให้เกิดความ
รู้สึกเป็นเจ้าของห้องสมุดอันเป็นการสร้าง
ทัศนคติที่ดีในการพัฒนาสังคมได้มากกว่า
ประการที่หก ถ้าคิดว่า ห้องสมุดคือสถาน
ศึกษาของท้องถิ่นที่ทุกคนมีโอกาสที่จะได้ใช้
อย่างทั่วถึงกันและตลอดเวลาแล้ว ทั้งค่า
อาคารสถานที่ ค่าวัสดุอุปกรณ์และหนังสือ
ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ตลอดจนค่าบำรุงรักษา เมื่อ
รวมกันเข้าแล้วยังถูกกว่าการสร้างโรงเรียน

(๑) แม้นมาส ขวดิด และ สิรินทร ช่วงโชติ *คู่มือบรรณารักษศาสตร์* หน้า ๑๐๔.

และจ้างครู ญกว่าการสร้างสถานวิทยุหรือโทรทัศน์เป็นไหน ๆ ทั้งผู้ใช้อย่างมีโอกาที่จะได้ใช้ตามความต้องการและความพอใจมากกว่าด้วย (๘) ประการสุดท้าย ที่สำคัญยิ่งห้องสมุดจะเป็นสถาบันที่จะให้การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีพ (Life long Education) แก่มวลชนทุกระดับอีกด้วย.

ถ้าการเลิกล้มระบบโรงเรียน เป็นการปฏิรูปการศึกษา บทบาทของห้องสมุดก็คือแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาที่สำคัญยิ่ง แต่ถ้าการศึกษาในระบบโรงเรียนยังคงมีอยู่คู่กับการศึกษานอกโรงเรียน (ซึ่งเป็นไปได้มากกว่าประเด็นแรก) ห้องสมุดก็มีหน้าที่ในอันที่จะสนองความมุ่งหมายของการศึกษาในส่วนที่ยังขาดอยู่ในแต่ละระบบและเสริมจุดมุ่งหมายที่มีอยู่ (ในระบบนั้น ๆ) ให้เป็นไปได้อย่างขึ้น.

ในระบบโรงเรียน ซึ่งมุ่งเน้นหนักในด้านวิชาการ (๙) ห้องสมุดจะช่วยเสริมความรู้ในด้านวิชาการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่วนใน

ด้านที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม ห้องสมุดจะช่วยให้มองเห็นสภาพที่เป็นจริงของสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ สึกยอมรับและสนใจที่จะปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การศึกษาในระบบโรงเรียนมิได้สอนวิธีเรียนรู้ (๑๐) แต่การศึกษาวิธีการเรียนรู้เป็นบันไดขั้นต้นของการใช้ห้องสมุด ดังนั้นห้องสมุดจึงช่วยเสริมจุดมุ่งหมายส่วนที่กระพร่องกระแพร่ของการศึกษาในระบบโรงเรียนได้เป็นอย่างดี.

ส่วนการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งดำเนินไปตามความเป็นจริงของชีวิต ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งได้จากประสบการณ์และจากคำบอกเล่านั้น นอกจากจะไม่เพียงพอแล้วยังอาจผิดพลาดหรือไม่เหมาะสมกับกาลสมัยได้ โอกาสที่ประชาชนจะหาความรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของชีวิตจากบริการที่รัฐจะพึงจัดให้ได้โดยตรงกับความต้องการก็คือห้องสมุดนั่นเอง เพราะห้องสมุดย่อมมีหนังสือและวัสดุให้ความรู้หลายประเภท ซึ่งทุกคนมีโอกาที่จะเลือก

- (๘) โปรดดู ขวลิขิต บัญญาลักษณ์ “สื่อสารมวลชน วิทยุกระจายเสียงกับการศึกษานอกโรงเรียน” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๕ (๑๑): ๗๒-๗๕ กันยายน ๒๕๑๖ ประกอบ.
- (๙) ประยูร ศรีประสาธน์ “ประชาธิปไตยกับระบบการศึกษาของไทย” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๓ (๘): ๓-๕ ธันวาคม ๒๕๑๖-มกราคม ๒๕๑๗ และ สุเมธ ตันติเวชกุล “การวางแผนเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและข้อคิดในการพัฒนาหลักสูตรไทย” ในประมวลบทความเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตร หน้า ๑๖๒-๑๖๓.
- (๑๐) นิโคลัส เบนเนทท์ “ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา” ศูนย์ศึกษา ๒ (๑๔): ๕๕ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๑๕.

ใช้ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ห้องสมุดยังช่วยแก้ปัญหาการลืมหืมหนังสือ ซึ่งเป็นปัญหาการสูญเสียแหล่งทางการศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งด้วย.

สรุป

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่นอกระบบโรงเรียน รัฐจึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการศึกษานอกโรงเรียนมากเช่นเดียวกับการศึกษาในโรงเรียนแต่การแก้ปัญหาการศึกษาโดยทุ่มเทงบประมาณส่วนใหญ่ให้กับระบบโรงเรียนนั้นนับว่าผิดเป้าหมายอยู่มาก และเป็นการเสียผลประโยชน์ของชาติและคนส่วนใหญ่ในชาติ ถ้ารัฐจะนำงบประมาณส่วนหนึ่งที่จะใช้ในระบบโรงเรียนมาปรับปรุงการศึกษา นอกโรงเรียน โดยการปรับปรุงและสร้างห้องสมุดเพิ่มเติม เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสวงหาความรู้และสุนทรียะก็จะเป็นการผ่อนคลายปัญหาต่าง ๆ ลงได้มาก และเมื่อประกอบการศึกษาโดยระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียนวิธีอื่น ๆ แล้ว ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาตลอดจนปัญหาสังคมบางประการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาก็จะลดน้อยลงที่สุดในที่สุด และเมื่อนั้น

รัฐก็ไม่จำเป็นต้องแบกภาระและปัญหาเกี่ยวกับการศึกษามากมายดังเช่นในปัจจุบัน และใคร่วิงวอนผู้วางแผนเพื่อการปฏิรูปการศึกษาทั้งหลายได้หันกลับไปพิจารณาทางออกที่จะเป็นไปได้สำหรับสังคมไทย ในการที่จะปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมทางการศึกษาและเทคโนโลยีทางการสอนที่หลาย ๆ คนกำลังกล่าวถึงและใฝ่ฝันอยู่นั้น มีหลายอย่างหลายประการที่สวงามหรูหราและฟุ่มเฟือย ซึ่งรัฐจะต้องลงทุนมหาศาล เพียงเพื่อจะจัดหามาในระยะเริ่มแรกเท่านั้น ในระยะยาวซึ่งจำเป็นจะต้องมีการบำรุงรักษา ซ่อมแซม และจัดหาเพิ่มขึ้นตามอัตราการเพิ่มของประชากรในโอกาสนั้นภาพพจน์อันหรูหราที่เคยสร้างไว้กับนวัตกรรมและเทคโนโลยีดังกล่าว ก็จะเริ่มเลือนลางและมีดมนไปในที่สุดอย่างไม่ต้องสงสัย.

บรรณานุกรม

๑. ขวลิศ ปัญญาลักษณ์ “สื่อสารมวลชนวิทยุกระจายเสียงกับการศึกษานอกโรงเรียน” *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ๕ (๑๑): ๑๒-๑๕ กันยายน ๒๕๑๖.
๒. นิโคลัส เบนเนทท์ “ความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา” *ศูนย์ศึกษา* ๒ (๑๔): ๔๖-๖๕ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๑๕.
๓. ——— “วิกฤติการณ์ในระบบการศึกษาของไทย” *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ๕ (๑๑): ๓๔-๕๒ กันยายน ๒๕๑๖.

๔. บุญถิ่น อัตถากร “ปฏิกริยา จาก บุญถิ่น อัตถากร” ศูนย์ศึกษา ๒ (๑๔) : ๖๔-๗๕ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๑๕.

๕. ประยูร ศรีประสาธน์ “ประชาธิปไตยกับระบบการศึกษาไทย” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๓ (๔) : ๓-๕ ธันวาคม ๒๕๑๖-มกราคม ๒๕๑๗.

๖. ไพฑูรย์ สินดารัตน์ “การศึกษาปัจจุบัน : แนวโน้มแห่งการทำลายบุคคลและสังคม” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๔ (๘) : ๒๐-๒๘ ตุลาคม ๒๕๑๔.

๗. แม้นมาศ ขวลิขิต และ สิริวัชร ช่วงโชติ คู่มือบรรณารักษศาสตร์ เกมมบรรณกิจ ๒๕๑๑. ๑๕๖ หน้า.

๘. รัชสรรค์ ธนะพรพรรณ “จุดจบของระบบโรงเรียน” ปาจารย์สาร ๒ (๓) : ๑๐-๑๗ มกราคม-มีนาคม ๒๕๑๕.

๕. วิชาการ, กรม. ประมวลบทบรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ, ๒๕๑๗. ๓๘๘ หน้า.

๑๐. ——— รายงานสัมมนาเรื่องการพัฒนาคุณภาพการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้น กรมวิชาการ, ๒๕๑๕. ๑๕๐. หน้า.

๑๑. ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๕) กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๔. ๕๑๔ หน้า. (สำเนา)

๑๒. อุทัย ดุลยเกษม “ทางเลือกในการลงทุนด้านการศึกษา” ปาจารย์สาร ๕ (๖) : ๔๖-๔๘ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๑๕.

ห้องภาพนิพนธ์ศิลป์

๑๓๓ ข้างปิ่นน้ำมันเอสโซ่ สีแยกอุรุพงษ์ ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพมหานคร
โทร. ๘๒๑๗๙๗

— ข้างภาพที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บรรณารักษ์ เรียกใช้
เป็นประจำทุกงาน

— บริการถ่ายภาพทั้งในและนอกสถานที่ มีครุปริยญาและ
เครื่องแบบข้าราชการ

— บริการถ่ายภาพหมู่คณะด้วยกล้องหมุนโดยช่างผู้ชำนาญ

— บริการล้างฟิล์มอัดและขยายภาพสี และภาพขาวดำทุกชนิด

— บริการถ่ายเอกสารด้วยเครื่องอเล็คโทรนิค

— รวดเร็ว ถูกใจ ราคาเขา สนใจเรียกใช้ นายนิพนธ์ สุปศิริสันต์

โทร. ๘๒๑๗๙๗

คู่มือบรรณารักษ์

๑. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตตากร และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๒๐ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๒. การใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตตากร. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๕๖ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๓. การระวังกิจาและซ่อมหนังสือ, โดย แม้นมาส ขวลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครหลวงฯ. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑. ๘๐ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๔. หัวข้อเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาส ขวลิต และคนอื่น ๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
๕. วิธีคิดเลขหมทออาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมบางหมในแผนการจัดหมแบบ
ทศนิยม, โดย ลมุล รัตตากร. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๖. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divised by Melvil Dewey. 17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation, 1965. 2 vols. (2153 p.).
๗. Sears List of Subject Headings, de. by Babara Marietta West by. 9th. ed. New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.

บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๖ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เชิญขอรายละเอียดได้ที่ เลขานุการ
บริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย รัตนาดีสังข์จ่าย ป.ณ. บางลำพู,
กรุงเทพ ฯ ๒.

การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

บพิตร สำเร็จสุข *

คำนำ

รายงานเรื่องการใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบทนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา สื่อสารมวลชนกับการศึกษา การที่ผู้เขียนสนใจและสนับสนุนเรื่องสิ่งตีพิมพ์ อันเป็นการทำหายสื่อมวลชนประเภทวิทยุ และโทรทัศน์นั้น เนื่องจากสาเหตุบางประการดังต่อไปนี้ คือ:—

ประการแรก ปัจจุบันกิจการในการพิมพ์ได้เจริญรุดหน้าไปไกลมาก ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์สิ่งพิมพ์และเอกสารต่างๆ ไม่แพงมากนัก และสิ่งพิมพ์ก็เป็นสื่อที่ถาวร สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เมื่อมีความต้องการ.

ประการที่สอง ประเทศไทยในขณะนี้ มีปัญหาทางการเมืองรอบบ้าน ปัญหาผู้ก่อการร้ายภายใน ซึ่งต้องใช้งบประมาณมาก รวมทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจที่ขาดดุลการค้า และเป็นหนี้เงินกู้จากต่างประเทศหลายพันล้านบาท.

ประการที่สาม การใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีทันสมัย วิทยุหรือโทรทัศน์อาจจะมาใช้แทนแรงงาน ซึ่งเปลืองค่าใช้จ่ายมาก การยกระดับเทคโนโลยีทางการศึกษาทำนองนี้เกิดขึ้นในประเทศตะวันตกและประเทศที่ขาดแรงงานครู เพราะคนไม่ยอมเป็นครู เนื่องจากค่าแรงถูก ถึงกับคิดเครื่องจักรสำหรับสอน (teaching machine) ขึ้น ปัญหาดังกล่าวไม่ใช่ปัญหาสำคัญสำหรับประเทศไทยในขณะนี้เพราะปัจจุบันแรงงานครูมีมากหรือล้นเกินความต้องการ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในด้านสวัสดิการและเงินเดือนเท่าที่ควร จนมีผลทำให้ผู้จบสถาบันฝึกหัดครูต่างๆ ไม่อยากประกอบอาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่นชนบท การยกระดับเทคโนโลยีทางการศึกษาต้องยึดมั่นในจุดที่ว่า พัฒนาวัสดุและทรัพยากรที่ผลิตได้ในประเทศขึ้นมาใช้ ไม่ใช่สั่งจากต่างประเทศให้ขาดดุลการค้ายิ่งขึ้น.

* นายบพิตร สำเร็จสุข นักศึกษาในแผนกนิเทศวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เสนองงานค้นคว้าเรื่องนี้ เพื่อเป็นรายงานส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา บ. ๒๑๘ การใช้ห้องสมุด ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๖.

ดังนั้น การที่จะยกระดับเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงมาก จึงกระทำได้ยากและมีอุปสรรคมากกว่าการใช้สิ่งตีพิมพ์.

๑. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีพลเมืองประมาณ ๓๔ ล้านเศษ และในจำนวนนี้ปรากฏว่า ประชากรในเมืองเพียงร้อยละ ๑๖ นอกนั้นร้อยละ ๘๔ หรือประมาณ ๓๑ ล้านคน เป็นประชากรในชนบท ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ^(๑) และยังอยู่ในสภาพที่ด้อยพัฒนาทุก ๆ ทาง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาพการศึกษาในชนบท ประชากรประมาณร้อยละ ๒๐^(๒) เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ และจำนวนประชากรที่เหลือนั้นก็เป็นพวกที่ได้รับการศึกษาเพียงขั้นต้น คือจบการศึกษาตามเกณฑ์บังคับ ป. ๔ หรือ ป. ๗ เท่านั้น แต่หลังจากออกโรงเรียนไปแล้ว บางคนยังอ่านหนังสือไม่ออก บางคนลืมหืมตา เพราะไม่มีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติมหรือไม่มีหนังสือให้อ่านเป็นการทบทวน.

ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่า การส่งเสริมการศึกษาด้วยสิ่งพิมพ์ในชนบท จึงเป็นวิธีการสำคัญประการหนึ่ง นอกเหนือจากสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ในอันที่จะทำให้ประชากรในชนบทได้รับความรู้ ความคิดเห็น ความบันเทิง และประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อจะเป็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงลักษณะสังคม ทักษะคติ สภาพการศึกษาให้มีความเจริญทัดเทียมกับสังคมในเมือง ซึ่งปัญหาดังกล่าวขณะนี้บรรดาประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายไม่ว่าจะในเอเชีย แอฟริกา หรือลาตินอเมริกา ก็ตามกำลังประสบอยู่ และรัฐบาลของประเทศเหล่านั้นพยายามหาวิธีการต่าง ๆ ให้สื่อมวลชนเข้าไปมีบทบาทต่อประชากรในชนบทมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี.

๒. ลักษณะสังคมและสภาพการศึกษา

ของประชาชนในชนบท

ก่อนที่จะกล่าวถึงลักษณะสังคมของชาวชนบทไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบความหมายของคำว่า ชนบทเสียก่อน คำว่าชนบท (Rural) หมายถึงผู้อยู่อาศัยอยู่ในชนบท

๑. สนิท ผดุงกิจ, “สภาพความเป็นอยู่ สังคม ลักษณะนิสัย ทักษะคติ และการศึกษากับการอ่าน ตลอดจนมีความสนใจและความต้องการหนังสือของคนนอกเมือง” *วารสารห้องสมุด* ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์, ๒๕๑๖), หน้า ๕๕.

๒ ชุม (นามแฝง), “อ่านไว้แหละดี”, *ไทยรัฐ*, ฉบับวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๖, หน้า ๕.

การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

๓๐๑

เป็นคนชนบท คนนอกเมือง คนบ้านนอก หรือหมายถึงผู้ที่มั่งรกรักในท้องไร่ท้องนา^(๓).

ส่วนสภาพสังคมชนบทไทยมีลักษณะที่ ผิดแผกแตกต่างออกไปได้ตามภาค คือ ภาค กลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ แต่เมื่อก้าวโดยสรุปแล้วในภาค ต่าง ๆ ยังมีลักษณะที่คล้าย ๆ กันพอที่จะนำมา กล่าวให้เห็นลักษณะของสังคมชนบทไทยโดย ส่วนรวมได้ดังนี้:—

๑. ชาวชนบทแทบทุกคนรู้จักติดต่อกัน เคยเห็นหน้ากันโดยตรง ความสัมพันธ์และ ฐานะของบุคคลเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ.

๒. สังคมชนบทมีการเคลื่อนไหว (So- cial Mobilty) น้อย ความรักถิ่นฐานมีมาก ไม่อยากจะไปไหน.

๓. ครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญทาง เศรษฐกิจ^(๔) คือเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค.

๔. มีโลกทัศน์เป็นคนหัวโบราณ ยึดมั่น อยู่ในประเพณีเก่า ๆ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง.

๕. เป็นคนกระหมัดกระแห่ม ชอบ เก็บเงินไว้เฉย ๆ ซึ่งทำให้เงินไม่หมุนเวียน.

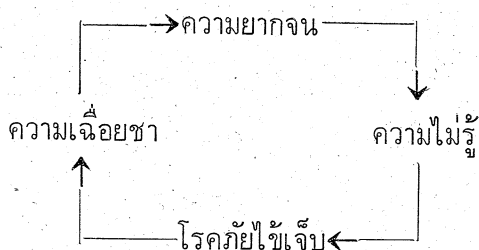
๖. ชาวชนบทถือโชคกลาง ในเรื่องผี ปีศาจ เวทมนต์คาถา.

๗. ระดับการศึกษาและทักษะในอาชีพ และชีวิตทั่ว ๆ ไปต่ำ.

๘. ชาวชนบทมีระดับความคิด และ ความเข้าใจแคบ อยู่ในเฉพาะความจริงง่าย ๆ ไม่คิดหาเหตุผล.

๙. มีทัศนคติตามประเพณี (Tradition Attitude) เช่น ท้อแท้ ไม่กระตือรือร้น ไม่ดิ้นรน เชื้อยชา.

ดังนั้น ปัญหาของชาวชนบทอาจกล่าวได้ ว่าเกิดจากปัญหาใหญ่ ๆ ดังนี้^(๕) คือ:—

ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกัน เป็นลูกโซ่ กล่าวคือ เมื่อชาวชนบทมีความ ยากจนอดอยากแล้ว การที่จะชวนขายไม้หา ความรู้ให้แก่ตัวเองหรือให้แก่ลูกหลานย่อม เป็นไปได้อาก และเมื่อไม่มีความรู้โดย เฉพาะด้านอนามัย ความเป็นอยู่ ก็จะทำให้

๓. Oxford Universal Dictionary Illustrated, p. 1771.

๔. ไพฑูรย์ เกื้อแก้ว, ลักษณะสังคมไทยและหลักการพัฒนาชุมชน, (พระนคร: โรงพิมพ์ หจก. การพิมพ์ เกื้อกุล, ๒๕๐๖), หน้า ๔, ๑๕.

๕. สาย หุตะเจริญ, การพัฒนาชุมชนในประเทศไทย, (โรเนียว) ๒๕๑๑, หน้า ๕.

โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนได้ อันจะมีผลทำให้เกิดความเบื่อหน่ายเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นที่จะประกอบอาชีพ ในที่สุดก็จะทำให้ไม่พอกินพอใช้เกิดความยากจนอีก.

สำหรับสภาพทางการศึกษาในชนบทนั้น ปัจจุบันได้มีผู้พูดกันมากถึงปัญหาเยาวชนที่มีแนวโน้มไปในทางเสื่อมลง มีการประพฤติปฏิบัติไม่สมควรต่าง ๆ ซึ่งเป็นการทำลายเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอันดีของชาติ ทั้งยังปรากฏว่าเยาวชนได้ถูกชักจูงไปเป็นคอมมิวนิสต์ หรือผู้สนับสนุนคอมมิวนิสต์อยู่เสมอ.

สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาเยาวชนดังกล่าว มีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน แต่สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ขอบกพร่องทางการศึกษา เพราะการศึกษามีลักษณะเป็นรูป... ปิระมิดการศึกษา หมายความว่าผู้เรียนหนังสือส่วนมากที่สุดกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ อยู่ในระดับประถมศึกษา ที่อยู่มีมัธยมศึกษา มีน้อย แสดงว่าประชากรไทยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาเพียงแต่ระดับประถมศึกษา...(๖) รูปปิระมิดทางการศึกษายังสะท้อนสภาพความเป็นจริงอย่างหนึ่งในวงการศึกษา คือ มีคนเรียนอยู่ในระดับโรงเรียนตามปกติเพียง

ประมาณ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด ส่วนอีก ๘๐ เปอร์เซ็นต์อยู่นอกระบบโรงเรียน...(๗) นอกจากนั้นยังมีสภาพทางการศึกษาด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้(๘).

๑. ในปีการศึกษา ๒๕๑๔ มีนักเรียนจบชั้น ป. ๔ ถึง ๙๕๒,๖๒๘ คน แต่ได้เข้าศึกษาต่อชั้น ป. ๔ เพียง ๓๘๓,๐๒๐ คน ที่จบ ป. ๔ ไปแล้วมีจำนวนไม่น้อยที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ปรับตัวเองเข้ากับสังคมไม่ได้ ไม่สามารถประกอบอาชีพให้เป็นการดำรงชีพ เศรษฐกิจ บางส่วนกลับเป็นภาระของสังคมอีกด้วย.

๒. การขยายการศึกษามากับคับ กระทำได้ไม่ได้ตามแผน คือนับตั้งแต่เริ่มโครงการมาได้ ๗-๘ ปีแล้ว ขยายไปได้เพียง ๖๓๐ ตำบล ยังจะต้องขยายต่อไปอีก ๔,๑๖๔ ตำบล.

๓. ครูประชาบาลร้อยละ ๖๐ ยังมีคุณสมบัติไม่ถึงระดับมาตรฐาน.

๔. มีการขาดแคลนครูชนบทอย่างร้ายแรง ครูเพียงคนเดียวต้องสอนนักเรียนทั้ง ๔ ชั้นเรียนยังมีอยู่มาก.

๖. บุญถิ่น อัตถากร, "การพัฒนาการศึกษา," *วารสารวิทยาศาสตร์*, ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๒๕ (๑๕ สิงหาคม, ๒๕๑๖), หน้า ๕.

๗. Ibid., หน้า ๕.

๘. สนิท ผดุงกิจ, *op. cit.*, หน้า ๕๖, ๕๘.

การใช้สิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

๓๐๓

๕. การศึกษาส่วนภูมิภาคยังด้อยกว่าส่วนกลางอยู่มาก เป็นเหตุให้นักเรียนต่างจังหวัดเข้ามาในนครหลวง เกิดปัญหาขาดแคลนที่เรียนและปัญหาเยาวชนในนครหลวง.

๖. การจัดการศึกษาในแต่ละภูมิภาคยังไม่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ.

๗. คุณภาพของโรงเรียนราษฎร์ยังต่ำกว่าโรงเรียนรัฐบาล.

๘. การศึกษาผู้ใหญ่ยังมีปริมาณน้อยทั้งในด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ.

๙. นักเรียนจบ ม.ศ. ๓ แล้ว ครึ่งหนึ่งไม่ได้เรียนต่อ และไม่มีสมรรถภาพทางเศรษฐกิจ.

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะในหมู่บ้านชนบทแล้ว แทบไม่ต้องการวิจัยกันเลย เพราะปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่า ประชาชนในบ้านเมืองไทยนี้ส่วนมากไม่รู้หนังสือ กลางง่าย ๆ ก็คือขาดการศึกษาหาความรู้ ทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียนนั่นเอง แม้ตามแผนการศึกษาแห่งชาติจะช่วยให้อัตราผู้รู้หนังสือเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปีก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่าประชาชนในชนบทจะมีการศึกษาและความรู้ถึงขนาดเป็นที่พอใจ คือถึงขนาดพอที่จะรู้ว่

อะไรดีไม่ดี ไม่ถูกชักจูงหลอกลวงไปในทางที่ผิดได้ง่าย ๆ และสามารถที่จะประกอบอาชีพค้นคว้าหาความรู้ ตลอดจนรู้จักดำเนินการปกครองตนเองในหมู่บ้านเป็นอย่างดี.

๓. การใช้สิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

ปัญหาการศึกษาในชนบท เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับโรงเรียนและหมู่บ้านโดยเฉพาะเด็ก ๆ เมื่อเรียนจบ ป. ๔ หรือ ป. ๗ แล้วส่วนมากมิได้เรียนต่อ แต่ออกดำเนินชีวิตหมุนเวียนทำมาหากินอยู่อย่างนั้นเอง จึงทำให้ขาดแหล่งประสาทวิชาการ หรือศึกษาเพิ่มเติม เมื่อได้เป็นผู้ใหญ่แม้ในชั่วระยะ ๔—๑๐ ปี บางคนก็พออ่านออกเขียนได้ก็ลืมเสียแล้ว ปรากฏการณ์เช่นนี้ยังมีอยู่ในหมู่บ้านเป็นอันมาก จึงเกิดปัญหาสำคัญที่สุดว่าทำอะไรจึงจะสามารถส่งเสริมการศึกษาของประชาชนในชนบทเหล่านี้ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้เขารู้จักคิดรู้จักทำในสิ่งที่ดีงาม และประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาตนเอง และหมู่บ้านให้เจริญ วิธีส่งเสริมที่ส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งเอกชนดำเนินงานอยู่ขณะนี้ประเภทหนึ่ง ก็คือ การส่งเสริมการศึกษาด้วยสิ่งตีพิมพ์ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้แก่ประชาชนในชนบท.

๓.๑ ความหมายของสิ่งตีพิมพ์และการศึกษา

สิ่งตีพิมพ์ หมายถึงหนังสือทุกประเภท นับตั้งแต่ที่เป็นวรรณคดี นิติสาร ลงไปจนถึงหนังสือพิมพ์ ถือว่าเป็นสื่อที่ให้ความรู้แก่มวลชนได้อย่างกว้างขวาง และมีความสำคัญมากอันหนึ่ง นอกเหนือจากวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่สามารถกระจายภาพและข่าวสารออกไปได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว สิ่งตีพิมพ์มีหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม ในฐานะเป็นผู้กระจายข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ใหม่ ๆ ตลอดจนความบันเทิงแก่ประชาชน นอกจากหน้าที่ดังกล่าวแล้ว สิ่งตีพิมพ์อาจนับได้ว่าเป็นสื่อในการศึกษาประเภทหนึ่ง.

“... การศึกษา ในที่นี้ใช้ในความหมายที่กว้าง ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะแต่เพียงห้องเรียน ครู ลูกศิษย์ และโรงเรียนเท่านั้น แต่หมายถึงความอยากรู้อยากเห็นในเหตุการณ์ต่างๆ รอบ ๆ ตัว...”^(๕) โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนชาวชนบท จำเป็นต้องได้รับการศึกษาประเภทนี้ เพื่อที่จะนำไป

ปรับปรุงการประกอบอาชีพให้ได้ผลิตผลและรายได้เพิ่ม เป็นแนวทางการประกอบอาชีพใหม่ ปฏิบัติตนให้ถูกหลักอนามัย ให้อำนาจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งให้อำนาจช่วยตนเองอีกด้วย.

๓.๒ วัตถุประสงค์ในการใช้สิ่งตีพิมพ์

ชาวชนบทต้องการการศึกษาชนิดที่จะช่วยตัวเอง คือชนิดที่ช่วยเลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้ทันทั่วทั้งปีก่อน ดังนั้นคำว่า “การศึกษา” จึงมิได้หมายถึงโรงเรียนหรือห้องเรียน กล่าวคือ ต้องมีความหมายในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ฉะนั้นวัตถุประสงค์ในการใช้สิ่งตีพิมพ์ประการแรก ก็เพื่อจัดจัดเตรียมความรู้ของชาวชนบทที่ล้าหลัง ซึ่งมีผู้กล่าวกันว่า มีอยู่ ๔ ประการ คือ^(๑๐) :—

๓.๒.๑ ความโง่เขลาไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์.

๓.๒.๒ ความยากจน.

๓.๒.๓ การขาดอาหารหรือได้อาหารที่มีคุณภาพไม่ดีพอ.

๓.๒.๔ มีโรคภัยเบียดเบียน.

๕. เกษม ศิริสัมพันธ์, “สื่อสารมวลชน—ความหมายและอิทธิพล”, *การสัมมนาสื่อสารมวลชนครั้งที่ ๑*, (๓-๗ กุมภาพันธ์, ๒๕๐๗), หน้า ๖๓.

๑๐. แท้ คงหวยรอง, “โรงเรียนชุมชนกับการศึกษาผู้ใหญ่”, *ประชาศึกษา*, ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๑ (กุมภาพันธ์, ๒๕๑๖), หน้า ๒๕.

ส่วน วัตถุประสงค์ประการที่สองอาจกล่าวได้ว่า การใช้สิ่งตีพิมพ์ก็เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการป้องกันการลืมนั่ง-สือ และเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชน^(๑๑).

๓.๓ วิธีการใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

๓.๓.๑ การใช้สิ่งตีพิมพ์ในชนบทหรือหมู่บ้าน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาสถานที่เปิดห้องสมุดหรือสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์ในขั้นแรกต้องสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ.

— จำนวนประชากร หรือความหนาแน่นของชุมชน.

— ศาสนา.

— ภาษาประจำท้องถิ่น.

— อาชีพ.

— ความต้องการและความสนใจ.

— มาตรฐานการศึกษา.

— ประเพณีและวัฒนธรรม.

— การคมนาคม.

— วัสดุที่จะหาได้ในท้องถิ่น.

๓.๓.๒ การเปิดห้องสมุดหรือสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์ ควรใช้สถานที่ต่อไปนี้ คือ

ศาลาประชาคม ศูนย์สหนาการ โรงเรียน วัด หมู่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ ที่ประชาชนมาชุมนุมเป็นประจำ .แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น.

๓.๓.๓ การบริการในระยะแรก ควรจะจัดกิจกรรมสหนาการประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น กีฬา กรีฑาต่าง ๆ ดนตรี ป่าภูกลา และกิจกรรมสันทนาการศึกษา เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของประชาชนให้มาใช้ห้อง-สมุด ซึ่งไม่คิดค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น.

๓.๓.๔ การดำเนินการทุกอย่างพยายามให้ประชาชนในหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมรู้เห็นด้วยเสมอ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า บริการนี้เขาทุกคนเป็นเจ้าของ.

๓.๓.๕ การจัดและเลือกหนังสือ ควรยึดหลัก ดังนี้ :—

ก. เป็นหนังสือที่อยู่ในความสนใจ ความต้องการของประชาชน และความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น.

ข. ห้ามหนังสือประเภทที่นำมาซึ่งความเสื่อมเสียศีลธรรม ส่งเสริมการมอมเมา หรือส่งเสริมทำให้เกิดความไม่สงบ หรือสอนลัทธิการเมือง ซึ่งเป็นภัยต่อประเทศชาติ และการปกครอง.

๑๑. กองการศึกษาผู้ใหญ่, กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, *โครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน*, (โรเนียว) ๒๕๑๖, หน้า ๑.

๓.๓.๖ ความมุ่งหมายอันเหมาะสมและ
สูงคุณค่าของห้องสมุดนั้นก็คือ การจัดหา
หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ให้ผู้มีอาชีพต่าง ๆ ยืมอ่าน
สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น นับว่าเป็น
การช่วยส่งเสริมอาชีพศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิด
ภาวะทางเศรษฐกิจอันมั่นคง^(๑๒).

๓.๓.๗ จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกตรวจและ
ให้คำแนะนำปรึกษาแก่สถานที่อ่านหนังสือ
ทุก ๆ ๓ เดือน พร้อมทั้งทำการวัดผล และ
เก็บสถิติข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเตรียมการดำเนิน
การเปิดสถานที่อ่านต่อไป^(๑๓).

๓.๓.๘ เลือกครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
หรือคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่เหมาะสมดูแล
รับผิดชอบดำเนินการ โดยมีเจ้าหน้าที่หน่วย
งานที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา.

๓.๓.๙ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ
ที่เกี่ยวข้อง โดยแจ้งให้ทราบ เพื่อใช้ห้อง
สมุดหรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ให้เป็น ประ-
โยชน์ในการเผยแพร่ข่าวสารและเอกสาร
ต่าง ๆ.

๓.๔ วิธีที่จะทำให้ผู้อ่านได้รับประ- โยชน์จากห้องสมุดหรือสถานที่อ่าน หนังสือพิมพ์

ห้องสมุดหรือสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์
จะมีคุณค่าหรือความสำคัญทั้งต่อบุคคลและ
สังคมสักปานใดก็ตาม แต่ถ้าไม่มีคนเข้าไปใช้
จะเป็นด้วยเพราะไม่สนใจหรือไม่ได้รับความ
สะดวกหรือเหตุใดก็ตามก็ไร้ประโยชน์ ห้อง
สมุดจะมีคุณค่าสามารถดำรงอยู่และดำเนินไป
ก็เมื่อมีผู้ให้ความสนับสนุนด้วยการใช้ห้อง
สมุด ๆ นั้น ฉะนั้น การที่จะพัฒนางานห้อง
สมุด ๆ ให้เจริญก้าวหน้าจะต้องคำนึงถึงว่าจะ
ให้ผู้เข้าห้องสมุด ๆ ได้รับประโยชน์จากห้อง
สมุด ๆ ให้มากที่สุดและดีที่สุดอย่างไร ซึ่งพอ
จะมีแนวทางที่จะกระทำดังต่อไปนี้^(๑๔) :-

๓.๔.๑ การประชาสัมพันธ์และโฆษณา
ห้องสมุด ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าห้องสมุด ๆ
ให้มากที่สุด.

การประชาสัมพันธ์ และการโฆษณา
กิจการของห้องสมุดเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่งที่ห้อง-

๑๒. ทวี มุขระโกษา และ ชลัช ลีชะวัฒนิก, “ห้องสมุดกับสังคม,” *บรรณารักษ์*, (พระนคร: โรงพิมพ์
สุนทรกิจการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๓.

๑๓. สาย หุตะเจริญ, “ห้องสมุดในงานพัฒนาชุมชน,” *วารสารพัฒนาชุมชน*, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑๖ (ธันวาคม,
๒๕๑๐), หน้า ๒๕.

๑๔. ธำรง แสงวัน, “ความสำคัญของห้องสมุด” *วารสารห้องสมุด*, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (พฤษภาคม-
มิถุนายน, ๒๕๑๐), หน้า ๑๓๐-๑๓๔.

การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

๓๐๓

สมุด ฯ จะพึงทำให้ประชาชนรู้จักเข้าใจ เห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งจะเป็นการเร้าความสนใจและดึงดูดประชาชน วิธีประชาสัมพันธ์อาจจัดออกมาในรูปต่าง ๆ กัน เช่น :-

ก. การจัดนิทรรศการต่าง ๆ เช่น นิทรรศการวันสำคัญต่าง ๆ โบราณวัตถุ ฯ ล ฯ เพื่อเป็นการเร้าความสนใจในการอ่าน ศึกษา ค้นคว้า เพื่อความรู้.

ข. จัดบริการบันเทิงต่าง ๆ เพราะ บริการบันเทิงย่อมได้รับความสนใจของประชาชนได้มาก อาจจัดเป็นการฉาย ภาพยนตร์ ดนตรี ฯ ล ฯ โดยมีการโฆษณา ให้ผู้ชมได้รู้ถึงคุณค่าของห้องสมุด ฯ.

ค. การทำหนังสือรายงานกิจกรรมของ ห้องสมุด.

๓.๔.๒. การแนะนำให้ผู้ใช้อาคารห้องสมุดรู้จักใช้ห้องสมุดโดยถูกต้อง บุคคลบางคนทั้ง ๆ ที่รู้ประโยชน์รู้คุณค่าของห้องสมุดว่ามีอเนกประการ และทั้ง ๆ ที่อยากจะเข้าใช้บริการของห้องสมุด แต่ก็มาประสบอุปสรรค คือ ติดขัดตรงที่ว่าไม่รู้จะปฏิบัติตนอย่างไร เมื่อเวลาเข้าใช้ห้องสมุด หรือบางคนก็กลัวแก่การใช้ห้องสมุดทั้ง ๆ ที่รู้ระเบียบ วิธีปฏิบัติ ย่อมจะเกิดความผิดพลาดต่าง ๆ ได้ง่าย จึง

เป็นหน้าที่ของห้องสมุดที่จะแนะนำให้ผู้ใช้ ห้องสมุดและบุคคลทั่วไปทราบและเข้าใจใน ระเบียบ วิธีปฏิบัติ เช่น การยืมหนังสือ การส่งหนังสือ ฯ ล ฯ เมื่อผู้ใช้ห้องสมุดมีความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่เขาจะต้อง ปฏิบัติแล้ว ห้องสมุดก็ย่อมจะดำเนินงานไป โดยราบรื่น:

๓.๔.๓. การให้บริการดี สะดวก รวดเร็ว และเป็นไปอย่างกว้างขวาง ห้องสมุดจะต้องให้ความสะดวกสบายแก่ผู้มาใช้ ห้องสมุด ภายในห้องสมุดได้รับการตกแต่ง ประดับประดาอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย การปฏิบัติงานของห้องสมุดจะต้องให้ความ สะดวกรวดเร็ว และบริการอันดีต่อผู้มาใช้ ห้องสมุดทุก ๆ คน ซึ่งย่อมจะทำให้เกิด ความศรัทธาและอยากใช้ห้องสมุดมากขึ้น.

๓.๔.๔. จัดหนังสือ ชื่อหนังสือ และ อุปกรณ์วัสดุที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาให้ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้.

ห้องสมุดจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อมี หนังสือและวัสดุที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา ดังนั้น ห้องสมุดจะเจริญก้าวหน้าได้ก็ด้วย มีสิ่ง เหล่านี้มากมายเพียงพอที่จะสนองความต้องการ ของผู้ใช้ ห้องสมุดที่จะทำให้ สมจุด ประสงค์นี้จะต้องใช้ทุนอย่างมากมาย ซึ่งยาก

แก่การปฏิบัติให้สมประสงค์ได้ เพราะห้องสมุดมีเงินทุนจำกัด แต่ทั้งนี้ก็อาจปฏิบัติวิธีอื่นได้ เช่น มีการพึ่งพิงกันระหว่างห้องสมุด มีการแลกเปลี่ยนหรือยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด และเมื่อห้องสมุดจะจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดจะต้องเลือกเฟ้นหนังสือที่เห็นว่ามีประโยชน์ มีคุณค่า คือเป็นหนังสือที่มีผู้นิยมอ่านและเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านมากที่สุด.

๓.๕ ประโยชน์ของห้องสมุดหรือสถานที่อ่านหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านชนบท

๓.๕.๑ ให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการอ่านหนังสือ.

๓.๕.๒ ให้ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อันเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตและความก้าวหน้าในอาชีพสาขาต่าง ๆ.

๓.๕.๓ จะได้รับความรู้และข่าวสารต่าง ๆ อันจะทำให้เป็นคนมีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ของบ้านเมืองและของโลก.

๓.๕.๔ ช่วยส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่าน^(๑๕) และค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือเพื่อดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม.

๓.๕.๕ จะเป็นศูนย์รวมการเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ทั้งของราชการฝ่ายต่าง ๆ และเอกชน เป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน.

๓.๕.๖ จะช่วยให้การศึกษาต่อเนื่องแก่เยาวชนภายหลังออกจากโรงเรียนแล้ว.

๓.๕.๗ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจที่ดี และหนังสือให้ความบันเทิง เริงรมย์แก่ประชาชนได้.

๓.๕.๘ เป็นการช่วยพัฒนาท้องถิ่นต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล.

๔. หน่วยงานต่าง ๆ ที่ใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

หน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษานั้น ปรากฏว่ามีหน่วยงานหลายหน่วยงานด้วยกันที่มีกิจกรรมทำนองนี้ แม้จะปรากฏว่าส่วนมากยังไม่ได้ผล เพราะมีอุปสรรคในการขนส่ง ประกอบกับหนังสือและเอกสารที่ส่งไปไม่เป็นที่สนใจของประชาชนเท่าที่ควร แต่ก็มีกิจกรรมครอบคลุมอยู่ในขอบเขตเพื่อส่งเสริมการศึกษาทั้งสิ้น หน่วยงานเหล่านี้อาจแยกให้เห็นพอสังเขปได้ดังนี้ :—

๑๕. กองการศึกษาผู้ใหญ่. *op. cit.*, หน้า ๑.

๔.๑ หน่วยงานของรัฐบาล

“... กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป. กลาง) ได้เปิดห้องสมุดประชาชนขึ้นในหมู่บ้านที่พัฒนาต่าง ๆ จำนวน ๑๑๔ แห่ง ในเขต ๑๑๔ ตำบล โดยจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดหาหนังสือพิมพ์รายวัน รายปักษ์ ให้แต่ละ ๑๕๐ ต่อเดือน กับได้จัดส่งวารสารต่าง ๆ ให้ตามโอกาสวารสารที่จัดให้เป็นประเภทเกี่ยวกับความรู้ที่จะช่วยส่งเสริมอาชีพของประชาชนให้ดีขึ้นเกี่ยวกับการสุขภาพอนามัย และโภชนาการ ตลอดจนเรื่องน้ำบริโภค ความรู้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น สำหรับเยาวชนนั้นได้จัดหาหนังสือการ์ตูนให้อ่านเพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียน...” (๑๖)

— ส่วนแผนงานประสานงานมวลชนในชนบท แผนกข่าวสารและเอกสาร กองเผยแพร่ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ปฏิทินโปสเตอร์ และเอกสารที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ สติปัญญา และการขอความร่วมมือแก่ประชาชนในเขตปฏิบัติการเร่งรัด

พัฒนาชนบท... (๑๗) งานประสานงานมวลชน ดำเนินการใน ๒๑ จังหวัด ด้วยการประชาสัมพันธ์ทางเอกสาร สิ่งพิมพ์ บทความสารคดี ภาพยนตร์ และปาฐกถาเพื่อเผยแพร่กิจกรรมพัฒนาของทางราชการ โดยเน้นหนักในงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เพื่อสร้างความมั่นคงในชนบท.

— แผนกเอกสาร กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมพัฒนาชุมชน มีหน้าที่

ก. ส่งเสริมการศึกษาของประชาชนทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งผู้ใหญ่ สตรี เด็กและคนวัยรุ่น.

ข. ส่งเสริมวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี สวัสดิการของประชาชนและสันตนาการ.

เกี่ยวกับการให้การศึกษแก่ประชาชนนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษานอกโรงเรียน มีลักษณะเป็นการเฉพาะและเกิดขึ้นได้ทุกขณะและเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ วิธีดำเนินการก็คือ ทำการโฆษณาเผยแพร่เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งผลงานของกรมพัฒนาชุมชนและการสันตนาการ. (๑๘)

๑๖. สนิท ผดุงกิจ, *op. cit.*, หน้า ๕๖.

๑๗. เร่งรัดพัฒนาชนบท, สำนักงาน, สำนักนายกรัฐมนตรี, *งานเร่งรัดพัฒนาชนบท*, (๒๕๐๕-๒๕๑๒), หน้า ๑๐๘-๑๐๙.

๑๘. สุวัathy บัณฑิต, *พัฒนาชุมชนในประเทศไทย*, (พระนคร : โรงพิมพ์สหประชาพานิชย์, ๒๕๐๕), หน้า ๖๘๒.

— โครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา หลังจากทีกองการศึกษาผู้ใหญ่ได้ประสบความสำเร็จในโครงการแก้ไขความไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จแล้ว (Functional Literacy and Family Life Education Program) — หมายถึงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบทแบบใหม่ ให้คนอ่านออกเขียนได้ไปพร้อม ๆ กับการให้ความรู้ความเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาในการทำมาหากิน^(๑๕) กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้ตั้งโครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน และจัดสรรงบประมาณไว้ ๒๐ ล้านบาท สำหรับแผน ๕ ปี อันเป็นช่วงของการพัฒนาการศึกษาของชาติระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕ — ๒๕๑๙ โดยในปี ๒๕๑๙ จะมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านทั้งหมด ๗,๗๒๕ แห่ง ในจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดกว่า ๔๖,๐๐๐ หมู่บ้านในประเทศไทย.^(๑๖)

๔.๒ หน่วยงานของเอกชน

— ศูนย์กลางนักเรียนแห่งประเทศไทย ได้จัดโครงการบริจาคหนังสือแบบเรียน เพื่อช่วยไปตามห้องสมุดชุมชนหรือแก่เด็กยาก-

จนในโรงเรียนต่าง ๆ โครงการนี้เริ่ม ตั้งแต่ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๑๖ ถึง ๓๐ เมษายน ๒๕๑๖ ระยะเวลาดังกล่าวทางศูนย์ได้ประกาศขอรับบริจาคหนังสือเก่า ๆ จากประชาชน และได้หนังสือต่าง ๆ ถึง ๑๑,๐๐๐ เล่ม ทางศูนย์ได้มอบให้แก่มูลนิธิโกมล คีมทอง เพื่อส่งไปตามห้องสมุดชุมชนในจังหวัดสุโขทัย และแพร่ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม ส่งมอบให้สภาสังคมสงเคราะห์เพื่อมอบแก่เด็กยากจนตามโรงเรียนต่าง ๆ อีก ๔,๐๐๐ เล่ม นอกนั้นส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ . . .^(๑๗)

น่าเสียดายศูนย์แห่งนี้ไม่สามารถที่จะทำงานต่อไปได้ เพราะหลังจากหนังสือ “กต” ตีพิมพ์ออกมา อันเป็นเหตุให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ และโรงเรียนวัดราชาธิวาสที่เป็นศูนย์นั้นก็ต้องเลิกล้มไป สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ผู้เขียนเข้าใจว่าศูนย์ ฯ เกิดจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาารวมตัวกันทำงานขึ้นเอง ดังนั้นอาจถูกเยาวชนคอมมิวนิสต์เข้าไปแทรกแซงเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองก็เป็นได้ จึงเป็นเหตุให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจดังกล่าว แม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมก็

๑๕. สงวน พิสารศรี, “การรักษาเบ็ดเสร็จ - ความหวังใหม่ของการศึกษา” วารสารวิทยาศาสตร์, ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๒๒, (มิถุนายน, ๒๕๑๖), หน้า ๑๓.

๑๖. Bangkok Post, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๖, หน้า ๓.

๑๗. ไพบูลย์ สุขสุเมธ, สยามรัฐรายวัน, ฉบับวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๖, หน้า ๕.

การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

๓๑๑

ตาม แต่ก็จะอาจจะมองข้ามพฤติกรรมของฝ่ายตรงข้ามที่แอบแฝงอยู่จนกลายเป็นเครื่องมือของเขาโดยไม่รู้ตัวเลย.

— ฝ่ายพัฒนาสังคม องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีนโยบายที่จะส่งเสริมนักศึกษาในการพัฒนาชนบทและสร้างสรรค์ความคิดเห็นแก่เยาวชนในชนบท โดยได้เริ่มจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียนประชาบาลรวม ๓ แห่งคือ โรงเรียนวัดกุฎี (นนทิวเทส-ประชาสรรค์) อ. บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โรงเรียนวัดสว่างมนัส อ. หลังสวน จังหวัดชุมพร และโรงเรียนวัดสองคลอง อ. บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.

หนังสือที่ส่งไปส่วนใหญ่มีคุณค่าในเรื่องแนวความคิดเห็นสำหรับเด็ก เช่น การ์ตูนสารคดี ความรู้รอบตัว คำกลอนง่าย ๆ ที่เป็นคติสอนใจ การจัดตั้งห้องสมุดดังกล่าวนี้แบ่งเป็นระดับ ป.๑—๔ ป. ๕—๗ ม.ศ. ๑—๓, และ ม.ศ. ๔—๕ นอกจากนี้องค์การ ฯ ยังจะได้สำรวจหาสถานที่จัดตั้งต่อไปอีกหลายแห่งด้วย. (๒๒)

นอกจากหน่วยงานทั้งสองดังกล่าวแล้วยังมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ของธนาคารเอกชนต่าง ๆ ที่ส่งเอกสารและสิ่งพิมพ์ไปยังตามหมู่บ้านในชนบท อาทิเช่น ธนาคารกรุงเทพ

ธนาคารเกษตรและสหกรณ์ และธนาคารกสิกรไทย เป็นต้น.

๕. ความสนใจของประชาชนในชนบท

ความสนใจของประชาชนในชนบทต่อการ ใช้สิ่งตีพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการไปแล้วและกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน อาจแยกพิจารณาได้สองประการ คือ:—

๕.๑ ประชาชนในท้องถิ่นห่างไกล (remote area) และทุรกันดาร ฐานะความเป็นอยู่ยากจนและต้องพัฒนาในทุก ๆ ทาง จึงใช้เวลาส่วนใหญ่สำหรับแก้ปัญหาชีวิตประจำวันมากกว่า คือต้องออกจากบ้านแต่เช้าตรู่ เพื่อประกอบอาชีพจนกระทั่งเย็น ในตอนกลางคืนก็เป็นเวลาพักผ่อน ประกอบกับภูมิหลัง ทางการศึกษา มีน้อย ประชาชนชนบทมีระดับความคิดและความเข้าใจแคบอยู่ในเฉพาะความจริงง่าย ๆ ไม่คิดหาเหตุผลเพียงพอ จึงขาดความสนใจและไม่ต้องการหนังสือ. (๒๓)

๕.๒ ถ้าประชาชนในท้องถิ่นที่มีการคมนาคมไปมาค่อนข้างสะดวก ฐานะความ

๒๒. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, ฉบับวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๖, หน้า ๘,๑๒.

๒๓. สนิท ผดุงกิจ, *op. cit.*, หน้า ๕๕.

เป็นอยู่ไม่แร้นแค้น และมีเวลาว่างพอสมควรแล้ว ปรากฏว่าประชาชนให้ความสนใจและร่วมมือ ในการดำเนินการเป็นอย่างดีโดยดูแลรักษาสถานที่ จัดสรรอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น ตลอดจนจัดหาเอกสารสิ่งพิมพ์เพิ่มเติม.

... ผู้เขียนได้มีโอกาสไปดูผลงานตามที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๓๗ แห่งในอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นอำเภอแรกในประเทศไทยที่ได้รับการจัดตั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๗๕ แห่ง โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ มีประชากรในหมู่บ้านทดลอง ๗๗, ๗๙๖ คน สิ่งที่น่าจะดีใจก็คือการได้มองเห็นความสนใจของชาวบ้านต่อที่อ่านหนังสือพิมพ์ ความกระตือรือร้นต่อสิ่งที่เขาได้รับความรู้สึกรับรู้จริงใจของชุมชนต่อความพยายามของรัฐบาลในการเข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนชนบทเหล่านั้น ความประทับใจอย่างหนึ่งก็คือการเล็งเห็นความร่วมมือร่วมใจกันของชาวบ้าน ซึ่งเป็นคุณค่าทางสังคมเดิมที่มีอยู่ ได้รับการกระตุ้น

เราให้นำมาใช้อย่างเต็มที่ ที่อ่านหนังสือพิมพ์เหล่านั้นสร้างขึ้นด้วยศรัทธาของชาวบ้านทั้งแรงงานและวัสดุของท้องถิ่นถูกนำมาใช้ประโยชน์ และเป็นการลงทุนมากกว่าหลายเท่าตัวเมื่อเทียบกับการลงทุนวันละ ๓ บาท ที่รัฐบาลซื้อหนังสือพิมพ์ให้ในแต่ละแห่ง. (๒๔)

๖. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

สิ่งตีพิมพ์ในเมืองไทยอาจจะกล่าวได้ว่าอ่านกันอยู่เฉพาะคนในเมืองหลวงและในหัวเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งมีหนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่นอยู่ในบางจังหวัด เช่น เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ทางภาคเหนือ และอีกบางจังหวัดทางภาคใต้เท่านั้น นอกนั้นคนอ่านในชนบทที่ห่างไกลคมนาคมออกไปไม่มีหนังสืออ่านเลยที่เป็นดังนี้ เพราะเหตุหลายประการ คือ—

๖.๑ การคมนาคมยังไม่ทั่วถึง และยังไม่ดีพอ หรือไม่มีเลย ทำให้สิ่งตีพิมพ์เข้าไปไม่ถึงชาวชนบท ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ.

๖.๒ มาตรฐานการศึกษาของคนส่วนใหญ่ยังต่ำ อีกทั้งผู้รู้หนังสือก็ยังขาดนิสัยรักการอ่านหนังสือ. (๒๕)

๒๔. เกียรติชัย พงษ์พานิชย์ “ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน,” สยามรัฐรายวัน, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๕, หน้า ๘, ๕.

๒๕. เสฐียร พันธรังษี, “บทบาทของนักหนังสือพิมพ์อาชีพ มาตรฐานการหนังสือพิมพ์ และบทบาทของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย,” การประชุมสัมมนาหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑, (๒๓-๒๖ กันยายน, ๒๕๐๖), (พระนคร : โรงพิมพ์มิ่งมงคลการพิมพ์, ๒๕๐๖), หน้า ๑๔๐.

การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

๓๑๓

๖.๓ อัตราค่าขนส่งแพงมาก

๖.๔ ไม่มีบริการพิเศษที่รัฐควรจะช่วย
เหลือสำหรับการส่งสิ่งตีพิมพ์.

๖.๕ ไม่มีสื่อติดต่อเพื่อข่าวสารระหว่าง
เมืองใหญ่กับชนบทอย่างเพียงพอ^(๒๖).

ส่วน ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วใน ด้าน การ
ดำเนินการเปิดห้องสมุดหรือสถานที่อ่าน
หนังสือพิมพ์นั้น มีดังนี้:—

๖.๖ ผู้ดำเนินการห้องสมุดหรือสถานที่
อ่านหนังสือพิมพ์ ยังขาดความรู้และประสบ-
การณ์ในการบริการงานดังกล่าว.

๖.๗ เกี่ยวกับหนังสือ ยังหาหนังสือ
ประเภทที่มีความเหมาะสมตามความต้องการ
ของประชาชนชนบทไม่เพียงพอ.

๖.๘ หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เสนอข่าวและ
เรื่องราวของคนกรุงเทพฯ แม้จะมีข่าวภูมิภาค
ก็ออกข่าวผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี
และผู้กำกับตำรวจอยู่ซ้ำซาก ข่าวเศรษฐกิจ
การค้าก็เป็นเรื่องของพ่อค้าใหญ่ๆ จะ
มีน่าสนใจสำหรับชาวบ้านก็คือข่าวอาชญา-
กรรมและดาราดาราภาพยนตร์^(๒๗).

สำหรับข้อเสนอแนะ ควรดำเนินการ
ดังนี้:—

๖.๙ พยายามสร้างระบบเอเยนต์ส่งสิ่ง
ตีพิมพ์ในอำเภอหรือจังหวัดนั้น ๆ เพื่อห้อง
สมุดดำเนินไปด้วยดี เพราะถ้าพึ่งแต่ระบบ
ราชการ หรือตัวข้าราชการเอง อาจมีผล
เสียหายในระยะยาว.

๖.๑๐ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
เผยแพร่เอกสารและสิ่งตีพิมพ์ ควรคัดเลือก
บุคคลที่มีวุฒิและความรู้ทางการศึกษาหรือ
สาขาอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกับการใช้ห้องสมุด.

๖.๑๑ ทำการฝึกอบรมผู้นำเยาวชนให้มี
ความรู้ทางด้านห้องสมุดพอสมควร เพื่อจะ
ได้ดำเนินการด้วยตนเองในโอกาสต่อไป.

๖.๑๒ จัดพิมพ์หนังสือประเภทสมุดภาพ
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาชีพ และอื่น ๆ โดย
ใช้คำบรรยายเป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ.

๖.๑๓ ขอบริจาคจากส่วนราชการและ
องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไป.

๖.๑๔ พยายามให้มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
และ ส่งเสริมให้แพร่หลายใน หมู่
ประชาชน^(๒๘).

๒๖. ขวลิขิต บัญญัติกษณธ์, “หนังสือพิมพ์กับราชการไทย,” *วารสารธรรมศาสตร์*, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒
(พฤศจิกายน ๒๕๑๕—มีนาคม ๒๕๑๖), หน้า ๘๑.

๒๗. สมพงษ์ พลเดชสุรีย์, “สื่อสารมวลชนกับช่องว่างทางการศึกษา—อุบลราชธานี,” *เอกสาร
ประกอบการสัมมนาสื่อมวลชนกับการศึกษา*, (ระหว่าง ๑๕—๒๑ กรกฎาคม ๒๕๑๖), แผนกอิสระ
วารสารศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า ๘. (อรรถาณ)

๒๘. Ibid., หน้า ๕.

๖.๑๕ ควรรตรา พ.ร.บ. บังคับพลเมืองอายุตั้งแต่ ๓๐ ปีลงมา ให้เข้าเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ การศึกษาเล่าเรียนของผู้ใหญ่นี้ ให้เลือกเรียนตามความพอใจหรือสมัครใจ คือ :—

ก. พวกที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ก็ให้มาเรียนหนังสือกับครูอย่างเด็ก ๆ ทั่วไป เพื่อให้อ่านออกเขียนได้เสียก่อน โดยให้เรียนตอนเย็น.

ข. พวกที่อ่านออกได้แล้ว อาจเลือกเรียนได้เป็นสองแผนก จะเรียนวิชาชีพประจำวันหรือจะเรียนโดยตนเองก็ได้ โดยยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนไปอ่านไปค้นคว้าที่บ้านแล้วเขียนรายงานการอ่านการค้นคว้านั้น ๆ มาเป็นรายสัปดาห์ ส่งครูตรวจให้คะแนนเป็นราย ๆ ไป.

ทั้งนี้ก็เพื่อส่งเสริมการอ่านและการป้องกันการค้าหนังสือ รวมทั้งเป็นการสร้างนิสัยรักการอ่านแก่ประชาชนด้วย.

๗. สรุป

จะเห็นได้ว่า การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อการศึกษาในชนบทจะได้ผลดีนั้น ต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในชนบท ซึ่งจะต้องศึกษาถึงสภาพที่แท้จริงของแต่ละ

ท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน ต้องศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแล้วต้องใช้สิ่งพิมพ์ที่ถูกต้องและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วย และสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งก็คือ ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี.

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

๑. เกษม ศิริสัมพันธ์. "การสื่อสารมวลชน — ความหมายและอิทธิพล," *การสัมมนาสื่อสารมวลชน ครั้งที่ ๑ เรื่องอิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อสารมวลชน*, พระนคร : โรงพิมพ์กรรมการทหารสื่อสาร, ๒๕๐๗. หน้า ๖๗-๗๒.

๒. เชิดชาบ เหล่าหล้า. *สังคมวิทยาชนบท*. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรสมัย, ๒๕๑๕.

๓. ทวี มุขระโกษา และชลธิช ลิขะวนิช. "ห้องสมุดกับสังคม," *บรรณารักษ์*. พระนคร : โรงพิมพ์สุนทรภะการพิมพ์, ๒๕๑๕.

๔. ไพฑูรย์ เครือแก้ว. *ลักษณะสังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร : โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ, ๒๕๑๓.

๕. ———. *ลักษณะสังคมไทยและหลักการพัฒนาชุมชน* พระนคร : โรงพิมพ์ หจก. การพิมพ์ เกื้อกูล, ๒๕๐๖.

๖. สมพงษ์ พละสุรีย์. "สื่อสารมวลชนกับช่องว่างทางการศึกษาในชนบท — อุดรราชธานี," *เอกสารประกอบการสัมมนาสื่อสารมวลชนกับการศึกษา*. แผนกอิสระวารสารศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๑๕-๒๖ กรกฎาคม, ๒๕๑๖. (อัดสำเนา)

๗. สุวิทย์ ชีวรพันธ์. *พัฒนาชนบทในประเทศไทย*. พระนคร : โรงพิมพ์สหประชาพาณิชย์, ๒๕๐๕.

การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท

๓๑๕

๙. เสฐียร พันธงชัย. “บทบาทของนักหนังสือพิมพ์อาชีพ มาตรฐานการหนังสือพิมพ์ และบทบาทของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย,” *การประชุมสัมมนาหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑*, พระนคร : โรงพิมพ์มิ่งมงคลการพิมพ์, ๒๕๐๖. หน้า ๑๓๑-๑๔๑.

วารสาร บทความภาษาไทย

๕. การศึกษาผู้ใหญ่, กอง. กรมสามัญศึกษา. *โครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน*. (อค์สำเนา) ๒๕๑๖, ๑-๓.

๑๐. ขวลิขิ บัญญาลักษณ์. “หนังสือพิมพ์กับราชการไทย,” *ธรรมศาสตร์*, (พฤศจิกายน, ๒๕๑๕-มีนาคม, ๒๕๑๖), ๗๒-๘๓.

๑๑. แท้ กงหวยรอง. “โรงเรียนชุมชนกับการศึกษาผู้ใหญ่,” *ประชาศึกษา*, ๒๔ (กุมภาพันธ์, ๒๕๑๖), ๒๖-๓๐.

๑๒. ชำรง แห้วน. “ความสำคัญของห้องสมุด,” *ห้องสมุด*, ๑๑ (พฤษภาคม-มิถุนายน, ๒๕๑๐), ๑๓๐-๑๓๔.

๑๓. บุญถิ่น อัตถากร. “การพัฒนาการศึกษา,” *วิทยาสาร*, ๒๔ (๑๕ สิงหาคม ๒๕๑๖), หน้าเดียว.

๑๔. พัฒนาชุมชน, กรม. “ห้องสมุดชนบทในเขตพัฒนา,” *พัฒนาชุมชน*, ๖ (มิถุนายน, ๒๕๑๐), ๑๗-๒๒.

๑๕. สงวน พิศาลร์ศรี. “การศึกษาเปิดเสรี-ความหวังใหม่ของการศึกษา,” *วิทยาสาร*, ๒๔ (๘ มิถุนายน, ๒๕๑๖), ๑๓-๑๕.

๑๖. สนิท ผดุงกิจ. “สภาพความเป็นอยู่สังคม ลักษณะนิสัย ทักษะคติ และการศึกษาเกี่ยวกับการอ่าน ตลอดจนความสนใจและความต้องการหนังสือของคนนอกเมือง,” *ห้องสมุด*, ๑๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์, ๒๕๑๖), ๕๐-๖๐.

๑๗. สาย หุตะเจริญ. “ห้องสมุดในงานพัฒนาชุมชน,” *พัฒนาชุมชน*, ๖ (ธันวาคม, ๒๕๑๐), ๑๕-๒๗.

๑๘. สำเภา วรางกูร. “สื่อมวลชนกับการศึกษา,” *ครูศาสตร์*, ๑ (มิถุนายน-กันยายน, ๒๕๑๔), ๑๓๖-๑๔๐.

๑๙. สิริชัย สมทรวณิช. “สื่อสารมวลชนในกำกับการของรัฐ,” *นิเทศสาร*, ๑ (พฤศจิกายน, ๒๕๑๕), ๑๓-๑๖.

๒๐. สุรัตน์ ญา. “ข้อคิดเรื่องการศึกษของคนไทยในชนบท,” *ประชาศึกษา*, ๑๕ (มกราคม, ๒๕๑๑), ๓๓๑-๓๓๕.

๒๑. สุนทร สุนันชัย. “ยุทธศาสตร์แห่งการศึกษาชนบท,” *ประชาศึกษา*, ๒๑ (มิถุนายน, ๒๕๑๓), ๑๐-๒๐.

๒๒. หนังสือพิมพ์ *สยามรัฐ* ฉบับวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๕.

๒๓. หนังสือพิมพ์ *สยามรัฐ* ฉบับวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๖.

๒๔. หนังสือพิมพ์ *ไทยรัฐ* ฉบับวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๖.

๒๕. หนังสือพิมพ์ *บางกอกโพสต์* ฉบับวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๖.

๒๖. หนังสือพิมพ์ *เดลินิวส์* ฉบับวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๖.

ทัศนคติของชาวบ้านช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชน

บำรุง สุธพวรรณ

การพัฒนาชุมชนกำลังเป็นที่สนใจของทุกประเทศ เพราะเป็นวิธีการที่จะช่วยยกระดับการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น แต่การดำเนินงานนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนเป็นหลัก หากขาดความร่วมมือของประชาชนเสียแล้วงานพัฒนาชุมชนย่อมไร้ผล การชักจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นแรงดลใจให้ประชาชนมาร่วมมือให้มากที่สุด.

การชักจูงใจให้ประชาชนมามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองนั้น จะต้องเปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้านดั้งเดิมเสียก่อน กล่าวคือ ชาวบ้านยังมีความเข้าใจและหวังว่าการ सरकार ความเจริญให้แก่ท้องถิ่น รัฐจะต้องเป็นผู้ดำเนินงานเอง เพราะการพัฒนาเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องให้บริการแก่ประชาชนตามหน้าที่อยู่แล้ว จริงอยู่ถ้าจะให้รัฐดำเนินงานต่อไปโดยขาดความร่วมมือจากประชาชนแล้วงานพัฒนาก็คงมีอุปสรรคหลายประการและย่อมจะไม่สำเร็จตามเป้าหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะรัฐมีหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติมากจึง

บริการแก่ชุมชนไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องให้ราษฎรจะต้องร่วมมือร่วมใจปรับปรุงท้องถิ่นของตนเองโดยมีรัฐบาลเป็นฝ่ายสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ.

การเปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้าน รัฐบาลจะต้องมีขั้นตอนและแผนการดำเนินงานอย่างมั่นคง โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนให้มากขึ้น เป้าหมายนี้เป็นเป้าหมายขั้นปลายของการพัฒนาที่มุ่งจะให้ประชาชนช่วยตนเอง ซึ่งเป็นผลดีต่อประเทศชาติโดยรวม.

ความหมายคำว่า “พัฒนาชุมชน” มีผู้ให้คำนิยามไว้มาก แต่คำจำกัดความซึ่งองค์การสหประชาชาติถือเป็นมาตรฐานได้ให้ความหมายไว้ว่า “การพัฒนาชุมชน เป็นขบวนการซึ่งดำเนินไปด้วยการร่วมกำลังกันของราษฎรเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้น และผสมผสานเข้าเป็นชีวิตของชาติ และเพื่อให้ราษฎรสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่”.

การพัฒนาชุมชนในประเทศไทย รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าประชาชนในชนบทจำนวน ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งชาติขาดการศึกษา มีโรคภัยเบียดเบียน และมีการครองชีพต่ำ รัฐบาลจึงรับเอาแนวทางการพัฒนาชุมชนมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านในชนบทซึ่งผู้แทนของประเทศไทยได้กล่าวไว้ใน สาส์น ถึง สมาคม การ พัฒนา ชุมชนระหว่างประเทศ ณ กรุงวอชิงตัน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๙ มีเหตุผลอยู่สองประการคือ การพัฒนาประเทศนั้นประเทศไทยมีความเห็นว่า การพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองด้วยดี เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาคนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประการที่สอง การพัฒนาชุมชนมีส่วนสำคัญในการช่วยขยายบริการของรัฐในด้านต่าง ๆ ให้ถึงมือประชาชนและในขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาข้อขัดข้องของประชาชนมาเสนอแก่เจ้าหน้าที่ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามโครงการของหน่วยราชการนั้น ๆ.

การดำเนินงานพัฒนาชุมชนมุ่งการพัฒนาโดยกำหนดแผนไว้ ๖ ประการ เกี่ยวกับการเร่งผลผลิต ปรับปรุงส่งเสริมสาธารณสุข ปรับปรุงการอนามัย ส่งเสริมวัฒนธรรมการศึกษาและการปกครองตนเอง โดยมุ่งให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ จากเป้าหมายทั้ง ๖ ประการเมื่อแยกเป็นประเด็นอาจแยกออกเป็นสองประการคือ :—

ประการแรก เป้าหมายขั้นสุดท้าย (ultimate Goal) ได้แก่การส่งเสริมให้ชุมชนในชนบทสามารถปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือคนในชุมชนนั้น ๆ ประชาชนหรือชุมชนจะต้องมีความสามารถรู้วิธีค้นปัญหา คิดหาวิธีแก้ไข การตัดสินใจด้วยตนเอง ตลอดจน สามารถ สนอง ความ ต้องการ ของ ชุมชนโดยรู้จักวิธีใช้บริการและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นและภายนอกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น อาจจะพูดอีกนัยหนึ่งได้ว่าการพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาคน เพราะมุ่งที่จะฝึกคนให้มีความรู้ความสามารถปกครองตนเองได้ และยังมีส่วนร่วมอย่างสำคัญยิ่งต่อแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพราะคนถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ.

ประกาศที่สอง

เป้าหมายอุปกรณ์

(Instrument Goal) ได้แก่การเพิ่มผลผลิต ส่งเสริมการสร้างสาธารณสมบัติ ส่งเสริมการอนามัยสุขภาพ ส่งเสริมการศึกษาและสันติภาพ ส่งเสริมวัฒนธรรมในชุมชน เหตุที่การดำเนินงานพัฒนาชุมชนเลือกเป้าหมายนี้เป็นอุปกรณ์ก็เพราะ การที่จะบรรลุเป้าหมายสุดท้ายในการพัฒนาคนนั้น ย่อมไม่สามารถจะสอนคนให้รู้จักแต่ทฤษฎี แต่เพียงอย่างเดียวได้ จะต้องให้ประชาชนเรียนรู้จากการกระทำและสิ่งที่จะช่วยฝึกให้ประชาชนมีความคิดสร้างสรรค์ขึ้นได้ก็คือ องค์ประกอบเหล่านี้เอง.

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าทัศนคติดั้งเดิมของประชาชนโดยทั่วไปนั้น หวังว่าการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นในชนบททั่วไปเป็นหน้าที่ของรัฐเพียงฝ่ายเดียวนั้นนับว่าเป็นทัศนคติไม่ถูกต้อง รัฐจึงต้องเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนเสียใหม่ เพื่อให้ประชาชนช่วยตนเองมากขึ้น ทัศนคติตรงกับคำว่า Attitude จากศัพท์ภาษาอังกฤษให้ความหมายไว้ว่า Attitude is a feeling for or against something or somebody ซึ่งแปลว่า ทัศนคติหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อในเรื่องใด เรื่อง

หนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็ได้ จากความหมายข้างต้นนี้พอจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนทัศนคติจึงเป็นการเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด ซึ่งอาจเปลี่ยนไปได้ทั้งทางที่ดีและทางชั่ว สำหรับการพัฒนาชุมชนมุ่งเปลี่ยนแนวความคิดหรือความรู้สึกต่อความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงเพิ่มผลผลิตมากขึ้น และมีคุณภาพดียิ่งขึ้น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในลักษณะที่ดีกว่าเดิม.

ประเภทของทัศนคติ มีอยู่หลายประเภทด้วยกัน แต่ก็พอจะแบ่งออกได้เป็น ๘ ประเภท คือ ทัศนคติต่อบุคลิกภาพของคน ทัศนคติต่อการศึกษาเล่าเรียน ทัศนคติต่อครอบครัว ทัศนคติต่อปัญหาสังคม ทัศนคติต่อการเศรษฐกิจ ทัศนคติต่อการปกครอง ทัศนคติต่อการพักผ่อนหย่อนใจ.

การเปลี่ยนทัศนคติ เป็นการเปลี่ยนความรู้สึกอย่างหนึ่งให้มีความรู้สึกอีกอย่างหนึ่งในเรื่องเดียวกัน ซึ่งอาจจะเปลี่ยนความรู้สึกที่ไม่ดีไปสู่ความรู้สึกที่ดี หรืออาจจะเปลี่ยนจากความรู้สึกในการประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งตามแบบเก่ามาเป็นความรู้สึกแบบวิทยาการแผนใหม่ ซึ่งตามหลักการพัฒนาชุมชนแล้วปรารถนาที่จะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงจากที่เป็นอยู่เดิมมาสู่ทางที่ดีขึ้น

ทุกด้านทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องให้ประชาชนเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่ดีเท่านั้น การเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนในชนบทนั้นมีขั้นตอนการดำเนินงานพอจะกล่าวได้ตามลำดับดังนี้ คือ การให้ความรู้ การทำงานร่วมกันและการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะกล่าวตามลำดับดังนี้ :—

๑. การให้ความรู้ เป็นวิธีการอันหนึ่ง

ที่จะทำให้คนเปลี่ยนทัศนคติได้ เพราะคนที่ได้รับความรู้แล้วสามารถนำความรู้ไปคิดได้ตรองหาเหตุผลประกอบ ทำให้สามารถทำตามอย่าง และมองเห็นความสำคัญขึ้นได้ การให้ความรู้จะเป็นการจูงใจคนให้เกิดความสนใจและโน้มน้าวจิตใจให้ประชาชนชอบต่อสิ่งหนึ่ง การให้ความรู้จึงมีความจำเป็นที่ต้องชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจอย่างถ่องแท้ อาทิ ชี้แจงถึงประโยชน์ที่ได้รับของตนเอง และต่อครอบครัว ชี้ให้เห็นว่าประชาชนเองเป็นคนที่มีความสำคัญ หากไม่ร่วมมือในการทำงานหรือพัฒนาท้องถิ่นแล้วงานไม่สำเร็จ โดยรัฐจะต้องชี้แจงว่า งานที่ทำนั้นเป็นการสร้างความเจริญแก่ท้องถิ่นอันเป็นประโยชน์ต่อลูกหลานไปในอนาคตด้วย และผลงานที่เขาทำขึ้นนั้นก็เป็นของเขาเองและเขาได้รับ

ประโยชน์โดยตรง การให้ความรู้แก่ประชาชนที่จะเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนได้ผลดียิ่งขึ้นจะต้องอาศัยสื่อ หรือเครื่องมือที่จะใช้เผยแพร่ข่าวสารแก่ประชาชนให้เข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องเลือกตามโอกาสจึงจะเหมาะสม คือ :—

ก. คำพูด (Words of Mouth) คือ

การพูด นับว่าเป็นสื่อที่มีคุณลักษณะพิเศษในการอำนวยความสะดวกหรือทำให้เกิดประสิทธิผลดีกว่าสื่อหรือเครื่องมืออื่น ๆ มาก แต่มีข้อเสียอยู่ว่า สื่อคำพูดนี้เป็นสิ่งที่ไม่คงทน เพราะเมื่อผ่านไปแล้วประชาชนอาจจะลืมได้ การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to face Communication) สื่อคำพูดเหมาะที่สุด เพราะผู้พูดสามารถอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจได้เข้าใจอย่างชัดแจ้ง และเมื่อผู้ฟังไม่เข้าใจก็อาจซักถามและได้รับคำตอบจนเป็นที่พอใจ คุณสมบัติของผู้ที่จะไปพูดติดต่อกับประชาชนในระดับนี้จึงต้องเลือกสรรบุคคลที่มีลักษณะพิเศษบางประการ กล่าวคือ จะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ (Credibility) บุคคลที่ไปชักจูงชาวบ้านจะต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือจึงจะสามารถจะชักจูงได้ และจะต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะดึงดูดใจ (Attractiveness) คือคนที่มีความเด่นของตัวเองที่เป็นจุดสนใจแก่ประชา-

ชน นอกเหนือจากนี้แล้วจะต้องเป็นคนสามารถเข้ากับชาวบ้านได้ (Group Affiliation) คือสามารถเข้ากับกลุ่มชาวบ้านได้เป็นอย่างดี ภาษาท้องถิ่นชนบทธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่เป็นข้อห้ามของชุมชนผู้ที่ไปติดต่อกับชาวบ้านจะต้องศึกษา หากประพฤติปฏิบัติผิดประเพณีจะขาดความเชื่อถือลงไปทีเดียว.

ข. เครื่องขยายเสียง เครื่องขยายเสียงเป็นเครื่องมือหรือสื่อหลักในการเผยแพร่ให้ความรู้ มีทั้งตั้งประจำที่และเคลื่อนที่ได้สามารถแพร่เสียงไปยังกลุ่มชนจำนวนมากโดยตรง รัศมีครอบคลุมจะได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกำลังของเครื่องขยายเสียงนั้น.

ค. เอกสารสิ่งพิมพ์ หมายถึงสิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ ที่พิมพ์เผยแพร่ผลงาน คู่มือ อาจพิมพ์เป็นหนังสือ ใบปลิว แผ่นโฆษณา เป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านตัวหนังสือหรือภาพ การติดต่อแบบนี้มีข้อเสียอยู่ว่าประชาชนในชนบทที่มีการศึกษาไม่สูงนักหรือบางคนก็ไม่ได้เล่าเรียนเลย อาจจะไม่เข้าใจสิ่งที่เราใช้ติดต่อกับตัวหนังสือก็เป็นได้.

ง. ภาพยนตร์ เป็นสื่อที่มีอิทธิพลเข้าถึงจิตใจประชาชนได้ดียิ่งประเภทหนึ่งช่วยในการศึกษาให้ความรู้คำแนะนำ

ผลิตผลิต เว้าอารมณ์ ทำให้เกิดความรู้สึกในการจำแบบอย่างนำไปปฏิบัติตาม เป็นภาพที่มีชีวิตทำนองว่าได้พูดได้ทำจริงเช่นนั้นจึงเป็นสื่อก่อให้เกิดความสนใจทั้งคนอ่านหนังสือไม่ออกและอ่านหนังสือออก ภาพยนตร์จะมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง วิธีการถ่ายทำ ความสวยงามของฉาก เป็นต้น การจูงใจหรือเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน โดยการใช้ภาพยนตร์นี้ได้ประโยชน์มาก ส่วนราชการต่าง ๆ จึงพยายามสร้างภาพยนตร์ประเภทสารคดีเพื่อเผยแพร่และแนะนำการดำเนินงานหน่วยงานของตนเองกันมาก และผลที่ได้รับก็ทำให้ประชาชนได้เอาความรู้ไปใช้ได้มากอีกด้วย.

จ. สื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ นับว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน เพราะสามารถครอบคลุมประชาชนได้ทั่วประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานีวิทยุอยู่จำนวน ๑๔๔ สถานี อยู่ในต่างจังหวัด ๗๘ สถานี และตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ๖๖ สถานี และประชาชนมีเครื่องรับวิทยุประมาณ ๓ ล้านเครื่อง วิทยุที่ใช้ในปัจจุบันใช้เพื่อการส่งข่าว คำขวัญ ประกาศ บทความและบันเทิงเสียเป็นส่วนใหญ่ สื่อมวลชนประเภทนี้จัดได้ว่าการกระ-

จ่ายเสียงไม่ได้มุ่งเพื่อการพัฒนาประชาชนในชนบทมากนัก แต่ตรงกันข้ามกลับเป็นแรงจูงใจให้ชักจูงหรือเชิญชวนประชาชนในชนบทมาอยู่ในเมืองหลวงในกรุงมากขึ้น การแก้ปัญหาเพื่อจัดระบบให้วิทยุและโทรทัศน์เข้าไปสู่ประชาชนในชนบทให้ภาครัฐจะต้องวางระบบการกระจายเสียงของประเทศใหม่โดยให้มีการประสานงานกันมากขึ้น ซึ่งอาจจะมีการรวมสถานีวิทยุให้มีจำนวนน้อยลงแต่ให้มีกำลังส่งสูงและจัดรายการกระจายเสียงให้แก่ประชาชนในชนบทโดยตรงให้มากกว่าจะทำให้สื่อมวลชนประเภทนี้อำนวยประโยชน์แก่ประเทศมากขึ้นเพราะวิทยุกระจายเสียงที่มีอยู่ทุกวันนี้ถ้ามองอย่างเผิน ๆ จะเห็นได้ว่าทำเพื่อการค้าคือการโฆษณาสินค้านั้นเสียเป็นส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความรู้แก่ประชาชนเท่าใดนัก นอกไปจากนั้นวิทยุและโทรทัศน์มีอยู่ในส่วนกลางมากเกินไปด้วยจังหวัดมีน้อยการเผยแพร่ข่าวไปยังประชาชนจึงไม่แพร่หลาย แต่ก็น่ายินดีที่ขณะนี้กรมประชาสัมพันธ์ได้เร่งรัดการติดตั้งเครื่องส่งกระจายเสียงในบริเวณเขตชายแดนและเขตทุรกันดารต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น คาดว่าการใช้วิทยุเพื่อให้ความรู้ในการเปลี่ยนทัศนคติก็คงจะบรรลุเป้าหมายได้บ้าง.

สำหรับสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือพิมพ์นั้น ที่ดำเนินงานอยู่ทุกวันนี้เป็นของเอกชน และหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ก็พิมพ์ที่ส่วนกลางหรือเมืองหลวง การเผยแพร่ข่าวจึงมุ่งเฉพาะคนเมืองหลวง หากจะเปลี่ยนเพื่อชาวบ้านในชนบทคือ การเสนอข่าวและการให้ความรู้ต่าง ๆ เพื่อชาวชนบทก็จะเป็นประโยชน์มากขึ้น.

จ. การแสดงที่เป็นตัวอย่าง ได้แก่

การแสดงกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้มองเห็นอย่างสมบูรณ์การกระทำตัวอย่างสิ่งต่าง ๆ ในหมู่บ้านควรพิจารณาทำอะไรก่อนหลังตามความสำคัญและความต้องการของประชาชน ควรให้ประชาชนรู้ในการกระทำนั้นด้วย โดยการเรียกประชุมหรือสร้างสิ่งเร้าใจให้อยากดู ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้ประชาชนทำตามอย่างบ้าง เช่น การเพาะเห็ดฟาง การย้อมสีไหม การถนอมอาหาร การปั้นตุ้มซีเมนต์ เป็นต้น.

ข. ดนตรี ศิลปการละคร การแสดงต่าง ๆ ซึ่งอาจทำขึ้นในหมู่บ้าน เช่น การร้องเพลงพื้นเมือง การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน สิ่งนั้นนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วยังมีอิทธิพลในการเปลี่ยนทัศนคติ หรือการที่จัดให้มีการแสดงต่าง ๆ เช่น ละคร หมอลำ

หรือการละเล่นที่มีเนื้อร้องตามความต้องการที่จะส่งเสริมนั้นย่อมจะเกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผลในทางเร้าก่อให้เกิดความสนใจได้ดี และในที่สุดก็อาจเปลี่ยนทัศนคติได้ การจัดการแสดงนี้ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งผู้แทน ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะจัดการแสดงไปให้ชาวบ้านชม ซึ่งในระหว่างการแสดงก็มีการแฝงความดีเด่นของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จำตนไปนั้นแทรกเข้าไปด้วย ซึ่งก็ได้ผลดีทำให้ชาวบ้านได้เข้าใจ และรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้งมากขึ้นทำให้มีโอกาสเปรียบเทียบกับคนอื่นที่สมัครด้วย.

ข. การประชุมสาธารณะ หรือการ

ประชุม ซึ่งจัดประชุมชาวบ้านหรือผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในท้องถิ่นเพื่อเป็นการแถลงนโยบายหรือแถลงข่าว หรือแถลงความจริง ซึ่งเป็นการจูงใจทั้งสิ้น.

๒. การทำงานร่วมกัน เมื่อเจ้าหน้าที่

ของรัฐบาลได้ทำงานร่วมกับประชาชนอย่างเป็นกันเอง ซึ่งเรียกว่า “พัฒนากร” ย่อมเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างแนบแน่นยิ่งขึ้น มีความเห็นใจซึ่งกันและกันในระหว่างการทำงานจะเป็นการป้องกันการเข้าใจผิด เมื่อประชาชนมีความเข้าใจและมองเห็น

เจตนาของรัฐ เมื่อรัฐบาลมีนโยบายอย่างใดที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตาม ความร่วมมือต่าง ๆ ที่ประชาชนจะร่วมกับรัฐบาลนั้นจะต้องตามมาอย่างไม่ต้องสงสัย.

๓. การให้ความช่วยเหลือ ตามหลัก

การพัฒนาการท้องถิ่นหรือการพัฒนาชุมชน รัฐมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือในด้านเจ้าหน้าที่ทางวิชาการ การเงิน วัสดุ ตามความจำเป็นเพื่อให้ประชาชนตื่นตัว ซึ่งเป็นลักษณะอันหนึ่งที่จะทำให้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความช่วยเหลือที่ทางราชการจะให้แก่ประชาชนพอจะแยกออกเป็นสังเขปดังนี้ การช่วยทางด้านวิชาการและเจ้าหน้าที่ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งและจะต้องให้ความช่วยเหลือโดยรีบด่วน เพราะประชาชนในชนบทขาดความรู้ในการประกอบอาชีพตามหลักวิชาการสมัยใหม่ การช่วยเหลือตามหลักวิชาการหากไม่อาจให้ความรู้แก่ประชาชนได้โดยตรงก็ให้ความรู้แก่บุคคลบางคนในกลุ่มนั้นก่อน เพื่อให้บุคคลที่ผ่านการอบรมแล้วไปเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือในชุมชนท้องถิ่นของตนเองต่อไป ผู้ที่ได้รับการอบรมแล้วเรียกว่า ผู้นำท้องถิ่น ส่วนการช่วยเหลือทางด้านการเงินตามหลักการพัฒนาชุมชนจะให้ความช่วยเหลือในด้าน

ทัศนคติของชาวบ้าน

๓๒๓

การเงินเพียงครึ่งหนึ่งของโครงการแต่ละโครงการ ไม่ใช่เป็นการให้เปล่า เพราะถ้าให้เปล่าประชาชนจะขาดความกระตือรือร้น จึงไม่อาจเปลี่ยนทัศนคติเดิมได้ที่เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะให้บริการแก่ประชาชน ดังนั้น เมื่อรัฐบาลสมทบเงินตามโครงการ ช่วยเหลือ ครึ่ง หนึ่งประชาชนจึงต้องร่วมมือกันหาเงินมาสมทบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสียเงิน เสียกำลังกายในการพัฒนาตามโครงการนั้นแล้ว จะเกิดความรู้สึกใหม่ที่ว่าสาธารณสมบัติที่ตนเองได้ร่วมมือร่วมใจกันสร้างขึ้นนี้เป็นสมบัติของพวกเขาเอง บำรุงรักษาสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นให้คงทนถาวรสืบไป ซึ่งสิ่งนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ประสงค์จะให้ประชาชนเกิดมีความรู้สึกเช่นนี้เพราะในโอกาสต่อไปเมื่อประชาชนมีความต้องการที่จะสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นเอง ก็จะรวมกลุ่มกันเองโดยสามารถตัดสินใจและดำเนินงานได้เอง รัฐบาลก็เป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น การ

ช่วยเหลือทางด้านวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ส่วนมากเป็นเครื่องมือหนักที่ประชาชนไม่สามารถจะหาได้เองรัฐจะต้องเป็นผู้จัดหาเอง เช่นการสร้างถนนใหญ่ ๆ นอกจากจะใช้แรงงานของประชาชนแล้วรัฐจะต้องมีรถแทรกเตอร์ รถบดเข้าช่วย ซึ่งเครื่องมือที่มีราคาแพงดังกล่าวนี้ประชาชนไม่สามารถจะซื้อ หรือ เติริยมไว้เพื่อใช้งานได้รัฐจึงเป็นฝ่ายที่หาเครื่องมือให้เฉพาะที่จำเป็น.

ทัศนคติของประชาชนในชนบท นับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก ความร่วมมือของประชาชนย่อมหมายถึงความสำเร็จของการพัฒนา การที่เราสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนในชนบทได้ และสามารถทำให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของตนเองได้แล้ว ย่อมกล่าวได้ว่างานพัฒนาชุมชนได้สำเร็จตามเป้าหมายของทางราชการที่วางไว้.

การพัฒนาห้องสมุดในลาว

ขล่าย ลีเยวณิช

ในระยะสองสามปีมานี้ ปรากฏว่าในการเปิดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นเป็นสาขาห้องสมุดโรงเรียน หรือสาขาห้องสมุดเฉพาะ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานครเกือบทุกครั้ง มักจะมีบรรณารักษ์จำนวน ๑—๕ คน จากประเทศลาวเข้ามารับการอบรมรวมอยู่ด้วยเสมอ ทั้ง ๆ ที่การบรรยายในการอบรมใช้ภาษาไทย จากข้อสังเกตนี้เองทำให้ผู้เขียนเกิดความสนใจเป็นอย่างยิ่งในกิจการห้องสมุดของลาว เกิดความอยากรู้ศึกษาอยากทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของกิจการห้องสมุด, ฐานะความเป็นอยู่ของบรรณารักษ์ และสภาพของการ ศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศลาว กอปรกับเป็นการบังเอิญที่ผู้เขียนได้อ่านบทความเรื่อง “ลาวและการพัฒนาห้องสมุด”^{*} ซึ่งเขียนโดย นาย รัสเซลล์ มาร์คัส ที่ปรึกษาทางห้องสมุดของมูลนิธิเอเซียประจำประเทศลาวเข้า ผู้เขียนพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าบทความเรื่องนี้

จะเก่าไปบ้างเพราะได้เขียนขึ้นเมื่อ ๖ ปีมาแล้วก็ตาม ก็ยังเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับบรรณารักษ์ไทย, ผู้ประกอบอาชีพในห้องสมุดไทย และผู้บริหารการศึกษาไทย ทั้งในปัจจุบันและอนาคตที่ควรได้รับทราบและศึกษาไว้บ้าง เพราะอย่างน้อยที่สุด ก็สามารถใช้เป็นประวัติมาตรฐาน และสถิติเปรียบเทียบระหว่างอัตราความก้าวหน้าของการพัฒนากิจการ ห้องสมุดของไทยกับการพัฒนากิจการ ห้องสมุดของลาวทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้เป็นอย่างดี.

ในปัจจุบัน กิจการห้องสมุดของไทยอาจเจริญก้าวหน้ากว่ากิจการห้องสมุดของลาว และในบรรดาประเทศที่กำลังพัฒนา (ด้อยพัฒนา) ทั้งหลายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน ประเทศไทยดูเหมือนว่าจะเป็นประเทศที่ก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาและห้องสมุดมากกว่าประเทศอื่น ๆ ในย่านเดียวกัน แต่ในอนาคตซึ่งอาจเป็นใน

^{*} Russell Marcus, “Laos and Library Development,” *College and Research Libraries*, XXVIII (November, 1967), 398—402.

การพัฒนาห้องสมุดในลาว

๓๒๕

ระยะสิบปีหรือยี่สิบปีข้างหน้า ประเทศไทย
ยังจะคงรักษาระดับอัตราความก้าวหน้าไว้
ได้ตลอดไปหรือไม่ ไม่มีนักบริหารและนัก
วิชาการผู้ใดกล้ารับรองได้ อนาคตเท่านั้น
จะเป็นเครื่องตัดสินดังที่เคยตัดสินมาแล้วเมื่อ
เปรียบเทียบถึงความเจริญก้าวหน้าของประ-
เทศไทยกับของประเทศญี่ปุ่น คุณประโยชน์
ของบทความเรื่องนี้อย่างน้อยที่สุดก็มีดังที่
กล่าวมานี้.

นายรัสเซลล์ มาร์คัส ได้เขียนถึงการ
พัฒนาห้องสมุดในลาวไว้ว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑
(ค.ศ. ๑๙๕๘) นายเทห์ แก้วเหลียงซัด (Tay
Keoulouangkhot) และท้าวแก่น (Thao
Kéne) ได้ร่วมกันเขียนโครงการพัฒนาห้อง
สมุดและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขึ้นฉบับ
หนึ่ง ชื่อว่า “ระบบหอสมุดและพิพิธภัณฑ
สถานแห่งชาติในลาว” (National Library
and Museum System in Laos) ในโครง-
การนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการ
หอสมุดแห่งชาติของลาวไว้ดังนี้ :—

“... หอสมุดแห่งชาติจะเป็นสถานที่
ที่เก็บสิ่งซึ่งมีคุณค่าและมีความสำคัญทาง
ทางวัฒนธรรม, สิ่งที่เป็นต้นฉบับเอกสาร,
สิ่งที่เกิดจากการศึกษาทางภูมิศาสตร์และ
ประวัติศาสตร์ และจะเป็นหอจดหมายเหตุ

แห่งชาติด้วย นอกจากนี้ หอสมุดแห่งชาติ
จะเป็นศูนย์บริการการค้นคว้าวิจัยทางวิทยา-
ศาสตร์และวัฒนธรรมด้วย การขาดแคลน
สถาบันดังกล่าวนี้ได้เป็นอุปสรรคอย่างร้าย
แรงต่อการค้นคว้าวิจัยทางวิชาการอันเกี่ยว
กับปัญหาทางวรรณคดี, เศรษฐกิจ, ภูมิ-
ศาสตร์, ประวัติศาสตร์ และศิลปกรรมใน
ประเทศลาว.

การก่อตั้งหอสมุดแห่งชาติลาวขึ้น จะ
เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชาตินิยม เป็น
สักขีพยานแห่งความเป็นเอกราช และจะ
เป็นกิตติคุณประกาศถึงคุณค่าทางสติปัญญา
และศีลธรรมของลาวด้วย ...”.

โครงการที่สอง ในเวลาต่อมา นาย
ยอร์จ ชาร์ตรันด์ (George Chartrand)
ได้เสนอโครงการพัฒนาห้องสมุดในลาวอีก
ฉบับหนึ่ง ให้ชื่อว่า “รายงานเกี่ยวกับการ
พัฒนาห้องสมุดในลาวขององค์การยูเนสโก”
(UNESCO Report on Library Depart-
ment in Laos) เพื่อขอความช่วยเหลือจาก
องค์การยูเนสโก นายชาร์ตรันด์ ได้เรียกร
้องรัฐบาลลาวให้ออกกฎหมายการเก็บหนังสือ
(Depository Law), เปิดการฝึกอบรม
วิชาบรรณารักษศาสตร์, วางแผนห้องสมุด,
ตั้งกองเงินทุนและเครื่องอำนวยความสะดวก

สบายแบบใหม่ ๆ ด้วย นอกจากนี้ นายชาร์ตรันต์ ยังเสนอให้รัฐบาลลาวตั้ง “สำนักงานห้องสมุดแห่งชาติ” (Bureau des Bibliothéques du Laos) ขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ:—

๑. ทำการเผยแพร่ให้ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูในโรงเรียนทราบถึงความสำคัญของห้องสมุดและการอ่านหนังสือ.

๒. วางโครงการก่อตั้งห้องสมุดโรงเรียนอย่างริบถ้วนขึ้นในย่านทุรกันดาร (less-favorites area of Laos).

๓. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับการจัดหาหนังสือเพื่อส่งไปให้ห้องสมุดต่าง ๆ.

๔. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรับบริจาคหนังสือจากผู้มีจิตศรัทธา และจัดสรรแจกจ่ายไปให้ห้องสมุดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม.

๕. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางบริการทางเทคนิค (Technical Services) ก่อนที่หนังสือจะแจกจ่ายไปยังห้องสมุดต่าง ๆ.

๖. ทำหน้าที่เยี่ยมชมห้องสมุดต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ สำหรับใช้ในการวางโครงการการพัฒนาระยะยาว.

๗. ทำหน้าที่เป็นห้องสมุดของบรรณารักษ์ โดยทำการรวบรวมบรรณานุกรมหนังสือสำหรับเด็ก และบรรณานุกรมทางวิชาการของแต่ละสาขาวิชา.

๘. ทำหน้าที่จัดตั้งแผนกเย็บเล่มและซ่อมหนังสือขึ้น.

โครงการที่สาม โครงการนี้เสนอโดยสำนักงานบริการอาสาสมัครระหว่างประเทศ (International Voluntary Services) เรียกร้องให้รัฐบาลลาวอุปการะ “คณะปฏิบัติการพัฒนาห้องสมุด” (Library Development Team) คณะปฏิบัติการพัฒนาห้องสมุดนี้จะทำการช่วยเหลือในการก่อตั้งห้องสมุด, ในการสร้างสรรควัสดุที่จำเป็นแก่ห้องสมุด, และวางมาตรฐานห้องสมุด นอกจากนี้ยังได้เสนอให้รัฐบาลลาวว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศมาทำงานโดยผ่านทางกองทุนลาวร่วมมือกัน (Lao Counter Parts) อีกด้วย จึงเป็นที่หวังกันว่า โครงการที่สามนี้จะช่วยเร่งเร้ารัฐบาลลาวให้ตั้งองค์การห้องสมุดแห่งชาติขึ้นอย่างเป็นทางการ.

ในปัจจุบัน ประเทศลาวมีห้องสมุดทั้งหมด ๑๙ แห่ง ในจำนวนนี้เป็นห้องสมุดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ๑๐ แห่ง และตั้งขึ้นโดยชาวต่างประเทศ ๙ แห่ง.

ห้องสมุดในประเทศลาวล้วนเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก ซึ่งแต่ละแห่งจะมีหนังสือไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ เล่ม มีห้องสมุดอยู่ ๓ แห่งที่เรียกชื่อว่า “หอสมุดแห่งชาติ” (National

การพัฒนาห้องสมุดในลาว

๓๒๓

Library) ทั้ง ๆ ที่ทั้งสามแห่งมิได้ทำหน้าที่หอสมุดแห่งชาติอย่างแท้จริง ห้องสมุดทั้ง ๓ แห่งที่กล่าวถึงคือ:—

๑. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ (National Archives) มีหน้าที่ทำการรวบรวมวัสดุที่เกี่ยวกับลาวโดยเฉพาะ และให้ยืมหนังสือได้ด้วย.

๒. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (National Museum) สถานที่นี้มีหนังสือซึ่งส่วนมากเป็นภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต แต่การเก็บรักษาได้กระทำไปโดยมิได้คำนึงถึงคุณค่าทางความรู้และราคา ท้าวแก่นได้กล่าวถึงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาตินี้ว่า ตัวอาคารนั้นเหมาะสมแก่การเป็นพิพิธภัณฑ์สถาน แต่ไม่มีคุณสมบัติพอที่จะเป็นห้องสมุดได้เลย.

๓. หอสมุดแห่งชาติ (National Library) หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ห้องสมุดร็อกกี้เฟลเลอร์” (Rockefeller Library) ในหอสมุดแห่งนี้มีแต่เฉพาะหนังสือภาษาฝรั่งเศส แต่ไม่มีหนังสือเกี่ยวกับประเทศลาวเลย.

ห้องสมุดทั้ง ๑๙ แห่งนี้ เมื่อรวมกันแล้วจะมีหนังสือประมาณ ๖๓,๔๑๕ เล่ม ห้อง-

สมุดที่รัฐบาลลาวตั้งขึ้น ๑๐ แห่ง มีหนังสือรวมกันประมาณ ๓๖,๕๑๔ เล่ม หรือ ๕๘ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนหนังสือทั้งหมด ห้องสมุดของชาวต่างประเทศมีหนังสือรวมกันประมาณ ๒๖,๙๐๔ เล่ม หรือประมาณ ๔๒ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนหนังสือทั้งหมด แต่สถิติการยืมหนังสือกลับปรากฏว่าผู้อ่านได้ยืมจากห้องสมุดของชาวต่างประเทศมากถึง ๗๕ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนการยืมทั้งหมด และยืมจากห้องสมุดของลาวเพียง ๒๕ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น.

มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ประการหนึ่งว่า บรรณารักษ์ลาวไม่เคยได้ไปชมห้องสมุดของชาวต่างประเทศเหล่านี้เลย ทั้ง ๆ ที่เป็นห้องสมุดตัวอย่างที่ดี ๆ และก็ไม่เคยได้ไปชมห้องสมุดที่อื่นมาก่อนเลยเช่นกัน สิ่งที่แปลกประหลาดอีกประการหนึ่งก็คือ ในห้องสมุดของลาวมีหนังสือภาษาลาวอยู่เพียง ๒.๒ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น (ประมาณ ๑,๑๔๕ เล่ม) เพราะว่าลาวไม่มีวรรณคดีที่ดีเด่นของตนเองมาก่อนในปัจจุบัน มีหนังสือภาษาลาวกำลังตีพิมพ์อยู่ ๑๓๔ เรื่อง ประเทศลาวจึงจำเป็นต้องซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศ และหนังสือภาษาไทยเป็นหนังสือที่คนลาวชอบอ่านกันมาก หนังสือภาษาไทยมีอยู่อย่างแพร่

หลายในประเทศลาว หนังสือภาษาไทยมีพื้นฐานทางศาสนาและวัฒนธรรมเหมือนกับของลาวและประชาชนลาวที่อ่านหนังสือภาษาไทยออก ส่วนมากจะอ่านหนังสือภาษาไทยออกด้วย.

การยืมหนังสือจากห้องสมุด ปรากฏว่าประชาชนชาวลาวยืมหนังสืออ่านกันน้อยมากเรื่องนี้จึงเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบัน เพราะว่า การยืมหนังสือเป็นพื้นฐานอันสำคัญที่จะทำให้ห้องสมุดดำรงคงอยู่หรือล้มเลิกไป ที่โรงเรียนอเมริกัน (American School) ในนครเวียงจันทน์ได้ใช้วิธีกำหนดการยืมหนังสือจากห้องสมุดไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนด้วย เพื่อให้มีการยืมหนังสือจากห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลก็ปรากฏว่า ได้มีการยืมหนังสือจากห้องสมุดกันมากกว่าในโรงเรียนลาว หนังสือที่มีคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นในการเพิ่มปริมาณการยืมเหมือนกัน ห้องสมุดสำนักข่าวสารอเมริกันมีจำนวนหนังสือภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสให้ยืมมากพอ ๆ กัน ประชาชนชาวลาส่วนใหญ่สามารถอ่านภาษาฝรั่งเศสออก เพราะว่าได้มีการสอนภาษาฝรั่งเศสกันแล้วในโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๔ ขึ้นมา ใน ค.ศ. ๑๙๖๖ ได้มีผู้ยืมหนังสือจากห้องสมุดโรงเรียนอเมริกันและ

สำนักข่าวสารอเมริกันเป็นจำนวนถึง ๖๐ เปอร์เซนต์ของจำนวนการยืมทั้งหมดในลาว.

ปัญหาซึ่งเป็นที่สนใจของห้องสมุดลาวนั้น นอกจากการมีหนังสือภาษาต่าง ๆ ไม่สมดุลกันและการยืมหนังสือกันน้อยแล้วยังมีปัญหากับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความรู้พอ การกำหนดหน้าที่การงานสืบสน การขาดเงินงบประมาณ การจัดตั้งห้องสมุดสืบสนและไม่ได้มาตรฐาน มีห้องสมุดลาวอยู่ ๔ แห่งที่จัดหมู่หนังสือด้วยระบบทศนิยมของดิวอี้ ห้องสมุดแห่งหนึ่งจัดหมู่หนังสือด้วยระบบที่คิดขึ้นเอง ห้องสมุด ๒ แห่งจัดหมู่ตามลำดับเลขทะเบียน และห้องสมุดอีก ๓ แห่งยังไม่ได้จัดหมู่หนังสือเลย ห้องสมุด ๒ แห่งที่จัดหมู่หนังสือตามลำดับเลขทะเบียนได้ทำบัตรรายการหัวเรื่องไว้ด้วย แต่ไม่มีบัตรรายการชนิดอื่นและบัตรโยงเลย ห้องสมุดอื่นนอกจากนี้ไม่ได้ทำบัตรรายการหัวเรื่องกันจะมีก็แต่ทะเบียนหนังสือซึ่งไม่ค่อยเป็นประโยชน์เลย ในปัจจุบัน หอจดหมายเหตุแห่งชาติกำลังสั่งซื้อบัตรรายการขนาด ๒๐๐ ลินซ์และบัตรรายการอยู่.

เมื่อประเทศลาวตกลงใจจัดตั้งห้องสมุดขึ้นแล้ว มีงานที่สัมพันธ์กันอื่น ๆ ที่จะต้องทำอีกหลายอย่าง คือ หนังสือคู่มือในการจัด

การพัฒนาห้องสมุดในลาว

๓๒๕

หมู่หนังสือและการทำบัตรรายการ แผนการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๘ ได้แปลเป็นภาษาไทยแล้ว และโรงเรียน École Supérieure de Pedagogie ได้แปลแผนการจัดหมู่หนังสือของดิวอี้ตารางสรุปครั้งที่ ๒ ออกเป็นภาษาลาวและภาษาฝรั่งเศส ดร.ชนนิสัมพันธ์ของดิวอี้ก็อาจใช้แทนหัวเรื่องได้ถ้าห้องสมุดลาวไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถพอจะใช้หัวเรื่องของซีเยิร์สซึ่งในภาษาไทยก็ไม่มีได้ มีความจำเป็นที่จะต้องสอนการใช้แผนการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดและผู้ใช้ห้องสมุด ถึงแม้ว่าจะได้มีการพัฒนาหนังสือชั้นพื้นฐานหลายอย่างเป็นภาษาลาวแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ สำนักข่าวสารอเมริกัน สำนักข่าวสารฝรั่งเศส และสำนักข่าวสารอังกฤษใช้ระบบทศนิยมของดิวอี้จัดหมู่หนังสือ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าประเทศลาวเองยังไม่ตัดสินใจนำแผนการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้มาใช้แล้ว โครงการห้องสมุดของลาวก็จะสำเร็จไม่ได้เลย ประเทศลาวควรจะตั้งสมาคมห้องสมุดขึ้นด้วย เพราะว่าสมาคมห้องสมุดจะช่วยเหลือในการวางมาตรฐานการใช้แผนการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมของดิวอี้ ทำการผลิต

หนังสือคู่มือ และวัสดุห้องสมุด เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและทำการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์.

การจัดบุคลากรหรือกำลังเจ้าหน้าที่ห้องสมุดนับเป็นปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ห้องสมุดส่วนมากมีเจ้าหน้าที่ทำงานคนเดียว ทำหน้าที่ส่วนใหญ่ คือ บริการให้ยืมหนังสือ และเรียงหนังสือเข้าชั้น เจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการบริหารงาน การบริการงานเทคนิค หรือบริการตอบคำถามในห้องสมุดมาก่อนเลย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องเสียเวลาไปมากในการทำหน้าที่เสมียนพนักงาน และเลขานุการ ซึ่งเป็นงานที่ไม่เกี่ยวกับการจัดห้องสมุดเลย แต่ก็จำเป็นต้องทำ.

ในวงการห้องสมุดลาวยังมีการเข้าใจสับสนในเรื่องหน้าที่ของห้องสมุดอยู่อีกมาก ห้องสมุดโรงเรียนมักจะเป็นเพียงที่รวบรวมตำราเรียนและเป็นห้องอ่านหนังสือ ไม่ค่อยมีวัสดุอื่นที่พอจะใช้ประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนได้ หอจดหมายเหตุแห่งชาติก็ทำหน้าที่สับสนในเรื่องห้องสมุดประชาชนและพิพิธภัณฑ์สถาน ไม่มีห้องสมุดแห่งใดเลยที่จะเป็น หอจดหมายเหตุ ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมหนังสือภาษาลาว และหนังสือที่มี

เรื่องเกี่ยวกับชาติลาว และเก็บรักษาไว้โดยไม่ให้ยืมเลยได้.

กิจการห้องสมุดลาวยังเยาว์อยู่มาก แต่ต่อไปเมื่อรัฐบาลลาวได้กำหนดนโยบายที่แน่นอนแล้ว ความมั่นคงก็จะเพิ่มขึ้นและมีคุณค่ามากขึ้น.

ห้องสมุดต้องการเงินทุนสำหรับการก่อตั้ง การบำรุงรักษาและการพัฒนา มีห้องสมุดลาวอยู่เพียง ๒ — ๓ แห่งเท่านั้นที่มีงบประมาณ แต่ส่วนมากเงินไม่ค่อยถึงมือบรรณารักษ์ ตามโครงการขององค์การยูเนสโกที่เสนอมาแล้ว ถ้าเป็นที่ยอมรับ รัฐบาลลาวจะต้องใช้เงินงบประมาณถึง ๕๖๐,๐๐๐ ดอลลาร์หรือประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาทในระยะเวลา ๑๐ ปี.

ในปัจจุบัน ได้มีโครงการห้องสมุดของต่างประเทศหลายโครงการในประเทศลาว เช่น หน่วยช่วยเหลือทางการศึกษาสหรัฐอเมริกาได้ส่งที่ปรึกษาสำนักงานบริการอาสาสมัครระหว่างประเทศมายังประเทศลาว เพื่อทำการปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน École Supérieure de Pedagogie และห้องสมุดโรงเรียนฝึกหัดครูด้วย หน่วยช่วยเหลือทางการพัฒนาชุมชนสหรัฐอเมริกา (U.S.AID, Rural Development Division) ได้จัดหาชั้น

หนังสือสำหรับหนังสือภาษาลาวให้เป็นของกำนัล อาสาสมัครจากสำนักงานบริการอาสาสมัครระหว่างประเทศ ได้เริ่มจัดตั้งห้องสมุดประชาชนเล็กๆ ขึ้นที่วังเวียง (Vang Vieng) สำนักข่าวสารอเมริกันและมูลนิธิเอเซียได้จัดส่งหนังสือไปให้ห้องสมุดต่าง ๆ ตามที่ขอมา ความพยายามของต่างประเทศนับว่าได้ผลดี แต่ยังไม่มีการสนับสนุนอย่างเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาห้องสมุดลาวได้ เพราะว่ารัฐบาลลาวยังไม่ได้ให้การสนับสนุน.

กิจการห้องสมุดของลาวจะพัฒนาให้ไม่ได้เลยตราบเท่าที่รัฐบาลลาวยังไม่ให้การสนับสนุน แต่ก็อาจประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกับห้องสมุดในชาติที่พัฒนาแล้ว ถ้าหากว่าได้มีการแนะแนวทางอาชีพและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล.

เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลของการพัฒนากิจการห้องสมุดในลาว ผู้อ่านสมควรที่จะได้ทราบรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับประเทศลาวไว้ด้วย ในที่นี้จะเปรียบเทียบประเทศลาวกับมลรัฐโอเรกอน สหรัฐอเมริกา เพราะว่าทั้งประเทศลาวและมลรัฐโอเรกอน มีพลเมืองประมาณ ๒ ล้านเหมือนกัน ประเทศลาวมีพื้นที่ประมาณ ๙๐,๐๐๐ ตารางไมล์ มีป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติ

การพัฒนาห้องสมุดในลาว

๓๓๑

ที่สำคัญ แต่ประเทศลาวไม่สามารถเป็นตลาด
ค้าไม้หรือทรัพยากรอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้เพราะว่า
ประเทศลาวเป็นประเทศที่ถูกปิดกั้น ขาด
แคลนถนนหนทาง ทางรถไฟ และแม่น้ำ
สำหรับการเดินเรือ และเพราะว่าได้มีการ
ชิงดีชิงเด่นกันทางการเมือง ใน พ.ศ. ๒๕๐๘
ประเทศลาวมีรายได้ประชาชาติประมาณ
๒๒,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ แต่สหรัฐอเมริกามี
รายได้ประชาชาติถึง ๕,๓๐๐,๐๐๐,๐๐๐
ดอลลาร์ จึงไม่ต้องสงสัยว่าทำไมประเทศลาว
จึงตั้งงบประมาณรายจ่ายสำหรับหอจดหมายเหตุ
แห่งชาติ, พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
และคณะกรรมการหนังสือรวมกันเพียง
๑๐,๕๘๘ ดอลลาร์ ใน ค.ศ. ๑๙๖๖ แต่
สหรัฐอเมริกามีงบประมาณรายจ่ายสำหรับ
ห้องสมุดประชาชนปอร์ตแลนด์แห่งเดียวถึง
๑,๘๔๙,๖๖๐ ดอลลาร์ หอจดหมายเหตุแห่ง
ชาติลาวมีหนังสือที่ทำบัตรรายการแล้ว ๘๔๐
เล่ม และในจำนวนนี้มีอยู่ ๕๕ เล่มเท่านั้น
ที่ให้ยืมได้ตลอดปี แต่ห้องสมุดประชาชน
ปอร์ตแลนด์มีหนังสือถึง ๘๙๖,๙๑๗ เล่ม
และมีการยืมหนังสือถึง ๓,๕๐๔,๙๖๓ ครั้ง
ถ้าจะเปรียบเทียบจำนวนผู้อ่านหนังสือด้วย
กันแล้ว ประชาชนชาวลาอ่านหนังสือกัน
น้อยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีการศึกษาไม่
เหมือนกัน เมื่อปีที่แล้ว ประเทศลาวมี

นักเรียนชั้นปีที่ ๖ อยู่ ๗,๒๗๙ คน ส่วนใน
สหรัฐอเมริกามี ๓๗,๐๖๑ คน และประเทศ
ลาวมีนักเรียนชั้นปีที่ ๑๒ อยู่ ๒๙๐ คน ส่วน
ในสหรัฐอเมริกามี ๓๑,๑๒๗ คน.

จากสถิติที่กล่าวถึงเหล่านี้ ย่อมจะให้
ความกระจ่างได้ว่า ทำไมการพัฒนาอย่าง
รีบด่วนในทุก ๆ ทางในประเทศลาวจึงเป็น
สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำ และสิ่งที่
จำเป็นต้องพัฒนาอย่างยิ่งยวดนั้นก็คือ กิจกรรม
ห้องสมุด.

กิจกรรมห้องสมุดในทัศนคติของรัฐบาล
ลาว อาจจะยังไม่เห็นว่ามีสำคัญต่อการ
พัฒนาประเทศ และอาจจะยังไม่ได้สังเกต
ถึงปัจจัยแห่งความเจริญเติบโตของห้องสมุดที่
เกิดขึ้นอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม อย่างน้อย
ที่สุดก็ปรากฏว่า ได้มีการเสนอโครงการ
ส่งเสริมห้องสมุดลาวไว้แล้ว ๓ โครงการ แต่
การลงทุนที่จำเป็นในกิจกรรมห้องสมุดก็ยังคง
ห่างไกลอยู่ ในปัจจุบันห้องสมุดในประเทศ
ลาวที่มีบริการให้ยืมหนังสือที่พอจะหาได้ส่วน
มากก็มักจะเป็นขององค์การต่างประเทศเสีย
หมด ทัศนคติของรัฐบาลลาวที่กล่าวนี้ควรที่
จะเปลี่ยนแปลงได้แล้ว เพราะว่าเมื่อมี
ห้องสมุดแล้ว ประชาชนชาวลาาก็จะพัฒนา
ห้องสมุดของเขาเองต่อไป ด้วยวิธีนี้แหละ
กิจกรรมห้องสมุดของลาวก็จะพัฒนา.

ห้องสมุดมิได้หมายความว่า จะเป็นสิ่งที่ดีเสมอไป ถ้าหากว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้ว สำหรับในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งห้องสมุดยังไม่ได้ก่อตั้งขึ้น, ไม่มีคนใช้ห้องสมุด, ไม่มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่มีความรู้, และที่องค์การปกครองท้องถิ่นยังเข้าใจว่าเป็นการเสียเวลาไม่มีคุณประโยชน์ทางความคิดและ ไม่คุ้มกับทุนที่ลงไป ด้วยเหตุผลทำนองเดียวกันนี้ ในบางครั้งในบางประเทศที่กำลัง

พัฒนาจึงมักจะตัดอนาคตของตนเอง เพราะฉะนั้น อนาคตของห้องสมุดในประเทศที่กำลังพัฒนาจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การก่อตั้งห้องสมุดให้มีขนาดใหญ่ แต่ขึ้นอยู่กับ การพัฒนาห้องสมุดขนาดเล็กให้เป็นประโยชน์ และมีการดำเนินงานที่ดี ซึ่งสามารถเรียกร้องความต้องการ ความสนใจของประชาชนให้ มาใช้มากกว่า.

ร้านชัย

ตึกเลขที่ 9/82-83 ถนนสหวิทย์-ห้วยขวาง ซอยสมบุญนพัฒน์
ต.สามเสนใน อ.ปทุมธานี พ.ร.น.ก.

รับทำหนังสือปกแข็ง
เค้นทองทุกชนิด

โทร. 770086

ประกาศของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ เรื่อง ระเบียบข้อบังคับการประกวดหนังสือประจำปี

คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติจะจัดให้มีการประกวดหนังสือประจำปี ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติปี ๒๕๑๘ ขึ้น ดังมีระเบียบข้อบังคับต่อไปนี้:

ก. วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือภาษาไทย ซึ่งตีพิมพ์ในประเทศไทย และเป็นหนังสือที่ดีมีคุณค่า สาระประโยชน์แก่ผู้อ่าน..

ข. หลักเกณฑ์การประกวด

๑. ผู้มีสิทธิ์ได้รับรางวัล

- ๑.๑ ผู้จัดพิมพ์.
- ๑.๒ ผู้แต่ง.
- ๑.๓ ผู้จัดทำภาพประกอบ.
- ๑.๔ ผู้แปล.

๒. ประเภทของรางวัล แบ่งออกเป็น ๔ ประเภทตามข้อ ๑.๑ — ๑.๔ แต่ละประเภทมีรางวัลยอดเยี่ยมและรางวัลชมเชยตามความเหมาะสม.

๓. ประเภทของหนังสือที่จะส่งเข้าประกวด

- ๓.๑ หนังสือสารคดีทั่วไปทุกประเภท (ที่ไม่ใช่ตำราเรียนและแบบเรียน) มีสิทธิ์ได้รับรางวัลตามข้อ ๑.๑ — ๑.๓.
- ๓.๒ หนังสือนวนิยาย (ที่มีใช้นวนิยายแปล) มีสิทธิ์ได้รับรางวัลตามข้อ ๑.๑ — ๑.๒.
- ๓.๓ หนังสือสำหรับเด็ก.
 - ๓.๓.๑ สำหรับเด็กเล็ก (ระดับเด็กเริ่มหัดอ่าน)
 - ๓.๓.๒ สำหรับเด็กโต.มีสิทธิ์ได้รับรางวัลตามข้อ ๑.๑ — ๑.๓.

๓.๔ หนังสือแปล.

๓.๔.๑ นวนิยาย.

๓.๔.๒ สารคดีทั่ว ๆ ไป (ที่มีใช้ตำราเรียนหรือแบบเรียน)

มีสิทธิ์ได้รับรางวัลตามข้อ ๑.๑ และ ๑.๔.

๔. ผู้มีสิทธิ์ส่งหนังสือเข้าประกวด

๔.๑ สำนักพิมพ์.

๔.๒ ผู้แต่ง.

๔.๓ ผู้แปล.

๔.๔ ผู้เขียนภาพประกอบ หรือ ผู้จัดทำภาพประกอบ

๔.๕ กรรมการเสนอแนะ.

๕. กำหนดเวลาส่งหนังสือเข้าประกวด

๕.๑ กำหนดเวลาส่งหนังสือออกเป็น ๔ งวด ๓ เดือน ให้ถึงวันสุดท้ายของ เดือนที่ ๓ ของแต่ละงวดเป็นวันหมดเขตกำหนดส่งตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๗ จึงเป็นวันหมดเขตกำหนดส่งสำหรับงวดสุดท้าย.

๕.๒ สำหรับผู้มีสิทธิ์ส่งหนังสือเข้า ประกวดขาด ส่งหนังสือในงวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าหมดสิทธิ์สำหรับงวดนั้น ๆ.

๖. หลักเกณฑ์การส่งหนังสือเข้าประกวด

๖.๑ ต้องเป็นหนังสือที่พิมพ์ โฆษณาเป็นเล่มจบบริบูรณ์เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๑๗ และต้องเป็นหนังสือที่ไม่เคยได้รับรางวัลจากที่ใดมาก่อน.

๖.๒ หนังสือสารคดี นวนิยาย และหนังสือแปล ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑๐ ยกพิมพ์.

- ๖.๓ หนังสือแปลที่ส่งเข้าประกวดจะต้องส่งหลักฐานการขอลิขสิทธิ์ในการแปลและต้นฉบับภาษาเดิมไปด้วย.
- ๖.๔ หนังสือสำหรับเด็ก ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ ยกพิมพ์.
- ๖.๕ ให้ส่งหนังสือแต่ละงวดไปยังเลขานุการ บริหารของสมาคม ห้องสมุด แห่งประเทศไทย ณ ตึกอรรถยัยเทพกัญญา ๒๔๑ ถนนพระสุเมรุ บางลำพู กรุงเทพมหานคร ประเภทละไม่เกิน ๒ เรื่อง เรื่องละ ๓ ฉบับ.

ก. หลักเกณฑ์การตัดสิน

คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ จะได้เชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็น กรรมการ ตัดสินหนังสือที่ส่งเข้าประกวด โดยถือหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ :

๑. หนังสือสารคดี พิจารณาเนื้อเรื่อง ความเพียรพยายามเกี่ยวกับการแต่ง เรื่องสารประโยชน์ แนวความคิด ความสมเหตุสมผล ท่วงทำนองการแต่ง สำนวนโวหาร และภาษา ภาพประกอบ (ถ้ามี).
๒. หนังสือนวนิยาย พิจารณาเนื้อเรื่อง สารประโยชน์ แนวความคิด ท่วงทำนองการแต่ง สำนวนโวหารและภาษา.
๓. หนังสือสำหรับเด็ก อนุโลมตามหลักเกณฑ์ของหนังสือทั้งสองประเภท ดังกล่าวแล้ว และพิจารณาคุณค่าของภาพประกอบในเชิงศิลป์ ศิลปะแห่ง การเขียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กและ เรียกร้อง ความสนใจของเด็ก ตลอดจนศิลป์ในการพิมพ์เป็นส่วนสำคัญของการพิจารณา.
๔. หนังสือแปล อนุโลมตามหนังสือสารคดีและนวนิยาย ในแง่เนื้อเรื่อง สารประโยชน์ความสมเหตุสมผล ประกอบกับศิลป์ในการถ่ายทอดเรื่องราว จากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งได้อย่างยอดเยี่ยม.

๕. สำหรับรางวัลที่ให้แก่ผู้จัดพิมพ์ พิจารณาถึงศิลปในการจัดรูปเล่ม

ความประณีตในการจัดพิมพ์ ความถูกต้องของตัวสะกด การันต์ และราคา สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการตัดสินให้รางวัล ให้คณะกรรมการตัดสินซึ่งคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติได้แต่งตั้งขึ้น เป็นผู้วางหลักเกณฑ์.

คณะกรรมการตัดสินขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ให้รางวัลใด ๆ ก็ได้ หากไม่มีหนังสือที่ดีถึงขนาดที่จะได้รับรางวัลดังกล่าว และการตัดสินของคณะกรรมการให้ถือเป็นที่สุด.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๗

ปิ่น มาลากุล

(หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล)

ประธานคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

ห้องภาพนิพนธ์ศิลป์

๑๓๓ ข้างปิ่นน้ำมันเอสโซ่ สีแยกอรุणษ์ ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพมหานคร
โทร. ๘๒๑๗๙๗

— ข้างภาพที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บรรณารักษ์ เรียกใช้
เป็นประจำท่งงาน

— บริการถ่ายภาพทั้งในและนอกสถานที่ มีครุขปริญาและ
เครื่องแบบข้าราชการ

— บริการถ่ายภาพหมู่คณะด้วยกล้องหมุนโดยช่างผู้ชำนาญ

— บริการล้างฟิล์มอัดและขยายภาพสี และภาพขาวดำทุกชนิด

— บริการถ่ายเอกสารด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

— รวดเร็ว ถูกใจ ราคาเยา สนใจเรียกใช้ นายนิพนธ์ สุกศิริสันต์
โทร. ๘๒๑๗๙๗

บทบรรณาธิการ

ห้องสมุดประชาชน

เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้มีพระบรมราชโองการให้ประกาศใช้ “แผนการศึกษาแห่งชาติ” ตามที่สภาการศึกษาแห่งชาติ ได้พิจารณาวางแผนไว้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้เริ่มใช้บังคับในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน รวมเวลาประมาณ ๑๓ ปี ได้มีข่าวแพร่หลายทางสื่อสารมวลชนว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ เสียใหม่โดยวิธี “การปฏิรูปการศึกษา” ต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการขึ้นหลายคณะเพื่อทำการศึกษาสภาพการศึกษาของไทยทั้งในอดีตกาล ปัจจุบันกาลและที่จะมีในอนาคตกาล เพื่อหาข้อมูลมาวางแผนการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ.

เกี่ยวกับข่าว “การปฏิรูปการศึกษา” ขววนให้เกิดปัญหาขึ้นในใจว่า “ทำไมรัฐบาลจึงไม่ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติระยะที่สอง แทนการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ

ทำนองเดียวกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งในปัจจุบันกำลังดำเนินการตามแผนระยะที่ ๓ คงจะมีการดำเนินการผลิตผลในแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแน่ รัฐบาลในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องทำการปฏิรูปการศึกษา”.

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ตั้ง “ความมุ่งหมาย” ไว้ ๔ ประการ คือ:—

๑. รัฐบาลมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่เอกัตภาพเพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม และวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ.

๒. กุลบุตรกุลธิดาพึงได้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ เป็นอย่างน้อย.

๓. กุลบุตรกุลธิดาพึงชวนชวายนหาความรู้ และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์แก่การทำงานของตนสืบไปภายหน้า.

๔. ในการจัดการศึกษานั้น ให้จัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคมและบุคคลโดยให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจและแผนการปกครองประเทศ เช่น จัดให้มี

ก. จริยศึกษา ให้มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีหิริโอตตัปปะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว.

ข. พลศึกษา ให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายและทางจิต กับทั้งมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

ค. พุทธิศึกษา ให้มีความรู้ วิชาการ ปัญญา เพื่อการดำรงชีวิต.

ง. หัตถศึกษา ให้มีกิจนิสัยและความขยันหมั่นเพียรในการใช้มือปฏิบัติงานเพื่อเป็นรากฐานของการประกอบสัมมาอาชีพ.

และยังได้วาง “แนวจัดการศึกษา” ไว้รวม ๑๒ ประการ ดังนี้คือ:—

๑. รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา โดยถือว่า การศึกษามีความสำคัญในระดับแรกแห่งกิจการของรัฐ.

๒. การจัดระบบการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ.

๓. รัฐพึงจัดการให้สถานอุดมศึกษา

ดำเนินกิจการของตนเองได้ ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติ.

๔. รัฐเป็นผู้จัดการฝึกหัดครูและพึงสนับสนุนการฝึกหัดครูเป็นพิเศษ เพื่อให้สถานศึกษาต่าง ๆ มีครูผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถให้การศึกษได้ผลสมบูรณ์ สมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ.

๕. การจัดให้มีสถานศึกษานั้น รัฐให้วิธีแบ่งแรง คือ รัฐจัดเองบ้างและส่งเสริมให้คณะหรือเอกชนจัดในระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษาบ้าง.

๖. รัฐพึงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์ และอุดหนุนตามระเบียบที่กำหนดไว้.

๗. รัฐพึงสนับสนุนอาชีวศึกษาอย่างกว้างขวาง และให้สอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจของชาติ.

๘. รัฐพึงสนับสนุนการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใหญ่ที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาขณะที่อยู่ในวัยเล่าเรียน หรือที่ประสงค์จะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประกอบการอาชีพให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือที่อยู่ในสภาพซึ่งไม่อาจรับการศึกษได้ตามปกติ.

๙. รัฐพึงสนับสนุนการวิจัยในทางศิลปวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ.

๑๐. รัฐให้ทุนเล่าเรียนแก่นักเรียนตามระเบียบที่กำหนดไว้ เพื่อส่งเสริมให้ได้เรียนตามสมควรแก่เอกัตภาพ.

๑๑. สถานศึกษาทั้งปวงพึงใช้ผู้สอนที่มีวุฒิ หรือความชำนาญที่เหมาะสมแก่ประเภทและระดับของการศึกษา.

๑๒. รัฐมีอำนาจหน้าที่ควบคุมแนะนำและตรวจสอบการศึกษาในสถานศึกษา ตามระเบียบที่กำหนดไว้.

ผู้เขียนลองพิจารณา “แนวจัดการศึกษา” ในข้อที่ ๑ แล้ว พบว่า ตลอดเวลา ๑๓ ปีที่ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ รัฐบาลในช่วงเวลานั้นมิได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวจัดการศึกษาที่วางไว้เลย เหตุผลก็คืองบประมาณประจำปีที่รัฐบาลเสนอขออนุมัติจากรัฐสภาแต่ละปี จะปรากฏว่า งบประมาณเพื่อการศึกษามิได้อยู่ในอันดับแรก และต่อมาในข้อที่ ๘ เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับ “ห้องสมุดประชาชน” ซึ่งเป็นสถาบันพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่ที่จำเป็นและสำคัญที่สุดสถาบันหนึ่งแล้ว ยิ่งเห็นได้อย่างเด่นชัดทีเดียวว่า รัฐบาลในยุคนั้นได้ให้ความสำคัญต่อน้อยมากทีเดียวน้อยเสียจนทำให้คิดว่า ไม่น่าจะนำมาเขียนไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ งบประมาณประจำปีที่รัฐบาลได้ตั้งไว้ภายหลังการประ-

กาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ มิได้แตกต่างกับงบประมาณประจำปีที่รัฐบาลเคยตั้งไว้ก่อนการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดส่วนมากได้รับงบประมาณประจำปีไม่เกินแห่งละ ๓,๐๐๐ บาท (สามพันบาท) ในขณะที่รัฐมนตรีได้รับเงินเดือนคนละ ๘,๐๐๐ บาท (แปดพันบาท) ต่อเดือน ถ้านำเงินจำนวน ๓,๐๐๐ บาทไปซื้อหนังสือภาษาไทยที่ราคาเล่มละ ๓๐ บาทก็จะได้หนังสือเพียง ๑๐๐ เล่มต่อปี จำนวนหนังสือที่เพิ่มขึ้นปีละ ๑๐๐ เล่มต่อประชาชนในเขตเทศบาลจำนวน ๑๐,๐๐๐ คนเป็นอย่างน้อย หรืออัตราส่วนหนังสือ ๑ เล่มต่อประชาชน ๑๐๐ คน โอกาสที่ประชาชนจะเข้าถึงหนังสือให้ได้อย่างทั่วถึงกันนั้นทำได้ยากยิ่ง.

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกับคณะกรรมการวางแผนและพัฒนางานห้องสมุด กรมวิเทศสหการ สำนักงานรัฐมนตรีได้ร่วมกันจัดทำ “มาตรฐานของห้องสมุดประชาชน” สำหรับประเทศไทยขึ้น เพื่อเสนอต่อ “คณะกรรมการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ให้ใส่ไว้ใน “โครงการพัฒนาห้องสมุดของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๐ — ๒๕๑๔” แต่เป็นที่น่าเสียใจ

และเสียายเป็นอย่างยิ่งที่ “มาตรฐานของห้องสมุดประชาชน” ไม่ได้รับความสนใจเลย ความหวังของวงการห้องสมุดประชาชนในอันที่จะพัฒนาการศึกษาประชาชนต้องดับวูบลงทันที การปฏิเสธ “โครงการพัฒนาห้องสมุดของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๐ — ๒๕๑๔” ครั้งนี้ คณะกรรมการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คงจะมีเหตุผล แต่ท่านก็ได้ชี้แจงแถลงเหตุผลให้ปรากฏ ผู้รูน่าจะชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบ.

นักการเมือง นักการศึกษา นักวิชาการ ที่ผ่านการศึกษาจากสหรัฐอเมริกา น่าจะมองเห็นความสำคัญของห้องสมุดประชาชนต่อการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดี สังคมอเมริกันเขาวัดความเจริญของประชาชนในท้องถิ่นของเขาด้วยห้องสมุดประชาชน เพราะเขาเชื่ออย่างมั่นใจว่า “การศึกษาทำให้ประชาชนง่ายต่อการชักนำ

แต่ยากต่อการผลักดัน และง่ายต่อการปกครอง แต่ไม่อาจนำมาเป็นทาสได้” (Education makes a people easy to lead, but difficult to drive, easy to govern, but impossible to enslave) และ “ทั่วจักรวาลที่รู้จัก เว้นแต่ชาติที่ป่าเถื่อนเท่านั้น, ปกครองกันด้วยหนังสือ” (All the known world, excepting only savage nation, is governed by books) และ “มหาวิทยาลัยที่แท้จริงคือห้องสมุด” (The true university of these days is the collection of books) แต่ทำไมหนอ พอพวกเขาเหล่านั้นกลับมาถึงบ้านเกิดเมืองมารดร เขากลับลืมห้องสมุดประชาชนเสียสนิททีเดียว ทำอย่างไรหนอ ในชั่วชีวิตของผู้เขียนนี้จะได้เห็นห้องสมุดประชาชนอย่างดีมีมาตรฐานได้รับการก่อตั้งขึ้นตามย่านชุมชนทุกชนทั่วประเทศไทยที่รักยิ่ง.

นารายณ์วายุเว่นจาก

อากาศขาดสุริยจร

เมืองโคปมัวร์

แม้ว่างามล้นฟ้า

อาภรณ์

แจ่มหล้า

นักปราชญ์

ห่อนได้งามเลย

(สมเด็จพระราชา ๗)

แผน ก ข่า ว

“โรงเรียนฤดูร้อน” รายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษาสำหรับเยาวชน

เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗ ณ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกรมวิชาการได้แถลงข่าวแก่สื่อมวลชน ความว่า ตามที่ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และสถานีโทรทัศน์ ไทย ที.วี. ช่อง ๔ ร่วมกันจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ชื่อ “โรงเรียนฤดูร้อน” ซึ่งประกอบด้วยรายการ ที่ให้ความรู้ความบันเทิงสารคดีและรายการ ข่าวสำหรับเยาวชน ทางสถานีโทรทัศน์ ไทย ที.วี. ช่อง ๔ ขึ้นเฉพาะในวันราชการ ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ — ๑๒.๐๐ น. ทุกวัน ๗ ๒ ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ ๑ — ๓๐ เมษายน ๒๕๑๗ นั้น ได้เป็นที่สนใจของนักเรียนและประชาชนทั่วไป ผู้ชมรายการได้ส่งจดหมาย มากกว่า ๓,๐๐๐ ฉบับ เพื่อติชมและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดรายการ ผู้ชมส่วนมากต้องการให้จัดรายการ “โรงเรียนฤดูร้อน” ต่อไปอีกจนถึงวันเปิดภาคการศึกษาใหม่ และจากการสุ่มตัวอย่างด้วยการ

ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ชม ๒๐๐ คน ปรากฏว่า ผู้ชมส่วนมากเป็นชายอายุตั้งแต่ ๑๒ ปี ขึ้นไป ติดตามรายการโดยตลอดทุกวัน รายการที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ “น่านวิทยา” หรือรายการประเภทศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และความรู้ทั่วไป ผู้ชมส่วนมากต้องการให้เพิ่มรายการประเภทความรู้ เช่น วิทยาศาสตร์ก้าวหน้า เป็นต้น ให้มากขึ้นอีก คณะกรรมการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กำลังพิจารณาเตรียมการเพื่อจัดรายการ “โรงเรียนฤดูร้อน” ในปีต่อไปแล้ว “แผนกข่าว” มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้เห็นเด็กไทยสนใจในการศึกษานอกหลักสูตรเพิ่มขึ้น และจะรู้สึกขอบคุณต่อศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาและสถานีโทรทัศน์ ไทย ที.วี. ช่อง ๔ ถ้าสามารถสนองความต้องการของเด็ก ๆ ได้.

ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ ได้รับเกียรติมีชื่อ

ในอักษรานุกรมชีวประวัตินานาชาติ

เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๑๗ ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน นาย

ชาคริต จุลกะเสวี ประธานกรรมการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เปิดเผยแก่สื่อสารมวลชน ความว่า เมื่อสัปดาห์ก่อน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับประกาศนียบัตรเกียรติคุณจากคณะกรรมการของ Dictionary of International Biography ซึ่งเป็นหนังสืออักษรานุกรมชีวประวัตินานาชาติแห่งประเทศไทย เพื่อให้มอบให้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ ในฐานะที่เป็นผู้มีชื่อเสียงดีเด่นทั้งในทางการสอน การค้นคว้าวิจัย และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่อสังคม และเมื่อไม่นานมานี้ ศาสตราจารย์ ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ ก็เคยได้รับเกียรติมีชื่ออยู่ในหนังสือ Who's Who in the World ของสหรัฐอเมริกาแล้ว ในฐานะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีไทยและเป็นนักค้นคว้าวิจัยที่ทำประโยชน์ต่อสังคมไว้อย่างดีเด่นมาแล้ว บุคคลผู้ที่มีชื่อปรากฏในหนังสืออักษรานุกรมชีวประวัติทั้งสองเล่มดังกล่าว นับว่าเป็นบุคคลผู้มีเกียรติคุณซึ่งได้รับการยกย่องเป็นอย่างมากจากวงการระหว่างประเทศ ดังนั้น การที่ ศาสตราจารย์ ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ มีชื่อปรากฏอยู่ในหนังสืออักษรานุกรมชีวประวัติดังกล่าว จึงควรแก่การ

ชื่นชมยินดีของคนไทยทุกคน “แผนกข่าว” ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งต่อ ศาสตราจารย์ ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ ผู้ทรงเกียรติคุณไว้ในโอกาสนี้.

พระไตรปิฎกฉบับหลวง

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๑๗ “สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์” ได้พิมพ์บทความเรื่อง “พระไตรปิฎกฉบับหลวงพิมพ์เสร็จแล้ว” โดย “คามहुโณ” ในบทความเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระไตรปิฎกทางพุทธศาสนาที่คณะสงฆ์ไทยชำระแล้ว และทางราชการได้เป็นผู้อุปถัมภ์ในการจัดพิมพ์เป็นเล่มมาแล้ว มีอยู่ด้วยกัน ๔ ชื่อ คือ (๑) สยามรัฐรัฐสัปดาห์วิจารณ์ แปลว่า “ฉบับสยามรัฐ” หมายถึงฉบับของประเทศสยาม หรือประเทศไทย พระไตรปิฎกฉบับนี้เป็นภาษาบาลีล้วนๆ ซึ่งถ่ายออกจากอักษรขอมในใบลาน แล้วจัดพิมพ์เป็นอักษรไทย และพิมพ์เป็นเล่มอย่างเล่มหนังสือไทย มีจำนวนเท่าพรรษาของพระพุทธเจ้า คือ ๔๕ เล่ม จัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อสมัยรัชกาลที่ ๕, (๒) พระไตรปิฎกเทศนาฉบับหลวง เป็นพระไตรปิฎกฉบับแปลทำนองเทศนา คือมีสัมผัสคล้องจองเหมือนคัมภีร์เทศนาที่พระสงฆ์ใช้แสดงธรรม

จัดพิมพ์เป็นอักษรไทยใส่ในใบลานโดยแบ่งเป็นผูก ๆ หรือเป็นกัณฑ์ ๆ มีจำนวนกัณฑ์เท่ากับจำนวนพระสงฆ์หรือพระภิกษุที่เข้าร่วมประชุมกับพระพุทธเจ้าในวันซึ่งต่อมาเรียกว่า “วันมาฆบูชา” คือ ๑,๒๕๐ กัณฑ์, (๓) พระไตรปิฎกภาษาไทย เป็นพระไตรปิฎกแปลเช่นเดียวกันกับฉบับที่ ๒ แต่แปลเป็นภาษาไทยสำนวนความเรียงธรรมดา จัดพิมพ์เป็นเล่มอย่างฉบับที่ ๑ มีจำนวนชุดหนึ่งเท่ากับพระชนมายุของพระพุทธเจ้า คือ ๘๐ เล่ม พระไตรปิฎกฉบับเทศนา ฉบับหลวง และฉบับภาษาไทย คณะสงฆ์ไทยเริ่มแปลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ ฉบับเทศนา ฉบับหลวง พิมพ์เสร็จใน พ.ศ. ๒๔๙๒ และฉบับภาษาไทยพิมพ์เสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ จำนวน ๒,๕๐๐ ชุด ทันทงานฉลองยี่สิบห้าพุทธศตวรรษพอดี, (๔) พระไตรปิฎกฉบับหลวง คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยนั้นเอง กรมการศาสนาโดยอนุมัติของมหาเถรสมาคมจัดพิมพ์ขึ้นใหม่อีก โดยเปลี่ยนแปลงขนาดรูปเล่มจากชุดละ ๘๐ เล่ม ลงเป็นชุดละ ๔๕ เล่ม พิมพ์จำนวน ๔๐๐ ชุด จำหน่ายแก่ผู้ที่สั่งจองในราคาชุดละ ๒,๑๕๐ บาท ขณะนี้กำลังพิมพ์อยู่และจะเสร็จเรียบร้อยในเร็ววัน.

ระเบียบข้อบังคับการประกวดหนังสือประจำปีในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ปี ๒๕๑๔

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๗ กรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ได้มีหนังสือที่ ศร. ๐๖๐๕/๔๔๒๔ ส่งประกาศของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ เรื่อง ระเบียบข้อบังคับการประกวดหนังสือประจำปี เพื่อการเผยแพร่ให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้คือ (ก) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือภาษาไทย ซึ่งตีพิมพ์ในประเทศไทย และเป็นหนังสือที่ดีมีคุณค่า สารประโยชน์ แก่ผู้อ่าน, (ข) หลักเกณฑ์การประกวด (๑) ผู้มีสิทธิได้รับรางวัล ผู้จัดพิมพ์, ผู้แต่ง, ผู้จัดทำภาพประกอบ, ผู้แปล, (๒) ประเภทของรางวัล แบ่งออกเป็น ๔ ประเภทตามข้อ (๑) แต่ละประเภทมีรางวัลยอดเยี่ยมและรางวัลชมเชยตามความเหมาะสม, (๓) ประเภทของหนังสือที่จะส่งเข้าประกวด (๑) หนังสือสารคดีทั่วไปทุกประเภท (ที่ไม่ใช่ตำราเรียนและแบบเรียน) มีสิทธิได้รับรางวัลตามข้อ (๑) สามรายแรก, (๒) หนังสือนวนิยาย (ที่มีใช้นวนิยายแปล) มีสิทธิได้รับรางวัลตามข้อ (๑) สองรายแรก,

(๓) หนังสือสำหรับเด็ก สำหรับเด็กเล็ก (ระดับเด็กเริ่มหัดอ่าน) และสำหรับเด็กโต มีสิทธิได้รับรางวัลตามข้อ (๑) สามรายแรก, (๔) หนังสือแปล นวนิยาย และสารคดี ทั่ว ๆ ไป (ที่มีใช้ตำราเรียนหรือแบบเรียน) มีสิทธิได้รับรางวัลตามข้อ (๑) รายที่หนึ่ง และที่สี่, (๕) ผู้มีสิทธิส่งหนังสือเข้าประกวด สำนักพิมพ์, ผู้แต่ง, ผู้แปล, ผู้เขียนภาพประกอบ หรือผู้จัดทำภาพประกอบ, กรรมการเสนอแนะ, (๕) กำหนดเวลาส่งหนังสือเข้าประกวด (๑) กำหนดเวลาส่งหนังสือออกเป็น ๔ งวด งวดละ ๓ เดือน ให้ถึงวันสุดท้ายของเดือนที่สามของแต่ละงวดเป็นวันหมดเขตกำหนดส่ง ดังนั้น วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๗ จึงเป็นวันหมดเขตกำหนดส่งสำหรับงวดสุดท้าย, (๒) สำหรับผู้มีสิทธิส่งหนังสือในงวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าหมดสิทธิสำหรับงวดนั้น ๆ, (๖) หลักเกณฑ์การส่งหนังสือเข้าประกวด (๑) ต้องเป็นหนังสือที่พิมพ์โฆษณาเป็นเล่มจบบริบูรณ์เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๑๗ และต้องเป็นหนังสือที่ไม่เคยได้รับรางวัลจากที่ใดมาก่อน, (๒) หนังสือสารคดี นวนิยาย และหนังสือแปล ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑๐ ยกพิมพ์, (๓) หนังสือแปลที่ส่งเข้าประกวด จะต้องส่งหลักฐานการขอลิขสิทธิ์ในการแปล

และต้นฉบับภาษาเดิมไปด้วย, (๔) หนังสือสำหรับเด็ก ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ ยกพิมพ์, (๕) ให้ส่งหนังสือแต่ละงวดไปยังเลขานุการบริหารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ ตึกอรรถยเทพกัญญา ๒๔๑ ถนนพระสุเมรุ บางลำภู กรุงเทพมหานคร ประเภทละไม่เกิน ๒ เรื่อง เรื่องละ ๓ ฉบับ, (๖) หลักเกณฑ์การตัดสิน คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติจะได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นกรรมการตัดสินหนังสือที่ส่งเข้าประกวดโดยถือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้ (๑) หนังสือสารคดี พิจารณาเนื้อเรื่อง ความเพียรพยายามเกี่ยวกับการแต่งเรื่อง สารประโยชน์ แนวความคิด ความสมเหตุสมผล ท่วงทำนองการแต่งสำนวนโวหาร และภาษา ภาพประกอบ (ถ้ามี), (๒) หนังสือนวนิยาย พิจารณาเนื้อเรื่อง สารประโยชน์ แนวความคิด ท่วงทำนองการแต่ง สำนวนโวหารและภาษา, (๓) หนังสือสำหรับเด็ก อนุโลมตามหลักเกณฑ์ของหนังสือทั้งสองประเภทดังกล่าวแล้ว และพิจารณาคูณค่าของภาพประกอบในเชิงศิลป์ ศิลปะแห่งการเขียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กและเรียกร้องความสนใจของเด็ก ตลอดจนจินตศิลป์ในการพิมพ์เป็นส่วนสำคัญของการพิจารณา, (๔) หนังสือแปล

อนุโลมตามหนังสือสารคดีและนวนิยาย ในแง่เนื้อเรื่อง สารประโยชน์ ความสมเหตุสมผล ประกอบกับศิลปินในการถ่ายทอดเรื่องราวจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งได้อย่างยอดเยี่ยม, (๕) สำหรับรางวัลที่ให้แก่ผู้จัดพิมพ์ พิจารณาถึงศิลปินในการจัดรูปเล่ม ความประณีตในการจัดพิมพ์ ความถูกต้องของตัวสะกด การันต์ และราคา สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการตัดสินใจให้รางวัลให้คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติได้แต่งตั้งขึ้นเป็นผู้วางหลักเกณฑ์ คณะกรรมการตัดสินใจของวงสนธิที่จะไม่ให้รางวัลใด ๆ ก็ได้ หากไม่มีหนังสือที่ดีถึงขนาดที่จะได้รับรางวัลดังกล่าว และการตัดสินใจของคณะกรรมการให้ถือเป็นที่สุด (ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๗).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๑๗ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. ๒๕๑๗ เพื่อยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คงมีสภาพเป็นนิติบุคคลและมีฐานะเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ตั้งแต่

วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ให้มหาวิทยาลัยนี้เป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวិชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงวัฒนธรรม (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๑๑๒ (๒๔ มิ.ย. ๑๗) ฉบับพิเศษ หน้า ๑-๒๒) “แผนข่าว” ขอแสดงความยินดีต่ออาจารย์บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ในวิทยาลัยวิชาการศึกษาทุกคนทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ที่ได้ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไว้ในโอกาสนี้ด้วย.

นางแจ่มจิตต์ เลาหวัณน์ ผู้พิพากษา สมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีประกาศเรื่องแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ความว่า มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่รวม ๒๐ คน ตั้งแต่วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๗ เป็นต้นไป คนหนึ่งในจำนวนนี้ คือ นางแจ่มจิตต์ เลาหวัณน์ ผู้ซึ่งเคยเป็นกำลัง

สำคัญในการจัดอบรมวิชาการบรรณารักษศาสตร์ ส่วนภูมิภาคของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ที่จัดขึ้นที่จังหวัดลำปาง รวม ๒ ครั้งและจัดให้มีการประชุมผู้แทนชมรมห้องสมุดประจำจังหวัดต่าง ๆ ขึ้นที่จังหวัดลำปางด้วย เป็นประธานชมรมห้องสมุดจังหวัดลำปางติดต่อกันมาหลายสมัย “แผนกข่าว” จึงขอแสดงความยินดีต่อ นางแจ่มจิตต์ เลาหวัณน์ ไว้ในโอกาสนี้ด้วย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๑ ตอนที่ ๑๒๑ (๑๑ ก.ค. ๑๗) ฉบับพิเศษ หน้า ๓-๔).

ม.ล. มานี บุษสาย ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์และคุณนิลวรรณ บินทอง อักษรศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาและผู้ที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๖ ณ โอกาสนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรม

ราโชวาทแก่บัณฑิต ความว่า “ การศึกษาชั้นอุดมกล่าวโดยย่อก็คือการฝึกฝน สร้างเสริมความสามารถและความเจริญงอกงามในวิทยาการส่วนหนึ่ง ในวิธีใช้ความคิดอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเมื่อรวมเข้ากันแล้ว จะยังผลให้บุคคลมีความสามารถเต็มที่ อาจนำเอาวิทยาการทั้งปวงไปใช้ได้อย่างถูกต้องและบังเกิดผลประโยชน์อันสมบูรณ์ วิทยาการกับความคิดจึงเป็นปัจจัยอันสำคัญคู่กันจำเป็นต้องใช้ประกอบกัน และหากจะพิจารณาให้ลึกซึ้ง ก็จะได้เห็นว่าความคิดเป็นตัวนำวิชา การ เพราะต้องมีความคิดก่อนจึงจะใช้วิชา การได้ ดังนั้น จะต้องใช้ความคิดโดยอิสระอย่างกว้างขวางจึงจะทำงานได้ดีสุดฝีมืออันการคิดโดยเป็นอิสระนั้น ทุกวันนี้คนบางคนมักเข้าใจกันว่า คือการคิดให้ผิดแผกแตกต่างจากคนอื่น ๆ ความเข้าใจเช่นนี้ยังไม่ถูกแท้ จุดประสงค์อันสำคัญโดยตรงของการคิด คือ คิดให้ออก คิดให้เห็นชัดแจ้งว่าอะไรเป็นอะไร สมมติว่าจะคิดหาทางปฏิบัติสำหรับการหนึ่งการใด ก็ต้องคิดให้แยบคายอย่างละเอียดรอบคอบประกอบด้วยเหตุผลจนเห็นแจ้งถึงจุดมุ่งหมายอันถูกต้องเที่ยงตรงของการที่จะทำนั้น รวมทั้งวิถีทางปฏิบัติครบทุกชั้นทุกตอนด้วย เป็นความจริงที่การคิด

ดังนั้นอาจเป็นการซ้ำกับของผู้อื่นบ้าง แต่
เชื่อว่าจะช่วยให้บรรลุประโยชน์อันพึงหวัง
ได้แน่นอน ส่วนวิธีคิดที่มีจุดหมายจะให้
บรรลุประโยชน์อันพึงหวังได้แน่นอน ส่วน
วิธีคิดที่มีจุดหมายจะให้แปลกแตกต่างจาก
บุคคลอื่นเป็นที่ตั้งแต่อย่างเดียวนั้นก็ทำได้
เหมือนกัน แต่เกรงว่าจะไม่ทำให้เกิดประ-
โยชน์อื่นใดขึ้นมา นอกจากความแปลก
ประหลาดที่มุ่งหมายไว้แต่ต้นนั้นประการเดียว
ขอให้บัณฑิตได้พิจารณาตงดูดีว่าจะควร
ใช้วิธีคิดอย่างไร เมื่อออกไปทำหน้าที่เพื่อ
ประเทศชาติ” ในบรรดาบุคคลผู้เข้ารับ
พระราชทานปริญญาในครั้งนี้ ปรากฏว่า
มีกรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทยรวมอยู่ด้วย ๒ คน คือ (๑)
ม.ล. มานิจ ชุมสาย ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต
กิตติมศักดิ์และ (๒) คุณนิลวรรณ ปิ่นทอง
อักษรศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ “วาร-
สารห้องสมุด” ขอแสดงความยินดีต่อบุคคล
ทั้งสองไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

“นาฏยาภิธาน” รายการส่งเสริมศิลป การแสดงละครของกรมศิลปากร

เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๗ กรม-
ศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ได้แถลงผ่าน

สื่อมวลชน ความว่า กรมศิลปากรและวิทยา-
ลัยนาฏศิลป์ กำลังพิจารณาจะจัดรายการ
แสดงแนวใหม่ขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศิลป
การแสดงละครแบบต่าง ๆ ตามหลักวิชา
นาฏศิลป์ไทย ทำนองเดียวกับรายการดน-
ตรีไทยพรรณนา และเรียกชื่อว่า “รายการ
นาฏยาภิธาน” สำหรับกำหนดเปิดการแสดง
“รายการนาฏยาภิธาน” รอบปฐมฤกษ์ในวัน
เฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนาง-
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ วันจันทร์ ที่ ๑๒
สิงหาคม ๒๕๑๗ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ โรง-
ละครแห่งชาติ “รายการนาฏยาภิธาน” รอบ
ปฐมฤกษ์นี้จะเป็นการแสดงศิลปประชัน
ระหว่าง “ละครนอก” กับ “ละครใน” โดย
ศิลปินของกรมศิลปากร สำหรับละครนอก
จะแสดงเรื่อง “สังข์ทอง” ตอนนางมณฑา
ลงกระท่อม ใช้ผู้แสดง ผู้บรรเลงดนตรี และ
ผู้ขับร้องเป็นศิลปินชายล้วน และสำหรับ
ละครใน จะแสดงเรื่อง “อิเหนา” ตอน
หย้าหรันตามนกยูง ใช้ผู้แสดง ผู้บรรเลง
ดนตรีและผู้ขับร้องเป็นศิลปินหญิงล้วน วง
ปี่พาทย์หญิงคณะแม่ถมยา ทับสี่ จังหวัด
เพชรบุรี จะมาบรรเลงและขับร้องประกอบ
การแสดงโดยตลอด สำหรับครุผู้ควบคุม
อำนวยการฝึกซ้อม คือ คุณหญิงแพ้ว สนิท-

วงศ์เสนี, ครุฑมุล ยมคุปต์ และ ครุฑเจलय ศุขวิช “แผนกข่าว” ขอสนับสนุน “รายการนาฏยภิธาน” เป็นอย่างมากและใคร่ให้จัดการแสดงครั้งที่สองที่สามต่อๆ ไปด้วย เพราะการให้ความรู้ทางนาฏศิลป์ไทยที่ถูกต้องเป็นการรักษาวรรณกรรมไทยให้คงอยู่อย่างถาวรวิธีหนึ่ง.

ศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้านขอรับ บริจาคหนังสือ

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ณ โรงเรียนเขาถ้ำ หมู่บ้านเขาถ้ำ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี นายบุญ อินป่อง ครูใหญ่ และ นายสง่า แจ่มจันทร์ ผู้ใหญ่บ้าน ได้ร่วมกันขอให้สื่อมวลชนช่วยประกาศว่า คณะกรรมการศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้าน ได้เปิด “ศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้าน” ขึ้นเพื่อจะส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้ ความคิดทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง และเพื่อการนี้จึงเปิดรับการบริจาคหนังสือและทรัพย์สินเพื่อนำไปซื้อหนังสือสำหรับศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้านขึ้น ขอให้ผู้มีจิตศรัทธาที่จะทำการบริจาคปฏิบัติได้ ๓ วิธีคือ (๑) ผู้ที่มีหนังสืออ่านเสริมความรู้จะบริจาคโดยตรงไปยังหมู่บ้านเขาถ้ำ ตำบลดอนทราย อำเภอ

ปากท่อ จังหวัดราชบุรี ในนามของนายสง่า แจ่มจันทร์ ผู้ใหญ่บ้าน หรือนายบุญ อินป่อง ครูใหญ่โรงเรียนเขาถ้ำ หรือโดยวิธีแจ้งตำบลที่อยู่ของผู้บริจาคให้ผู้แทนศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้านไปรับก็ได้, (๒) ทำการบริจาคเงินโดยสมัครเป็นสมาชิกหนังสือหรือวารสารต่าง ๆ ในนามของศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้านเพื่อให้สำนักพิมพ์ส่งไปยังศูนย์, (๓) บริจาคเงินโดยเปิดบัญชีฝากเงินธนาคารในนามของศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้าน โดยให้ผู้ใหญ่บ้านหรือครูใหญ่มีอำนาจสั่งจ่ายโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของศูนย์ฯ เพื่อนำเงินนั้นไปซื้อหนังสือตามต้องการ “แผนกข่าว อนุโมทนาเป็นอย่างยิ่งต่อกุศลกรรมทั้งของคณะกรรมการศูนย์อ่านหนังสือสำหรับชาวบ้านและผู้บริจาคทุกคน และเห็นว่าวิธีนี้เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับหมู่บ้านอื่น ๆ น่าจะลองทำขึ้นบ้าง.

วิทยาลัยครูเปิดสอนระดับปริญญา

เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ณ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี นายนิสสัย เวชชาชีวะ โฆษกประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ได้แถลงแก่สื่อมวลชน ความว่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้รายงานต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่า ได้อนุมัติให้วิทยาลัยครูสังกัดกรมการฝึกหัดครู ๑๗ แห่งเปิดดำเนินการสอนถึงระดับปริญญาแล้ว คือ (๑) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, (๒) วิทยาลัยครูจันทระเกษม, (๓) วิทยาลัยครูสวนดุสิต, (๔) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, (๕) วิทยาลัยครูพระนคร, (๖) วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา, (๗) วิทยาลัยครูนครสวรรค์, (๘) วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี, (๙) วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก, (๑๐) วิทยาลัยครูเชียงใหม่, (๑๑) วิทยาลัยครูยะลา, (๑๒) วิทยาลัยครูสงขลา, (๑๓) วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช, (๑๔) วิทยาลัยครูมหาสารคาม, (๑๕) วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, (๑๖) วิทยาลัยครูอุดรธานี, และ (๑๗) วิทยาลัยครูนครราชสีมา กระทรวงศึกษาธิการกำลังเสนอร่างพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูเพื่อยกฐานะวิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ทำหน้าที่วิจัยและผลิตครูถึงระดับปริญญา โดยให้กรมการฝึกหัดครูเป็นสำนักเลขาธิการสภาการฝึกหัดครู ทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของวิทยาลัยครูทุกแห่ง และสำหรับการบริหารงานนั้น สภาการฝึกหัดครู มี

อำนาจหน้าที่อนุมัติหลักสูตรต่าง ๆ สำหรับวิทยาลัย การให้ปริญญาและประกาศนียบัตร การจัดตั้งวิทยาลัยและบัณฑิตวิทยาลัย ตลอดจนการวางระเบียบข้อบังคับของวิทยาลัย การกำหนดคุณสมบัติและพินความรู้ของผู้มีสิทธิเข้าศึกษาในวิทยาลัย และวางระเบียบการบริหารภายในวิทยาลัย “แผนกข่าว” ขอแสดงความยินดีต่อนักเรียนวิทยาลัยครูและผู้อยู่ในวงการวิทยาลัยครูทุก ๆ ท่าน.

แผนแก้ไขแบบเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ณ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ คุณหญิงอัมพร มีสุข อธิบดีกรมวิชาการ ได้แถลงข่าวเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาของชาติไทย ความว่า ปัญหาการศึกษาของชาติ โดยเนื้อแท้แล้วอยากให้ปฏิวัติเป็นที่สุดทั้งทางด้านแบบเรียน เนื่องจากมีความล้าหลังตามสังคมไม่ทัน แต่ก็ไม่สามารถจะปฏิวัติได้ เพราะเกรงว่าจะเกิดช่องว่างขึ้น ซึ่งแทนที่จะเป็นผลดีสังคมกลับจะแยกห่างกัน จึงจำเป็นต้องหันมาใช้วิธีปฏิรูปการศึกษาแทน โดยในระยะแรกนี้จะทำการปฏิรูปให้หนักและให้มีการยืดหยุ่นได้มากที่สุด จนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย

สำหรับงานของกรมวิชาการนี้มีหลักใหญ่อยู่ ๒ ประการ คือ (๑) การปรับปรุงแบบเรียนแต่ละชั้นให้มีความสอดคล้องต้องกันไปจนถึงระดับอุดมศึกษา และงานที่กำลังแก้ไขอยู่มี ๕ ประการ คือ (๑) ทำการปรับปรุงแบบเรียนให้เข้าระดับมาตรฐานจริง ๆ เพราะแบบเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันบางเล่มยังมีผิดพลาด, (๒) ทำการปรับปรุงแบบเรียนระดับประถมศึกษาใหม่ทั้งหมด เพราะในขณะนี้มียุ่่มากมาย จึงต้องแก้ไขโดยการพิจารณาว่า จะเอาเนื้อหาอย่างไร, (๓) ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนภาษาอังกฤษทั้งหมด เพราะแบบเรียนที่ใช้อยู่เก่าแก่มาก, (๔) ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนภาษาไทย เพราะภาษาไทยเป็นวิชาแม่บทของทุกสาขาวิชา, และ (๕) ทำการปรับปรุงแก้ไขวิชาสังคมศึกษาให้ทันสมัยทันต่อสังคมที่เปลี่ยนแปลง. นอกจากนี้กรมวิชาการยังมีโครงการจัดสัมมนาเรื่อง "การศึกษาเพื่อมวลชน" ขึ้นที่จังหวัดสงขลา ในระหว่างวันที่ ๔-๗ สิงหาคม ๒๕๑๗ โดยตั้งความมุ่งหมายไว้ ๓ ประการ คือ (๑) การศึกษาเพื่อสนองสังคมนั้น เวลานี้สังคมต้องการอะไร และควรจะต้องการอะไรในอนาคต, (๒) การศึกษาเพื่อทำคนให้เป็นคน เพราะปรากฏว่าการศึกษาที่แล้ว ๆ มา การ-

ศึกษาไม่ได้เป็นการทำคนให้เป็นคน แต่เป็นการสอนเพียงอย่างเดียว และ (๓) การศึกษาที่ต้องการให้คนมีอิสระทางเศรษฐกิจ เลี้ยงตัวเองได้ และจะให้คนประกอบอาชีพอะไรต่อไป.

อนุญาตให้ออกหนังสือพิมพ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์แล้ว ๗๓๔ ราย

เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ณ กรมตำรวจ ถนนพระรามที่ ๑ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พล.ต.อ. ประจวบ สุนทรากร อธิบดีกรมตำรวจ ได้เปิดเผยแก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับการอนุญาตให้ออกหนังสือพิมพ์โดยเสรี ความว่า นับตั้งแต่กรมตำรวจเปิดให้ขออนุญาตออกหนังสือโดยเสรีมา กรมตำรวจได้อนุญาตให้ผู้ที่มิหลักฐานและคุณสมบัติครบถ้วนตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ออกหนังสือพิมพ์ได้แล้ว รวม ๗๓๔ ราย โดยแบ่งออกตามระยะเวลาได้ ดังนี้ คือ (๑) รายวัน ภาษาไทย ๑๑๔ ราย ภาษาอังกฤษ ๙ ราย และภาษาจีน ๒๑ ราย, (๒) รายสัปดาห์ ภาษาไทย ๑๙๗ ราย ภาษาอังกฤษ ๕ ราย และภาษาจีน ๗ ราย, (๓) รายบิกระ ภาษาไทย ๔๒ ราย ภาษาจีน ๑ ราย, (๔) รายเดือนและอื่น ๆ ภาษาไทย ๓๓๔

ราย ภาษาอังกฤษ ๒ ราย และภาษาจีน ๑ ราย.

นโยบายและหลักการจัดการศึกษาประ- ชาบาลของกระทรวงมหาดไทย

เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ณ ห้องประชุมศูนย์วัสดุการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ถนนประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร นายดำรง สุนทรศารทูล รองอธิบดีกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้บรรยายเรื่อง “นโยบายและหลักการจัดการศึกษาประชาบาลของกระทรวงมหาดไทย” เนื่องในโอกาสที่มีการอบรมครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีครูสอนไม่ครบชั้นเรียน ซึ่งจัดขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทย กับ กระทรวงศึกษาธิการ คำบรรยายมีสาระสำคัญที่น่าสนใจโดยสรุปได้ดังนี้ คือ (๑) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถดำเนินงานการศึกษาประชาบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงเป้าหมายและให้เป็นการกระจายอำนาจอันเป็นนโยบายของรัฐบาล และ (๒) เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ในหมู่ประชาชน กระทรวงมหาดไทย จึงได้กำหนดนโยบายและหลักการจัดการศึกษาประชาบาลไว้ ๔ ประการด้วยกันคือ (๑) จัดให้เด็กในเกณฑ์บังคับได้เข้าเรียนหนังสือโดยทั่วถึงกัน, (๒) ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขยายการศึกษาประชาบาลชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป. ๕ — ป. ๗) ให้มากที่สุด เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการในท้องถิ่นและเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพประชากร. (๓) มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด โดยเร่งปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาต่าง ๆ โดยมีประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก, และ (๔) ส่งเสริมสวัสดิการและความก้าวหน้าของครูประชาบาล โดยดำเนินการจัดสร้างบ้านพักครูเพิ่มขึ้น เพิ่มเงินพิเศษเบี้ยกัณดาร สนับสนุนให้จัดตั้งมูลนิธิช่วยการศึกษาประชาบาลขึ้นในจังหวัดต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีฐานะยากจน ส่วนเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนครูที่มีวุฒิการศึกษาเนื่องจากไม่มีผู้สมัครไปสอนนั้น ได้พยายามแก้ไขโดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเปิดรับสมัครผู้มีวุฒิสำมัญสำเร็จ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เดิมไปสอนแทนไปพลางก่อน “แผนกข่าว” มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาประชาบาลได้รับความสนใจจากนักบริหารและพยายามจะทำให้เป็นเรื่องจริงขึ้นมาให้ได้ เพราะการศึกษาประชาบาลเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ถ้าคนไทยทุกคนสามารถอ่านออกเขียนได้แล้ว “แผนกข่าว” เชื่อเหลือเกินว่าสังคมไทยจะพัฒนาก้าวหน้าไปมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สำหรับวิธีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูประชาบาลผู้สอนในถิ่นทุรกันดารนั้น “แผนกข่าว” ใคร่เสนอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดลองใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น คือ พระภิกษุสามเณรและข้าราชการบำนาญให้เป็นประโยชน์ ก็คงจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูประชาบาลได้ไม่มากนักน้อย.

เครื่องมือช่วยให้คนตาบอดอ่านหนังสือได้

เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ณ นครโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์ “โยมิอูริ” ได้เสนอข่าวเกี่ยวกับการศึกษาที่น่าสนใจว่าหนึ่ง ความว่าวิศวกรซึ่งเป็นสมาชิกของสถาบันวิจัยผลิตภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ของแผนกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้าน

อุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (มิตี) คณะหนึ่งซึ่งมีด้วยกัน ๕ คนและมี ดร. คาซุโอะ มิฮิรา เป็นหัวหน้าคณะ ได้ร่วมกันพัฒนาเครื่องมือช่วยให้คนตาบอดอ่านหนังสือได้อย่างคนธรรมดาโดยใช้ประสาทที่บนหลังของผู้อ่านประดิษฐ์กรรมขึ้นนี้ ได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักมูลฐานที่ว่า เมื่อมีใครเอานิ้วมือเขียนตัวหนังสือตัวโต ๆ บนหลักของคนอีกหนึ่ง ผู้ที่ถูกเขียนก็จะสามารถอ่านได้โดยง่ายว่าเขาเขียนอะไร เครื่องมือนี้นี้ประกอบด้วยกล่องซึ่งจะจับภาพตัวหนังสือ, เครื่องแปลงภาพนั้นออกเป็นสัญญาณไฟฟ้า, และเก้อ์เซ็นซึ่งมีเครื่องซึ่งจะนำสัญญาณนั้นลงสู่แผ่นหลังของผู้ที่จะอ่าน สำหรับเครื่องที่จะนำสัญญาณลงสู่แผ่นหลังผู้อ่าน มีลักษณะเป็นแผ่นยางรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดยาวด้านละ ๓๐ เซนติเมตร บนแผ่นยางจะมีเส้นโลหะเล็ก ๆ ๒๘๙ เส้น ซึ่งเมื่อได้รับสัญญาณไฟฟ้าก็จะเคลื่อนไหวและตะบนหลังของผู้อ่าน ผู้อ่านก็จะทราบเรื่องราวได้ทันที คณะวิศวกรคณะนี้เชื่อว่า เมื่อได้ปรับปรุงแบบที่มีอยู่ในขณะนี้ต่อไปอีกเล็กน้อยแล้ว เครื่องมือชนิดนี้ก็จะสามารถช่วยให้คนตาบอดอ่านหนังสือได้ทุกอย่าง ตลอดจนอ่านหนังสือพิมพ์เหมือนคนธรรมดา.

ประกวดหนังสือสำหรับเด็กชิงรางวัล บัวหลวง

เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๗ ณ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาสุรวงศ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของธนาคาร ได้เปิดเผยแก่สื่อมวลชน ความว่า ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ นี้ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด จะจัดให้มีการประกวดการแต่งหนังสือสำหรับเด็กขึ้น เพื่อชิงรางวัลบัวหลวง ๔๐,๐๐๐ บาท โดยกำหนดรางวัลสำหรับผู้ชนะเลิศเงินสด ๒๐,๐๐๐ บาท, รางวัลที่สองเงินสด ๑๐,๐๐๐ บาท และรางวัลที่สาม ๒ รางวัล ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท ความมุ่งหมายของการประกวด คือ (๑) เพื่อส่งเสริมให้มีหนังสือดีเหมาะกับวัยของเด็ก, (๒) เพื่อเป็นการเปิดสนามการแต่งหนังสือสำหรับเด็กขึ้น, และ (๓) เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีหนังสือสำหรับเด็กเพิ่มขึ้น สำหรับเรื่องที่จัดประกวดครั้งแรกนี้กำหนดให้แต่งหนังสือชีวประวัติของบุคคลคนเดียวให้มีเนื้อหาความยากง่ายพอเหมาะกับความรู้เข้าใจของกลุ่มเด็กอายุระหว่าง ๑๑ — ๑๖ ปี ผู้ประสงค์จะส่งเรื่องเข้าประกวด ให้ส่งต้นฉบับซึ่งมีความยาวไม่น้อยกว่า ๑๒๐ หน้า ไปยังสำนักการประชาสัมพันธ์ ธนาคารกรุงเทพ

จำกัด อาคารสาขาสุรวงศ์ ชั้น ๔ ถนนสุรวงศ์ กรุงเทพมหานคร ภายในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ สนใจขอรายละเอียดและระเบียบการได้ โทร. ๓๙๗๖๑ — ๙ “แผนกข่าว” ขออนุโมทนาเป็นอย่างยิ่งในกุศลกรรมของธนาคารกรุงเทพ จำกัด และขอแสดงความยินดีต่อเด็กไทยที่ได้หนังสือดีมีประโยชน์อ่านเพิ่มมากขึ้น.

ข่าวจากห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยี แห่งเอเชีย

เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๗ ณ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสถาบันได้เปิดเผยผ่านสื่อมวลชนถึงความก้าวหน้าของห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ความว่า ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ซึ่งเรียกชื่อโดยย่อว่า “ห้องสมุดเอไอที.” ซึ่งเป็นห้องสมุดที่สมบูรณ์ที่สุดในด้านวิศวกรรมและเทคโนโลยีในประเทศไทย ได้เปลี่ยนชั้นวางหนังสือมาเป็นชั้นเหล็กแบบใหม่ของบริษัท บราวบิท์ จำกัด แห่งออสเตรเลีย ทั้งหมดแล้ว เพื่อช่วยให้ง่ายแก่การค้นหาหนังสือ รวมทั้งมีความทนทานถาวรอีกด้วย ในปัจจุบัน ห้องสมุด เอไอที. มีหนังสือเกี่ยวกับวิศวกรรมและเทคโนโลยี

รวมกันประมาณ ๖๐,๐๐๐ เล่ม และวารสารกว่า ๑,๘๐๐ ฉบับ ให้บริการแก่นักศึกษาจากต่างประเทศ ๒๒ ประเทศ จำนวน ๓๓๘ คน ในปัจจุบันได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเอไอที. ไปแล้ว ๗๐๐ คน.

ผู้ได้รับรางวัล รามอน แม็กไซไซ

ประจำปี ๒๕๑๗

เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๑๗ ณ ศูนย์รามอน แม็กไซไซ ถนนโรซาส นครมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ได้มีการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน ความว่า คณะกรรมการทรัสต์ดีมูลิธีรางวัลอนุสรณ์รามอน แม็กไซไซ ได้พิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้ทำงานดีเด่นเป็นประโยชน์แก่สังคมเอเชียอย่างแท้จริง (Outstanding Service for Asia) ประจำปี ค.ศ. ๑๙๗๔ ไว้แล้ว ๕ คนใน ๕ สาขา คือ (๑) สาขาผู้นำชุมชน ได้แก่ นางสาวฟูยาเซ อิชิกาวา อายุ ๘๑ ปี เธอเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรญี่ปุ่น และเป็นผู้นำยุคแรกเริ่มให้สตรีได้รวมกันทำงานในรูปองค์การ เพื่อแสวงหาความเสมอภาคให้แก่สตรีในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เธอเป็นลูกชานาแขวงเมืองโอชิ ซึ่งทำอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เคยมีความฉงนว่า

เหตุใด มารดาของเธอต้องทำงานหนักเหลือเกิน เมื่อเรียนจบในโรงเรียนชนบท เธอจึงเข้าทำงานเป็นผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ และทำงานในสหภาพแรงงาน หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ เธอร่วมก่อตั้งสมาคมสตรียุคใหม่ และเข้าสู่วงการเมืองด้วยการสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร ได้ทำงานยกระดับสตรีผู้ไร้แรงงาน และร่วมในการณรงค์ให้สตรีได้รับสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และอยู่ในคณะกรรมการวิจัยปัญหาของสตรี ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ สตรีญี่ปุ่นได้รับสิทธิเลือกตั้ง เธอได้เป็นประธานสันนิบาตสตรีผู้มีสิทธิออกเสียง (League of Women Voters) และเป็นผู้คัดค้านการจดทะเบียนโสเภณี แปรพักตร์เพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตยุติธรรม และได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร ถิ่นนโยบายดำรงชีพอย่างประหยัด และอุทิศรายได้ช่วยเหลือกิจการส่งเสริมสถานภาพสตรี เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๗ นี้เองเธอได้รับความสนับสนุนของกลุ่มคนหนุ่มสาวเลือกตั้งกลับเข้าสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่งโดยใช้จ่ายเงินในการณรงค์หาเสียงน้อยที่สุด, (๒) สาขาบริการสาธารณะ ได้แก่ นางศรีมตี เอ็ม. เอส. สัพพุลักษมิ อายุ ๕๘ ปี นักร้องเพลงศาสนาชาวอินเดียนภรรยาของผู้พิมพ์โฆษณา

นิตยสารชื่อ “กัลกิ” แห่งเมืองมัตราส เธอได้ใช้เสียงของเธอให้เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๗ โดยได้นำเงินจากการแสดงของเธอตลอดเวลากว่า ๓๐ ปี เป็นเงินประมาณ ๒๐ ล้านบาทให้มูลนิธิและสถาบันการกุศลต่าง ๆ นางสัพพัลลภมี เกิดที่เมืองมาดรูไร ทางตอนใต้ของอินเดีย ซึ่งเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรม เธอมีพรสวรรค์ทางการขับร้องมาตั้งแต่อายุ ๑๐ ขวบ โดยออกแสดงร่วมกับมารดาในการร้องเพลงและดัดพิณ เธอเริ่มแสดงคนเดียวเมื่ออายุ ๑๗ ปี เพลงที่ร้องได้ดีเยี่ยมเป็นเพลงพื้นเมืองที่ส่งเสริมศรัทธาในพระเป็นเจ้า แม้เธอจะมีค่าตัวนับล้าน เธอก็ยังเป็นคนเคร่งศาสนาและกระทำตนอย่างเรียบง่าย. (๓) สาขาส่งเสริมความเข้าใจระหว่างชาติ ได้แก่ สาธุคุณ วิลเลียม เอฟ. มาสเตอร์สัน นักบวชนิกายเยซูอิต เกิดที่นครนิวยอร์ก และได้อุทิศตนมาทำงานให้สถาบันผู้นำชนบทแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ศูนย์ภูมิภาคฟิลิปปินส์, (๔) สาขาหนังสือพิมพ์

วรรณกรรม และศิลปสร้างสรรค์สื่อมวลชน (Journalism, Literature and Creative Communication Arts) ได้แก่ นายซาซาเรียส บี. ซาวิอัน ชาวฟิลิปปินส์ ผู้ทำหนังสือวารสารส่งเสริมเกษตรกรรม, และ (๕) สาขางานของรัฐ ได้แก่ นายอีโรชิ คุโรกิ ผู้ว่าการนครมิยาซากิ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งทะนุบำรุงชนบทเกษตรกรให้รู้จักปรับปรุงผลผลิตโดยอาศัยวิทยาการแผนใหม่และการสหกรณ์จนก้าวหน้าและเกิดผลมั่งคั่ง พิธีมอบรางวัล รามอน แม็กไซไซ ประจำปี ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นปีที่ ๑๗ นี้ จะกระทำกันในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเกิดของอดีตประธานาธิบดี รามอน แม็กไซไซ ณ ศูนย์รามอน แม็กไซไซ บุคคลผู้มีเกียรติทั้ง ๕ คน จะได้รับรางวัลเป็นเงินสดคนละ ๑๐,๐๐๐ ดอลลาร์อเมริกัน (ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท) เหยียญทอง และประกาศนียบัตรประกาศเกียรติคุณ “แผนกข่าว” ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งต่อบุคคลผู้มีเกียรติและโชคดียิ่งทุกท่านไว้ในโอกาสนี้ด้วย.

ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์

คอลัมน์นี้ จัดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายเบื้องต้น ๔ ประการ คือ :-

๑. ให้เป็นศูนย์กลางกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง “วารสารห้องสมุด” และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กับสมาชิก ผู้มีอุปการคุณ และผู้อ่านทุก ๆ ท่าน.
๒. ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า มีเหตุผลดี และประสงค์ที่จะให้มีการพัฒนากิจการห้องสมุดของไทย.
๓. ให้เป็นศูนย์กลางที่บรรณารักษ์, ผู้มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุด และผู้ใช้บริการห้องสมุด ใช้เป็นที่ระบายออกซึ่งสิ่งที่อัดอั้นตันใจ และเสนออุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุดเพื่อขอความคิดเห็นการเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น.
๔. ให้เป็นศูนย์กลางรับฟังความคิดเห็น การติชม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ “วารสารห้องสมุด” จากบุคคลผู้หวังดี ซึ่งจะเป็นผู้ใดก็ได้ เพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น.

ชลัช ถียะวัณิช, ผู้ควบคุม

ขออภัยในความผิดพลาดต่ออาจารย์เสริมศรี เจริญผล

ถาม

ดิฉันขอขอบคุณ ที่ลงบทความของดิฉัน ในวารสารห้องสมุด ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม — เมษายน ๒๕๑๗) หน้า ๑๔๒ — ๑๕๐ แต่มีข้อผิดพลาดที่ดิฉันใคร่จะขอแก้ไข คือ :-

๑. คุณวุฒิ เพิ่ม M.S. in L.S. ด้วย.
๒. ตำแหน่ง ปัจจุบัน อาจารย์ภาค วิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หากเป็นไปได้ กรุณาแก้ไขในฉบับต่อไปด้วย เพราะดิฉันมาทำการสอนในภาค

วิชาบรรณารักษ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๔ แล้ว.

เสริมศรี เจริญผล

ตอบ

๑. ก่อนอื่น ผมขอเรียนชี้แจงให้ทราบ ว่า จดหมายฉบับนี้มีมาถึงบรรณาธิการ “วารสารห้องสมุด” และบรรณาธิการมอบให้ผมเป็นผู้ตอบข้อความขออภัยแก้ไขข้อความที่ผิดพลาดแทน.

๒. อาจารย์เสริมศรี เจริญผล ได้กรุณาเขียนบทความเรื่อง “โครงการปฐมนิเทศ

และการสอนการใช้ห้องสมุด” มาลงพิมพ์ใน “วารสารห้องสมุด” ซึ่งบรรณารักษ์ได้นำลงพิมพ์ในฉบับ ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม — เมษายน ๒๕๑๗) หน้า ๑๔๒ — ๑๕๐ ไปแล้ว บรรณารักษ์ได้พิจารณาเห็นว่า บทความเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีประโยชน์และน่าสนใจ ซึ่งอาจจะมีผู้อ่านท่านหนึ่งท่านใด เมื่อได้อ่านแล้วเกิดความต้องการความรู้เพิ่มเติมมากกว่าในบทความขึ้นมา วิธีที่ดีที่สุดในการจัดทำวารสาร ก็คือ พยายามหาสถานที่ที่จะติดต่อกับผู้เขียนใส่ไว้ในบทความนั้น ก็จะเป็นประโยชน์มากขึ้น เพราะเปิดโอกาสให้ผู้อ่านกับผู้เขียนติดต่อกันได้โดยตรง บรรณารักษ์จึงได้พยายามค้นหาสถานที่ที่จะติดต่อกับผู้เขียนบทความเรื่องนี้ได้จากหนังสือทำเนียบนาม เรื่อง “รายนามสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๑๓” จึงได้นำมาลงพิมพ์ไว้ในบทความ เพราะเชื่อมั่นว่า แม้ว่ารายละเอียดอาจจะล้าสมัยไปบ้าง แต่อย่างน้อยก็พอจะเป็นแนวทางให้ผู้อ่านสืบเสาะต่อไปยังสถานที่ที่อยู่ในปัจจุบัน ของผู้เขียนได้บ้างไม่มากก็น้อย.

๓. ถ้าผมจำไม่ผิด ผมเข้าใจว่า ผมเคยเขียนขอรับรองบุคคลผู้ที่จะกรุณาส่งบทความมาลงพิมพ์ใน “วารสารห้องสมุด” ไว้ในคอลัมน์นี้มาครั้งหนึ่งแล้ว ว่าขอความกรุณา

ให้เขียนข้อความดังต่อไปนี้ กำกับบทความไว้ด้วย คือ :—

(๑) คุณวุฒิการศึกษา, ตำแหน่งหน้าที่การงานและงานพิเศษ และสถานที่ที่อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถติดต่อได้สะดวกที่สุด.

(๒) ชื่อผู้เขียน บทความที่เป็นภาษาอังกฤษ พร้อมกับคำนำหน้านามสตรี (ถ้าเป็นสตรี) ที่ถูกต้องว่าเป็น นางสาว หรือนาง และถ้าเป็นสุภาพสตรีที่เพิ่งเปลี่ยนนามสกุลตามสามี ขอให้บอกนามสกุลเดิมไว้ด้วย, และ.

(๓) ชื่อบทความที่เขียนที่ตั้งใจแปลเป็นภาษาอังกฤษ เพราะว่าวารสารห้องสมุดมีสารบาญภาคภาษาอังกฤษอยู่ด้วย ผู้จัดทำวารสารห้องสมุดไม่ปรารถนาจะให้ชื่อของผู้เขียนในภาคภาษาอังกฤษต่างไปจากชื่อที่ผู้เขียนใช้อยู่จริง ๆ และไม่ปรารถนาจะให้ชื่อบทความที่แปลเป็นภาษาอังกฤษผิดไปจาก ความตั้งใจของผู้เขียนบทความนั้น ต้องการจะให้เป็น สำหรับในกรณีของอาจารย์เสริมศรี เจริญผล ผมเข้าใจว่า อาจารย์เสริมศรี เจริญผล คงไม่ได้ให้รายละเอียดต่าง ๆ ดังที่ผมกล่าวไว้ข้างต้นเป็นแน่ บรรณารักษ์จึงเดาเอาเอง ผลสุดท้ายความผิดพลาดก็เกิดขึ้น.

๕. ผมใคร่เขียนขอรับรองขอความกรุณาต่อบุคคลผู้ที่จะกรุณาเขียนบทความมาลง

พิมพ์ใน “วารสารห้องสมุด” ไว้ในโอกาส
นี้ว่า บรรณาธิการและคณะกองบรรณาธิการ
ได้มีมติไว้ว่า บทความทุกเรื่องที่น่าลงพิมพ์
ใน “วารสารห้องสมุด” นี้ ชื่อของผู้เขียน
บทความจะต้องเป็น “ชื่อจริง” ไม่ใช่ “นาม
แฝง” และบรรณาธิการจะไม่ลงพิมพ์บท-
ความของผู้เขียนที่ใช้ นามแฝงอย่างเด็ดขาด
เพราะผิดวัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร
ทางวิชาการ ซึ่งผู้เขียน บรรณาธิการ และ
ผู้จัดทำทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบในผลที่
เกิดขึ้นโดยตรงจากบทความที่ลงพิมพ์ในวาร-
สาร ขอท่านผู้อ่านได้โปรดเข้าใจตามนี้ด้วย.

๕. สำหรับความผิดพลาดต่ออาจารย์
เสริมศรี เจริญผล บรรณาธิการ และผม

ใคร่ขอแสดงความเสียใจและขอภัยในความ
ผิดพลาดที่เกิดขึ้นไว้ในโอกาสนี้ และผมคิด
ว่า วิธีที่ดีที่สุดในการแก้ไขความผิดพลาด
ก็คือ ขอความกรุณา ขอให้อาจารย์เสริมศรี
เจริญผล เขียนบทความเรื่องใหม่ ๆ ให้ได้
อย่างน้อยสัก ๒ — ๓ เรื่องมาลงพิมพ์ใน
“วารสารห้องสมุด” ฉบับต่อ ๆ ไปติดต่อกัน
สัก ๒ — ๓ ฉบับแล้ว ผมขอรับรองด้วย
เกียรติยศว่าจะลงพิมพ์ข้อความแก้ไขความ
ผิดพลาดให้ถูกต้องกำกับไว้ในโอกาสที่ลง
พิมพ์บทความของอาจารย์นั้นด้วย ผมขอให้
สัญญา.

ชลัย ลียะวนิช

ร้านแข่งฮง

๑๒๖ ถนนเจริญกรุง สะพานเหล็กบน กรุงเทพมหานคร

๑. รับทำปกหนังสือ เย็บเล่มวารสาร, จุลสาร และหนังสือพิมพ์.
๒. จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์, ครุภัณฑ์, และเครื่องประดับเฟอร์นิเจอร์ห้องสมุด.
ทุกชนิด ทั้งของที่ทำในประเทศ และ จากต่างประเทศ.
๓. รับซื้อขาย และ แลกเปลี่ยนหนังสือเก่าและหายากทุกชนิด.

โดยราคาย่อมเยา เป็นกันเอง ฝีมือประณีต บริการรวดเร็วเสมอ

สนใจ โปรดติดต่อ ผู้จัดการ ร้านแข่งฮง โทร. ๒๒๕๗๓๓

“ห้องสมุดขันทดองมีหนังสือขนาน”

สำนักพิมพ์

บรรณกิจของเราขอเสนองานเขียนที่ได้มาตรฐานแต่ท่าน ในช่วงนี้เรามีหนังสือเด่น ๆ หลายเรื่อง เช่น

บ่วงกรรม โดย “ดวงใจ”

(ปกแข็ง กระดาษปอนด์ ๖๕ บาท กระดาษปรู๊ฟ ๕๕ บาท)

ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการประกวดหนังสือดี ๒๕๑๓ ประเภทนวนิยายมาสด ๆ ร้อน ๆ และกำลังได้รับการกล่าวขวัญจากนักอ่านทั่วไปอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นนวนิยายเรื่องแรกของผู้เขียนกล้าตีแผ่ชีวิตในมหาวิทยาลัยของกลุ่มคนอาจารย์ น่าอ่าน เพื่อได้สัมผัสกับชีวิตอีกซีกสังคมหนึ่ง ซึ่งมีส่วนสำคัญกับการศึกษาของชาติ ผู้เขียนใช้ความพินิจพิจารณาอย่างละเอียดอ่อนในการเสนอเรื่องนี้ และได้รับความนิยมอย่างสูงมาแล้วตั้งแต่ครั้งตีพิมพ์ครั้งแรกใน “สตรีสาร” รายสัปดาห์

อุดมการบนเส้นขนาน โดย “อรุณมณีย์”

(ปกแข็ง กระดาษปอนด์ ๖๕ บาท กระดาษปรู๊ฟ ๕๕ บาท)

นวนิยายสร้างสรรคส์สังคมที่เด่นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งหาอ่านได้ไม่ใช่นักในทุกวันนี้เป็นแบบอย่างของชีวิตที่เสียสละเพื่อมวลชน ซึ่งผู้อ่านจะเกิดความประทับใจอย่างมากต่อชีวิตของหนุ่มสาวในปัจจุบัน เป็นนวนิยายที่เยาวชนควรอ่านอย่างยิ่ง

ขุมนุมนหนังสือ ของ นิมิตร ภูมิถาวร

สำนักพิมพ์ของเราได้รับความไว้วางใจจาก นิมิตร ภูมิถาวร ให้เป็นผู้จัดพิมพ์งานเขียนของเขาเล่มหาชน บัดนี้เราได้จัดพิมพ์ทยอยออกหลายชุดแล้ว เช่น แต่คุณครูด้วยคมแฝก (ปกแข็ง ๔๐ บาท) / ท้องนาสะเทือน (๑๐ บาท) / สร้อยทอง (๑๐ บาท) / มื้อที่เบอนชอคล้อง (๑๐ บาท) / โลกที่ห้า (๑๐ บาท) / ดินที่เบอนโคลน (๑๐ บาท) / สาวชาวไร่ (๑๐ บาท) และจะมีชุดต่อไปอีก

สำนักพิมพ์บรรณกิจ

๓๔ ถนนนครสวรรค์ ผ่านฟ้า กรุงเทพฯ ฯ

โทร. ๘๒๕๕๒๐ และ ๘๑๔๒๑๓

เพื่อความสะดวก ท่านจะสั่งซื้อโดยส่งเงินทางธนาณัติหรือเช็คไปรษณีย์ (ส่งจ่าย ปณ. ราชดำเนิน) ไปยังผู้จัดการของเราได้ เพิ่มค่าส่งเล่มละ ๓ บาท ๑๐ เล่มขึ้นไป ค่าส่งฟรี และเรายังรับส่งหนังสือต่าง ๆ อีกด้วย สนใจโปรดติดต่อกับผู้จัดการได้

เป็นสมาชิก “สโมสรนักอ่าน” เสียวันนี้

ในฐานะที่ “แพร่พิทยา” เป็นสำนักพิมพ์มาตรฐาน มีผลงานด้านภาษาและหนังสืออันเป็นที่เชื่อถือตลอดมาเป็นเวลาช้านาน ในกิจกรรมด้านหนังสือ “แพร่พิทยา” ก็ได้ให้การสนับสนุนทุกโอกาสในขณะเดียวกัน สำนักพิมพ์ก็ได้สำนึกในพระคุณของท่านผู้อ่านทั้งหลายที่อุปการะต่อ “แพร่พิทยา” เสมอมา

“แพร่พิทยา” จึงได้จัดให้มี “สโมสรนักอ่าน” ขึ้น เปิดดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางให้นักอ่านทุกท่านได้รับทราบความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือและแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างสมาชิกด้วยกัน ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้อ่านโดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วยกันเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้โดยยึดถือแนวนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

สโมสรนักอ่านมีระเบียบการดังนี้ :-

๑. สโมสรจะจัดจำหน่ายหนังสือต่าง ๆ ให้แก่ท่านสมาชิกในราคาถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ และนอกเหนือไปจากหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แพร่พิทยาแล้ว ทางสโมสรก็จะพยายามจัดหาหนังสือที่มีสาระจากสำนักพิมพ์อื่นและจากต่างประเทศมาเสนอแก่ท่านด้วยในราคาถูกที่สุดอีกเช่นกัน
๒. ท่านผู้สนใจการอ่านหนังสือทุกท่าน ทุกวัย ทุกอาชีพ มีสิทธิเป็นสมาชิก โดยเสียค่าสมาชิกเพียงปีละ ๒๐ บาท ซึ่งทางสโมสรจะได้ใช้เงินค่าสมาชิกเป็นค่าไปรษณีย์ ค่ากระดาษ และค่าพิมพ์หนังสือเวียนสำหรับสมาชิก
๓. สมาชิกทุกท่านมีสิทธิส่งคำวิจารณ์หนังสือที่ท่านได้อ่านแล้วเพื่อสมาชิกท่านอื่น ๆ จะได้รับประโยชน์จากการอ่านและความคิดเห็นนั้น โดยทางสโมสรจะนำจัดพิมพ์ลงในหนังสือเวียน
๔. ในรอบปีของสมาชิกภาพ ท่านสมาชิกจะต้องซื้อหนังสืออย่างน้อยปีละสามเรื่อง
๕. สมาชิกแต่ละท่าน จะซื้อหนังสือคราวละกี่เรื่องก็ได้ แต่มีสิทธิขอได้เรื่องละหนึ่งเล่มเท่านั้น

ใบสมัครเป็นสมาชิก “สโมสรนักอ่าน”

ชื่อ.....โทรศัพท์.....

ที่อยู่.....

ประเภทของหนังสือที่ท่านสนใจ.....

.....

นักประพันธ์ที่ท่านชอบ.....

รูปเล่มและคุณภาพของหนังสือที่ท่านชอบ

ปกแข็ง

ปกอ่อน

กระดาษปอนด์

กระดาษปรู๊ฟ

ลงชื่อ.....

วันที่.....

สำหรับเจ้าหน้าที่

หมายเลขสมาชิก.....วันที่รับ.....